

Zadar: Konferencija za tisak povodom proslave dvadesete "Branimirove godine"	
11. rujna 1999. u Ninu	329
Svećeničko ređenje	330
Blagoslov nove crkve "Kraljice mira" u Poljani na Ugljanu	331
Blagdan Kraljice Mira.....	332
Koncert pjevača iz Iža u Salima.....	332
Svečana proslava 20. Branimirove godine u Ninu.....	333
Katehetski dan Zadarske nadbiskupije "Vjeroučitelj - svjedok vjere"	335
Znanstveni skup posvećen liku i djelu don Jose Felicinovića	336
250. obljetnica otvaranja nadbiskupskog sjemeništa "Zmajeviče" (1748 – 1998/99.).....	338
"Iz prošlosti Bibinja"	341
Utemeljen odbor za obnovu kapele sv. Duha u sklopu nekadašnjeg liceja svetog Dimitrija	342
Otvorena jubilejska izložba Iadera Christiana	342
Blagoslov obnovljene župne crkve "Gospe od zdravlja" u Pristegu.....	343
Proslava blagdana zadarskog zaštitnika sv. Šime	344
Proslava obljetnice don Marka Sikirića u Bibinjama	345
Mjesečni susret zadarskih svećenika.....	347
Iz povijesti naših župa	
Župa Ist.....	348
Kronika	348

NADBISKUPOVA RIJEČ

“NEKA TI NE KLONU RUKE” (Ivan Pavao II.)

PITANJA I NADE SINODE BISKUPA U RIMU

U petak, 13. listopada ove godine Gospodnje započela je radom Druga posebna europska sinoda biskupa. Prva takva je bila prije osam godina. Sinode za ostale kontinenta su redale jedna za drugom. Sveti Otac je želio tako cijelu Crkvu izazvati na razmišljanje i djelovanje pred pitanjima i nadama Crkve i čovječanstva. Taj izazov se pojačava motren u perspektivi početka trećega tisućljeća.

Danas svi postavljaju pitanje: “Što je sa starom, kršćanskom Europom?” Koliko je zapravo kršćanska? A stara jest. Zapravo ostarjela je i umorna je od sumnji, bitaka, krvi, poniženja i neuspjeha. Čak ako i jest napredovala u tijeku velikih znanstvenih otkrića i njihovih primjena na mnogim područjima života, duhovno je osiromašila i sve više tone u moralni relativizam i vjersko ravnodušje.

Ipak u toj i takvoj Europi stoluje Petrov nasljednik. Ta Europa nosi neizbrisiva obilježja kršćanske kulture koju je iznjedrila Crkva, tamo od seobe naroda preko ranoga Srednjeg vijeka pa sve do naših dana. I ova moderna Europa priznaje svoju kršćansku matricu. Nije moguće ničim izbrisati sve bogatstvo uma i srca što ga obilježuje kršćanska nadahnuća.

Uza sve to sada vidimo da je Europi, toj i takvoj, potrebno hitno iznova navijestiti Evanđelje ne samo za njezin napredak nego za njezin opstanak. Sekularizirana Europa treba reevangelizaciju. Treba nove nade za svoj opstanak i napredak. Iz tog ozračja dolazi i Papin usklik-poziv: “Europo trećega tisućljeća, neka ti ne klonu ruke (Sef 3,16). Ne daj se obeshrabriti. Ne predaj se mišljenju i življenju koji nema budućnosti jer se ne temelje na postojanoj sigurnosti Božje riječi. Europo trećega tisućljeća, Crkva tebi i tvojoj djeci ponovno predlaže Krista, istinsku nadu čovjeka i povijesti. Predlaže ti ga ne samo riječima, već osobito rječitim svjedočenjem svetosti. Sveci i svetice svojim životom prožetim evandeoskim blaženstvima sačinjavaju najdjelotvorniju i vjerodostojnu predvodnicu poslanja Crkve.”

Nova evangelizacija koja je toliko puta izišla iz srca Petrova nasljednika u ovih dvadeset godina njegova služenja Crkvi, polazi od autentičnosti nositelja njezinih. To je, kako se danas kaže, kôd za otvaranje čovjeka Evanđelju, poruci Blaženstava, promjeni i obraćenju. Svetost nositelja Riječi je sredstvo po kojoj Jahve silni Spasitelj “stvora sve novo” (Otk 21,5).

Na crti takvog zaključka jest i njegova odluka da sadašnjoj Europi stavi za uzor tri žene-svetice naše Crkve, tri Europljanke: sv. Editu Stein, sv. Brigitu i sv. Katarinu Sijensku. Ta svetost je znak da je Bog među nama, da je na djelu, da Crkva ima nade za svoj rascvat, da svijet ima nade za svoju budućnost.

Ništa manje izazovna pitanja stoje i pred biskupom, prezbiterijem i vjernicima zadarske Crkve. Prvo je pitanje pred nama, nama upućeno: shvaćamo li krikove vapaja i nade tog čovjeka koji nam je povjeren na pragu trećeg tisućljeća? Imamo li sluha za njegove prigovore, primjedbe, bojazni, strahove i nadanja kada je riječ o Crkvi? Ako svatko od nas može odgovoriti pozitivno na ta pitanja, jesmo li uvjereni da samo svetost jest najrječitije svjedočanstvo živoga Krista unutar Crkve?

Drugo pitanje koje nam se postavlja uz sadašnju europsku sinodu: nismo li previše usredotočeni, okrenuti, prema sebi? Možemo li priznati da se neprimjetno zbiva zarobljavanje duhom ovoga svijeta kome je imati (moć, snagu, silu) ideal, a biti nevažna kategorija u nepoštednoj borbi za prestiž?

Na završetku svog govora na otvaranju Sinode, u crkvi sv. Petra, Sveti Otac je pogled biskupa, nazočnih i cijele Crkve u Europi usmjerio na dvojicu učenika iz Emausa koji su, zabrinuti i razočarani, susreli Gospodina i uskliknuli: “Nije li gorjelo srce u nama... dok nam je otrkivao Pisma?” (Lk 24,32) “Od srca želim da sinodski radovi omoguće ponovno oživljavanje iskustva učenika iz Emausa koji su, ispunjeni nadom i radošću što su prepoznali Gospodina u “lomljenju kruha”, bez odgađanja vratiše u Jeruzalem kako bi braći ispriopovijedili ono što im se dogodilo na putu.” (Lk 24,33-35)

Radost i nada mogu preplaviti druge kada izviru iz bića koje je susrelo Gospodina. To je zakon i za sve nas u našoj Crkvi zadarskoj.

Nadbiskup

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske, ISSN 1331-7016, Izdavač: Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1, Uređuje: uredničko vijeće. Odgovorni urednik: msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, Zeleni trg 1, 23000 Zadar, tel. 315-712, fax: 316-299, Tisak: Wa graf, N. Tesle bb, 23000 Zadar, te. 323-592. Datum ulaska u tisak: 27. 10. 1999.

SADRŽAJ

Nadbiskupova riječ	277
Sveta Stolica	278

Poruka Svetog Oca Ivana Pavla II. za svjetski misijski dan	278
Pismo vrhovnog svećenika Ivana Pavla II. o hodočašćima u sveta mjesta povezana s poviješću spasenja	281
Prema velikom jubileju u perspektivi nove evangelizacije	286

Hrvatska biskupska konferencija

Priloženje s 19. plenarnog zasjedanja HBK	289
Iz nacionalnog katehetskog ureda HBK	291

Zadarska nadbiskupija

120. Branimirova godina - 120. obljetnica izmjene pisama između pape Ivana VIII. i hrvatskog kneza Branimira	298
Proglas Zadarskoj nadbiskupiji o proslavi dvadesete obljetnice Branimirove godine u Ninu, 11. rujna 1999. godine	298
II. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije	308
III. Znanstveni skup o mons. Josipu (Josi) Felicinoviću povodom 110. obljetnice rođenja	310
IV. Proslava 250. obljetnice otvaranja sjemeništa "Zmajević"	313
Odredbе	320
Papin dan	320
Nedjeljna večernja u katedrali	320
Imenovanja	321
Obavijesti	322
Tecajevi pripreve na brak u pastoralnoj godini 1999/2000	322
Statistika	322
Naši jubilarci - Zlatomisnički jubilej don Andela Kolića	324

Vijesti i događaji

Proslava 700. obljetnice prvoga spomena Kali	325
Velika Gospa u nadbiskupiji	327
Velika Gospa u Salima	327
Proslava 100. obljetnice župne crkve uznesenja bl. Djevice Marije na nebo na Olibu	328

SVETA STOLICA

PORUKA SVETOG OCA IVANA PAVLA II. ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN

OTAC: IZVOR APOSTOLSKE ZAUZETOSTI CRKVE

Temeljni poticaji koji crkvenu zajednicu čine misionarskom "sve do granica svijeta".

1. Svake godine Svjetski misijski dan za Crkvu je dragocjena prilika za razmišljanje o njezinoj misijskoj naravi. Uvijek se sjećajući Kristova naloga: "Podite dakle i učinite mojimi *učenici*ma sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" (Mt 28,19), Crkva je svjesna da je pozvana naviještati ljudima svakog vremena i svakog mjesta ljubav jednoga Oca, koji u Isusu Kristu želi sjediniti svoju raspisenu djecu (usp. Iv 11,52).

U ovoj posljednjoj godini stoljeća koja se pripravlja za Veliki jubilej 2000. snažan je poziv uzdignuti pogled prema Ocu, "ući u njegovo otajstvo onakvo jest i kavo nam je Sin objavio" (KKC 2779). Čitajući s tog motrišta Očenaš, molitvu koju nas je naučio sam božanski Učitelj, lakše možemo shvatiti koji je izvor apostolske zauzetosti Crkve i koji su temeljni razlozi koji je čine misionarskom "sve do krajnjih granica zemlje".

2. Misionarska je Crkva, jer neumorno naviješta da je Bog Otac, pun ljubavi za sve ljude. Svako ljudsko biće i svaki narod traži, ponekad čak nesvjesno, otajstveno lice Božje, koje nam je ipak samo jednorodeni Sin, koji je u kritu Očevu, potpuno objavio (usp. Iv 1,18). Bog je "Otac Gospodina našega Isusa Krista", i "on hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine" (1 Tim 2,4). Svi koji prihvaćaju njegovu milost s Cudenjem otkrivaju da su djeca jednoga Oca i osjećaju se dužni svima naviještati Evanđelje.

Oče naš, koji jest na nebesima.

3. Svijest da susret s Bogom promiče i uzvisuje dostojanstvo čovjeka dovodi kršćaninam otkrivenje, kao i u svima do kojih još nigla njegova objava, svjesni da On po svetosti spašava sve stvorene.

Da bi njegovo ime bilo posvećeno među narodima, Crkva nastoji oko uključivanja čovječanstva i stvorenja u naum koji je Stvoritelj, "po dobrohotnom naumu svojem u ljubavi predodredio", da "budu sveti i neporočni pred njim" (usp. Ef 1,9,4).

Dođi kraljevstvo tvoje, budi volja tvoja.

4. S tim riječima vjernici zazivaju dolazak Kraljevstva Božjega i slavni Kristov

U NADBISKUPIJSKOM EKONOMATU SE MOŽE NABAVITI:

1. M. M. Sokol i V. Sokol, HRVATSKA I NIN U DOBA KNEZA BRANIMIRA, Milano 1999.
2. HODOČAŠĆE U ZNAKU SVJEDOČENJA, Drugi pastirski pohod Svetog Oca Hrvatskoj, 2-4. listopada 1998., Zagreb 1999., monografija
3. ZAVJETNI KRIŽ, odljev
4. KALENDARI ZA JUBILARNU 2000. GODINU:
 1. jednolisni
 2. dvanaestolisni
 3. naljepnice
5. LITURGIJSKO-PASTORALNI LISTIĆ ZA SAKRAMENAT POMIRENJA
6. Papa Ivan Pavao II., BIT ĆETE MI SVJEDOCI - Govori za vrijeme pastoralnog pohoda Hrvatskoj, 1998. godine
7. MAJICE SA ZNAKOM JUBILEJA 2000.

NAPOMENA: KNJIGE POD BROJEM 1 i 2 TREBA NABAVITI SVAKA ŽUPA!

povratak. Ta ih želja, ipak, ne odvraća od svakidašnjeg poslanja u svijetu: dapače, još ih više obvezuje. Dolazak Kraljevstva sada je djelo Duha Svetoga, kojega je Gospodin poslao "usavršiti svoje djelo u svijetu i ispuniti svako posvećenje" (*Rimski misal, Euharistijska molitva, IV.*).

U suvremenoj uljudbi raširen je osjećaj očekivanja novog razdoblja mira, blagostanja, solidarnosti, poštivanja prava, sveopće ljubavi. Prosvijetljena Duhom, Crkva naviješta da se to kraljevstvo pravde, mira i ljubavi, proglašeno već u Evanđelju, otajstveno ostvaruje u tijeku stoljeća, zahvaljujući osobama, obiteljima i zajednicama koje izabiru korjenito živjeti Kristov nauk, u duhu blaženstava. Po njihovoj zauzetosti, i samo vremenito društvo poticano je razvijati se prema postizanju veće pravednosti i solidarnosti.

Crkva proglašava također da je Očeva volja "da se svi ljudi spase i da dođu do spoznanja istine" (1 Tim 2,4) po prijanjanju uz Krista čija zapovijed, "koja obuhvaća sve druge, i koja nam očituje njegovu volju jest da ljubimo jedni druge, kao što je on nas ljubio" (KKC 2822).

Isus nas poziva moliti za to i uči da se u Kraljevstvo nebesko ne ulazi govoreći "Gospodine, Gospodine", nego čineći "volju Oca" njegova "koji je na nebesima" (Mt 7,21).

Kruh naš svagdanji daj nam danas.

5. U naše doba veoma je snažna svijest da svi imaju pravo na "svagdanji kruh", to jest na potrebno za život. Isto se tako osjeća zahtjev dužne jednakosti i zajedničke solidarnosti koja međusobno sjedinjuje ljudska bića. Unatoč tome, vrlo mnogi od njih žive još na način koji nije u skladu s njihovim osobnim dostojanstvom. Dosta je pomisliti na tolike bijede i nepismenost na nekim kontinentima, na pomanjkanje zdravstvene pomoći i posla, na politička tlačenja i na ratove koji uništavaju narode cijelih predjela na zemlji.

Koja je zadaća kršćanina pred takvim dramatičnim prizorima? Koji je odnos između vjere u Boga živoga i pravoga i rješavanja problema koji uznemiruju čovječanstvo? Kako sam napisao u *Redemptoris missio*, "razvoj nekog naroda nije u prvom redu plod ni novca, ni materijalne pomoći, ni tehničkih struktura, nega oblikovanje svijesti, dozrelosti mentaliteta i navika. Nosilac razvoja je čovjek, a

ne novac ili tehnika. Crkva odgaja savjesti objavljujući narodima onog Boga koga oni traže, ali ne poznaju, veličinu čovjeka, koji je stvoren na sliku Božju i koga Bog ljubi, jednakost svih ljudi kao djece Božje..." (br. 58). Naviještajući da su ljudi djeca istoga Oca, i stoga braća, Crkva daje svoj doprinos izgradnji svijeta označena pravim bratstvom.

Kršćanska je zajednica pozvana surađivati u razvoju i u miru s pothvatima promicanja čovječnosti, s odgojnim i obrazovnim ustanovama u službi mladih s trajnim pokazivanjem pritisaka i nepravdi svake vrste. Osobiti udio Crkve je, međutim, navještaj Evanđelja, kršćanski odgoj pojedinaca, obitelji, zajednica, svjesna da njezino poslanje "nije izravno djelovati na gospodarskom, tehničkom ili na političkom području, ili davati materijalni doprinos razvoju, nego je njezina zadaća bitno u tome da pruži narodima ne 'više imati', nego 'više biti' budeći Evanđeljem savjesti. Istinski ljudski razvoj mora pustiti svoje korijenje sve dublje u evangelizaciju" (ondje, 58).

Otpusti nam duge naše.

6. U povijesti čovječanstva, od samog početka, prisutan je grijeh. On krnji prvotnu vezu stvorenja s Bogom, s teškim posljedicama za vlastiti i tuđi život. Danas, potom, kako ne istaknuti da mnogostruki izrazi zla i grijeha često nalaze saveznika u društvenim obavijesnim sredstvima? I kako ne primijetiti da se "za mnoge glavno obavijesno i odgojno sredstvo, vodič i nadahnuće za pojedinačno, obiteljsko i društveno ponašanje" (*Redemptoris missio, 37 c*) sastoji upravo od različitih obavijesnih sredstava?

Misionarski rad ne može ne dati pojedincima i narodima radost i navještaj Gospodine milosrdne dobrote. Otac koji je na nebesima, kako jasno pokazuje parabola o izgubljenom sinu, dobar je i oprašta raskajanom grešniku, zaboravlja grijeh i ponovno dariva vedrinu i mir. Evo pravoga lica Božjeg, Oca punog ljubavi, koji daje snagu pobijediti zlo dobrim i onoga koji uzvraća njegovu ljubav osposobljuje pridonositi otkupljenju svijeta.

Kako i mi otpuštamo dužnicima našim.

7. Crkva je pozvana, po svom poslanju, uprisutniti jamstvo božanskoga

9. Predraga braćo i sestre, Svjetski misijski dan pruža svakome mogućnost bolje uočiti ovaj zajednički misisionarski poziv, koji potiče Kristove učenike da postanu apostolima njegova Evanđelja pomirenja i mira. Spasenj-

Konačni zaključci

U društvanim sklopovima u kojima snažno vladaju logike moći (sile, poslanje Crkve je svjedociti ljubav Božju i snagu Evanđelja, koji uništavaju mržnju i osvetu, sebičnost i ravnodušnost. Duh Pedesetnice obnavlja kršćanski puk, otkupljen Kristovom krvju. Ovo malo stado siromašno ljudskim sredstvima ali slobodno od uvjetovanja, poslano je na sve strane, kao kvasac novoga čovječanstva.

8. S ovim posljednjim molbama u Očenašu molimo Boga da ne dopusti da krenemo putem grijeha i da nas oslobodi od zla, koje je često potaknuto od osobnog bica, Sotone, koji želi ometati naum Božji i spasenjsko djelo koje je Bog dovršio u Kristu. Svesni da smo pozvani donijeti navještaj spasenja u svijet u kojem vlada grijeh i zloduh, kršćani su pozvani pouzdati se u Boga, moliti ga da pobjeda nad knezom ovoga svijeta (usp. Iv 14,30), koju je Krist jednom zauvijek zadobio, postane svakodneвно iskustvo njihova života.

I ne uvedi nas u napast nego izbavi nas od zla.

Pred strašnim i mnogostrukim posljednima grijeha vjernici imaju zadaću pružiti znakove oporavtanja i ljubavi. Samo ako su u svom životu već doživjeli ljubav Božju, mogu biti sposobni ljubiti druge velikodušno i jasno. Oproštenje je drugi izraz božanske djelatne ljubavi, darovane onome koji je neprestano trazi.

sko zajednicu" (br. 90).

svetost' među misionarima i u cijeloj kršćan- traži misionare svece. Nije dovoljno obnoviti pastoralne metode, bolje organizirati i uskla- diti crkvene sile, dublje istražiti biblijske i teološke temelje vjere: treba pobuditi novi žar "Obnovljeni poliet glede vanjskih misija (ad gentes) - napisao sam u Redemptoris missio - svetoću misionara i Božjega naroda. Očinstva ne samo riječima, nego nadasve

Iz Vatikana, 23. svibnja 1999., na svećkovinu Duhova.

Marija, "Zvijezda jutarnja", neka nam pomogne zanosno i uvijek iznova ponavljati "fat" Očevu spasenjskom nauumu, da bi svi narodi i svi jezici vidjeli njegovu slavu (usp. Iz 66,18).

Svi koji djeluju na istaknutim crkvenim položajima su kao straze na zidovima Božjega Grada, koje pitamo: "Strazaru, koje je doba noć?" (Iz 21,11), primajući odgovor: "Čuj, strazari ti glas podizu, zajedno svi kiču od radosti, jer na svoje oči vide gdje se na Sion vrata „lahve" (Iz 52,8). Njihovo velikodušno svjedocanstvo na svakom kraju zemlje navješta da "pred vratima trećeg tisućljeća od otkuplje- nja Bog pripravlja veliko kršćansko proljeće, kojemu već vidimo početak" (Redemptoris missio, 86).

Dvadeset četvrtoga listopada slavimo posljednji Svjetski misijski dan u ovome stoljeću, u kojem je evangelizatorsko djelo Crkve proizvelo doista izvanredne plodove. Zahvalimo Gospodinu za neizmjereno dobro koje su izvršili misionari i, upravljajući pogled prema budućnosti, pouzdano očekujemo zornu novoga Dana.

Da bi se to dogodilo, potrebna je trajna molitva koja hrani želju donijeti Krista svim ljudima. Potrebno je prikazivanje vlastite patnje, u sjećinjenju s onom Otkupiteljevom. Potrebna je, također, osobna zauzetost u podupiranju ustojstava misionarske suradnje. Među ovima osobito upozoravam na Papinska misijska djela koja imaju zadaću poticati molitvu za misije, promicati ih i pribavljati sredstva za njihovo evangelizatorsko djelo- vanje. Ona djeluju u tiješnoj suradnji s Kon- gregacijom za evangelizaciju naroda koja uskladuje misionarski napor u jedinstvo nakana s partiularnim Crkavama i s različitim misionarskim ustanovama prisutnima u cijeloj crkvenoj zajednici.

sko poslanje je opće; za svakog čovjeka i za Očeva Kraljevstva.

Da bi se to dogodilo, potrebna je trajna molitva koja hrani želju donijeti Krista svim ljudima. Potrebno je prikazivanje vlastite patnje, u sjećinjenju s onom Otkupiteljevom. Potrebna je, također, osobna zauzetost u podupiranju ustojstava misionarske suradnje. Među ovima osobito upozoravam na Papinska misijska djela koja imaju zadaću poticati molitvu za misije, promicati ih i pribavljati sredstva za njihovo evangelizatorsko djelo- vanje. Ona djeluju u tiješnoj suradnji s Kon- gregacijom za evangelizaciju naroda koja uskladuje misionarski napor u jedinstvo nakana s partiularnim Crkavama i s različitim misionarskim ustanovama prisutnima u cijeloj crkvenoj zajednici.

misnom slavju, sudjelovao na inauguralnim predavanju dr. Ivana Šporčića i bio nazocan sjednici profesorskog zbora. Zadarska nadb. ima 7 bogoslova na Teologiji u Rijeci.

DANI KRUGA - 5. listopada 1999., u katedrali sv. Stojšje, održano je prigodno misno slavlje povodom zahvale za plodove zemlje - Dani kruha. Sudjelovalo je po pet dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola s po- dručja Zadarske županije. Svi su na prikazanju donijeli znakovite darove. Kod sv. mise, koju je predvodio Generalni vikar, pjevao je mješoviti zbor Poljoprivredno-prehrambene škole "Stanko Ožanić" iz Zadra. Nakon mise na Novoj rivi posadeno je maslinovo drvo koje je blagoslovio Generalni vikar.

ARHEOLOŠKA ISKAPANJA KOD KATEDRALE - 6. listopada 1999., u Nadb. domu, g. Nadbiskup je primio g. Radomira Jurčića, direktora Arheološkog muzeja u Zadru, radi nastavka iskapanja u kompleksu katedrale sv. Stojšje.

PREDKRIZMANI SUSRET U BENKOVCU - 6. listopada 1999., poslije podne, u Benkovcu, g. Nadbiskup se susreo s krizmanicima, njihovim kumovima i roditeljima.

POČETAK AKADEMSKE GODINE - U srijedu, 6. listopada 1999., u NA VTKŠ - U srijedu, 6. listopada 1999., u Svetoća povodom početka nove akademske godine 1999/2000 na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru. Svetoj misi prisu- stvovali su profesori i studenti škole.

SINDIKAT BRODOREMONTA KOD NADBISKUPA - 7. listopada 1999., u Nadb. domu, g. Nadbiskup je primio predstavnike radničkog sindikata Brodoremonta iz Lamjane koji su ga izvijestili o teškoćama u tom poduzeću i nastojanjima da se osigura život za 216 radnika.

NACELNIK SV. FILIPA I JAKOVA KOD NADBISKUPA - 11. listopada 1999., g. Nadbiskup je primio g. Mirka Dindića, načelnika Općine Sveti Filip i Jakov radi njezavanja sjemenišnog prostora u tom mjestu u kojem se trenutno nalazi Zavod za hendikepiranu djecu.

opsirnija: Vijesti i događaji).

SPOMEN-SLAVLJE ZA DON MARKA SIKIRIČA

1999., svećano je proslavljen blagdan zaštitnika grada Zadra, sv. Sime, bogo- primatelja. Uoči blagdana, u svećevom svešću, g. Nadbiskup je predvodio svećanu Većernju. Na sam blagdan, g. Nadbiskup je predvodio jutarnju koncelebraciju i navečer koncelebrirao na svećanom slavju koje je predvodio mons. Mile Bogović, pomoćni bis- kup riječko-senjski (Vidi: Vijesti i događaji)

SVETI MIHOVIL - 29. rujna 1999., na blagdan sv. Mihovila, arkanđela, zaštitnika Šibenika, g. Nadbiskup je sudjelovao u svečanoj euharistiji i procesiji u Šibeniku. Na povratku posjetio je župe Pristeg i Polaču te pregledao dovršetak radova na obnovi tamošnjih crkava.

PREDSTAVLJENA KNJIGA "S NAMA SU" - 29. rujna 1999., u Kazališnoj kući u Zadru, predstavljaju knjige Ivica Đovanija Matešića - "Jeremije", s naslovom "S nama su", u ime Nadbiskupije prisustvovao je Generlani vikar. Knjiga je posvećena palim braniteljima u Domovinske ratu.

SVETI JEROLIM U JASENICAMA - 30. rujna 1999., na blagdan sv. Jeronima, zaštitnika Dalmacije, Nadbiskup je u Jasenicama predvodio misno slavlje pred župnom crkvom sv. Jeronima koja je u ponovnoj faksimilskoj izgradnji i nalazi se pred završetkom. Istoga dana blagoslovio je kamen temeljac nove školske zgrade u Maslenici.

100. OBLJETNICA SJEDINJENJA FRANJEVAČKIH PROVINCIJA - Na blagdan sv. Jeronima, 30. rujna 1999., održana je proslava 100. sjedinjenja Franjevačkih provincija sv. Jeronima - Zadar i sv. Franje - Dubrovnik. Proslava je održana u koru i crkvi sv. Frane u Zadru. Na svečanosti su sudjelovali pjevački zborovi sv. Frane i župe Srca Isusova, predavači o povijesti dviju provincija i franjevačkoga reda u Dalmaciji: dr. Atanzije Matanić, fra Pio Pejić i fra Stanko Škunca. Pozdravne riječi uputio je dr. Bernardin Škunca, provincijal, a scensku igru *Duh temeljitelja* fra Ive Perana, izveli su franjevački novaci s Košljuna. Na dijelu svečanosti sudjelovao je g. Nadbiskup.

BLAGOSLOV KIPA U RTINI - U petak, 30. rujna 1999. godine, filijala ražanačke župe Rtina proslavila je svoga zaštitnika sv. Šimu Bogoprimatelja. Tom prigodom predvodio je misno slavlje i blagoslovio novi kip Srca Isusova mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar.

IZLOŽBA "IADERA CHRISTIANA" - 30. rujna 1999., u prizemlju Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, g. Nadbiskup je

otvorio izložbu tapiserija akad. slikara Ivana Tomljanovića i njegove supruge Anite Tomljanović pod nazivom "Iadera Christiana" (Kršćanski Zadar), a u povodu nadolazeće jubilejske godine.

MISA ZA ZVANJA - 1. listopada 1999., u sjemeništu "Zmajević", u kapeli Bezgrešnog začeca BDM, g. Nadbiskup je predvodio sv. misu za duhovna zvanja.

SASTANAK S REVIZORIMA - 1. listopada 1999., u Nadb. domu, g. Nadbiskup se sastao s djelatnicima revizorske tvrtke "Inženjering" iz Zadra koji su obavljali reviziju u Nadbiskupijskim institucijama.

PASTIRSKI POHOD VELOM I MALOM IŽU - 2. i 3. listopada 1999., g. Nadbiskup je obavio pastirski pohod župama Veli i Mali Iž na otoku Ižu. Imao je niz susreta s članovima župnih ekonomskih i pastoralnih vijeća, predstavnicima mjesnih vlasti, institucija i škole u objema župama, posjetio crkvene objekte i mjesna groblja, te predvodio nedjeljna euharistijska slavlja, a u Velom Ižu blagdan-sku Večernju i molitvu Gospine krunice.

POSVETA NOVOG OLTARA U RAŽANCU - U nedjelju, 3. listopada 1999., na blagdan Gospe od Ružarija, zaštitnice župe Ražanac, svečano koncelebrirano misno slavlje i posvetu novog oltara, te procesiju s Gospinim kipom, predvodio je Generlani vikar.

BLAGOSLOV CRKVE U PRISTEGU - 4. listopada 1999., g. Nadbiskup je blagoslovio potpuno obnovljenu župnu crkvu Prikazanja bl. Djevice Marije u Pristegu i predvodio svečano euharistijsko slavlje. Glavni donator obnove je biskupija Rottenburg-Stuttgart iz Njemačke, a pomoglo je i Ministarstvo obnove i razvitka RH. radove je izvodilo građevinsko poduzeće Oziris iz Zadra po nacrtu i nadzoru tvrtke Forming iz Splita (Vidi: Vijesti i događaji).

NADBISKUP NA RIJEČKOJ BOGOSLOVIJI - 5. listopada 1999., u pratnji ekonomista, don S. Petrova, g. Nadbiskup je boravio u Rijeci, gdje je sudjelovao na svečanom početku akademske godine 1999/2000 tamošnje Bogoslovije. koncelebrirao na na

PISMO VRHOVNOG SVEĆENIKA IVANA PAVLA II. O HODOČAŠĆIMA U SVETA MJESTA POVEZANA S POVIJEŠĆU SPASENJA

Svima koji se spremaju u vjeri slaviti Veliki jubilej.

1. Nakon godina pripreve, već smo na pragu Velikoga jubileja. Mnogo je bilo učinjeno ovih godina u cijeloj Crkvi da bi se unaprijed pripremio taj milosni događaj. Ali sada je već došao trenutak pobrinuti se, kao uoči putovanja, za posljednje pripreme. Doista, Veliki se jubilej ne sastoji u nizu priredaba koje treba izvesti, nego u velikom nutarnjem iskustvu življenja. Vanjski poticaji imaju smisla u mjeri u kojoj su izričaj najdublje zauzetosti koja dira srce osobe. Upravo sam na taj nutarnji doseg htio sve upozoriti, kako u apostolskom pismu *Tertio Millenio adveniente*, tako i u buli uputa za Jubilej *Incararnationis mysterium*. Oba su spisa naišla na srdačan i širok prijam. Biskupi su iz njih crpili značajne upute, a predložene teme za različite godine pripreve bile su obilno razmatrane. Za sve to želim izraziti zahvalnost Gospodinu i srdačnu zahvalnost kako pastirima tako i cijelom narodu Božjemu.

Sada mi blizina Jubileja nadahnjuje predložiti razmišljanje, povezano sa željom da i osobno učinim, ako Bog bude htio, posebno jubilarno hodočašće, zaustavljajući se na nekim mjestima koja su osobito povezana s utjelovljenjem Riječi Božje, događajem na koji se Sveta godina 2000. izravno poziva.

Moje me razmatranje, dakle, vodi na "mjesta" Božja, na one prostore koje je On izabrao za postavljanje svoga "šatora" među nama (Iv 1, 14; usp. Post 40,34-35; 1 Kr 8,10-13), tako da omogući ljudskom biću izravniji susret s Njim. Tako, u određenom smislu, upotpunjujem razmišljanje o *Tertio Millenio adveniente*, u kojem je na području povijesti spasenja, pogled bio pretežno usmjeren na važnost "vremena". Doista, "prostorni" doseg nije manje važan od onoga vremenskog u konkretnom ostvarenju otajstva Utjelovljenja.

2. Na prvi pogled, govoriti o određenim "prostorima" s obzirom na Boga moglo bi pobuditi određenu zbuđenost. Zar

nije prostor, ne manje od vremena, posve podložan Božjem gospodstvu? Sve je doista proizašlo iz njegovih ruku i nema mjesta gdje se Boga ne može susresti: "Gospodnja je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive. On ga na morima utemelji i na rijekama učvrsti" (Ps 24 /23/, 1-2). Bog je jednako nazočan na svakom kraju zemlje, tako da se cijeli svijet može smatrati "hramom" njegove nazočnosti.

To ipak ne uklanja činjenicu da kao što vrijeme može od vremena do vremena biti poticano kairisima, osobitim milosnim trenucima, i prostor može biti označen osobitim spasenjskim Božjim zahvatima. Ta je spoznaja, uostalom, prisutna u svim religijama, u kojima se ima ne samo hramova, nego također svetih mjesta, na kojima se susret s božanskim može snažnije doživjeti nego što se obično događa u beskrajnosti svemira.

3. S obzirom na tu opću religioznu sklonost, Biblija pruža svoju osobitu poruku, stavljajući pitanje "svetoga prostora" na obzorje spasenjske povijesti. Ona s jedne strane upozorava na opasnosti u određenju toga prostora, kad to smjera pobožanstvenju prirode - sjetite se glede toga snažne protuidolopoklonske rasprave proroka u ime vjernosti Jahvi, Bogu Izlaska - s druge pak strane ne isključuje bogoštovnu upotrebu prostora u mjeri u kojoj to potpuno izražava osobitost Božjega zahvata u izraelsku povijest. Sveti je prostor stoga postupno "usredotočen" u jeruzalemski Hram, gdje Bog Izraelov želi da ga se slavi i, u određenom smislu, susreće. U Hram su upravljene oči izraelskog hodočasnika i velika je njegova radost kad stigne u mjesto gdje se Bog nastanio: "Obradovah se kad mi rekoše: Hajdemo u dom Gospodnji. Eto, noge nam već stoje na vratima tvojim, Jeruzaleme!" (Ps 122/121/, 1-1).

U Novom zavjetu to "usredotočenje" svetog prostora ima svoj vrhunac u Kristu, koji je već osobno novi "hram" (usp. Iv 2,21), u

kojem stanuje, "punina božanstva" (Kol 2,9). Njegovim dolaskom, bogostovlje je upućeno postupno nadici materijalne hramove, da bi postalo bogostovlje "u duhu i istini" (Iv 4,24). U Kristu, potom, Novi zavjet i Crkvu smatra "hramom" (usp. 1 Kor 3,17), čak je to i svaki Kristov učenik, ukoliko je u njemu nastanjen Duh Sveti (usp. 1 Kor 6,19; Rim 8,11). Sve to očito ne isključuje da kršćani, kako crkvena povijest pokazuje, mogu imati bogostovna mjesta; ipak je nužno ne zaboraviti njihovo potpuno namjensko značenje u bogostovnom i bratskom životu zajednice, u svijesti da nazočnost Božja po svojoj naravi ne može biti zatvorena ni na kojem mjestu, budući da ih sve prožimlje, imajući u Kristu puninu svoga izričaja i svoga izarivanja.

Otaštvo Ufjelovljenja, dakle, iznova uobilježuje opće iskustvo, "svetoga prostora", s jedne strane svodeći ga na pravu mjeru a s druge, ističući njegovu vrljednost novim riječima. Povezivanje na prostor doista je sadržano već u tome da je Riječ "fjelom postala" (usp. Iv 1,14). Bog je u Isusu iz Nazareta preuzeo osobine vlastite ljudskoj naravi, obuhvaćajući i nužnu čovjekovu pripadnost određenom narodu i određenj zemlji. "Hic de Virgine Maria Iesus Christus natus est" - taj je izraz osobito riječ u Beliehemu gdje je postavljen upravo na mjestu gdje je, prema predaji, Isus rođen: "Ovdje je od Djevice Marije rođen Isus Krist". Fizička stvarnost zemlje s njezinim zemljopisnim koordinatama sjedinjuje se s istinom ljudske fjeljesnosti koju je Riječ preuzela.

Kad sam pisao te riječi, prije više od 1993, *sr. 124*).

Poeste e drammi, Libreria Editrice Vaticana (K. Wojtyła, *Opere letterarie*. stojećima" (kao svjedok koji će davati svjedocanstvo u sebi i mjesto novoga svjedocenja. Putujem Ostar čes tu s mojim pečatom - ostar čes, ostar čes - i ja ću te nositi sa sobom, preoblikovati te Padam na koljena - i tako stavljam svoj pečat. Potvrditi danas da si bilo mjesto susreta.

trideset godina, nisam mogao zamisliti da ću svjedocenje na koje sam se tada obvezao, izvršiti danas kao Petrov nasljednik, postavljen u službu cijele Crkve. To je svjedocenje koje me uključuje u dugi lanac osoba koje su već dvije tisuće godina isle tražiti "stope" Božje u toj zemlji, s pravom nazvanj "sveta", gotovo ih slijedeći u stijenama, u planinama i u vodama, koje su činite okoliš zemaljskom životu Sina Božjega. Od davnina je poznat putni zapis hodočasnice Egerije. Koliki su hodočasnici, koliki sveci slijedili njezin put u tjeiku stojećai I kad bi povijesne prilike pomutile bitno mitovorno značenje hodočašća u Svetu Zemlju, dajući im - unatoč namjerama izgled koji se teško slagao s likom Raspetoga, svjesnije kršćanske duše isle su onamo samo da bi se na tom tlu susrele sa životom Kristovom uspomenom. I Providnost je htjela da su, uz braću iz istočnih Crkava, za zapadno kršćanstvo osobito sinovi Franje Asiškoga, sveca stromaštva, blagosti i mira, na prvi evandeoski način tumaćili zakonitu kršćansku želju čuvati mjesta u koja su ukopani naši duhovni korijeni.

5. U tom duhu, bude li se Bogu svidjelo, namjeravam prigodom Velikoga jubileja 2000. ponovno prijeći povijesne tragove spasenja u zemlji u kojoj se je ona razvijala.

Polazište će biti neka značajna mjesta iz Staroga zavjeta. Tako želim izraziti svijest da je Crkva nerazrješivo povezana s drvenim narodom Saveza. Abraham je i za nas antonomastički "otac u vjeri" (usp. Rim 4; Gal 3,6-9; Heb 11,8-19). U Ivanovu se evanđelju čita riječ koju je Krist jednoga dana izgovorio s obzirom na njeega: "Abraham

održan je znanstveni skup o životu i djelu mons. Jose Felicinovića, svećenika Zadarske nadbiskupije. G. Nadbiskup je u Zadru pozdravio znanstveni skup, a 18. rujna, u Pagu, u zbornoj crkvi Uznesenja Marijina, predvodio svećano euharistijsko slavlje zahvale (Vidi: zadarska nadbiskupija; Vijesti i događaji).

DAN OPĆINE SUKOŠAN - 18. rujna 1999., u Suškošanu, prigodom Dana Općine Suškošan, svećano misno slavlje i blagoslov nove općinske zastave predvodio je Generalni vikar. Na svećanoj sjednici Općinske skupštine dodijeljena je nagrada za životno djelo dugogodišnjem župniku Suškošana, mons. Ivanu Zorici, kanoniku sv. Stošije.

PAPA U MARIBORU - 19. rujna 1999., u Mariboru, g. Nadbiskup i Nadbiskup u miru sudjelovali su na svećanoj misi beati-kacije mariborskoga biskupa Martina Stomšeka koju je predvodio Sveti Otac Ivan Pavao II.

NADBISKUP U HRVATSKOM CARITASU - 20. rujna 1999., u Zagrebu, u svojevnu predsjednika Hrvatskog Caritasa, g. Nadbiskup se sastao s djelatnicima HC-a i razgovarao o rješavanju tekućih problema.

BLAGOSLOV OČNOG ODJELA ZADARSKE BOLNICE - 21. rujna 1999., Generalni vikar blagoslovio je novouređene prostorije Očnog odjela Opće bolnice u Zadru.

JESENSKO ZASJEDANJE HBK - OD 20. do 23. rujna 1999., u Varaždinu, održano je jesensko zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije. G. nadbiskup je na zasjedanju podnio izvještaj o izvedenim promjenama u Hrvatskom Caritasu zbog njegova boljeg funkcioniranja. Nadbiskup je imenovan za predsjednika Biskupske komisije za stvaranje novog sustava financiranja Crkve u Hrvat-skj.

LOKAC. DOZVOLA ZA CRKVU U LISIČIĆU - 22. rujna 1999., dopisom Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne prostore, graditeljstvo i zaštitu okoliša Zupanije zadarske - Ispostave Biograd, dobivena je lokacijska dozvola za izgradnju crkve i župnog stana s dvoranom u Lisičiću.

GRAB. DOZVOLA ZA CRKVU U ŠKABRNJI - 24. rujna 1999., rješanjem Ureda za prostorno uređenje Zadarske županije, izdana je građevinska dozvola za župnu crkvu Uznesenja Marijina u Škabrnji.

POKLON "AMERICAN EXPRESSA" ZA KNEŽEVU PALAČU - 24. rujna 1999., u restoranu Martina u Zadru, predstavnic American Expressa poklonili su ček od 75.000 američkih dolara Foglararstvu grada Zadra kao donaciju za obnovu u Domovinskom ratu oštećene Kneževe palače u Zadru. Uime Nadbiskupije bio je nazočan Generalni vikar.

PROSLAVA 250. OBLJETNICE SJEMENISTA "ZMAJEVIĆ" - 24. i 25. rujna 1999. proslavljena je 250. obljetnica otaranja sjemenista "Zmajević" u Zadru. U sklopu proslave održan je dvodnevni znanstveni skup o sjemenistu "Zmajević" i njegovu utemeljitelju nadbiskupu Vicku Zmajeviću, koji je održan u dvorani Sjemenista, zatim svećana akademija i misa zahvalnica u Katedrali, te otkrivanje spomen-ploča na zgradi starog sjemenista, danas Svećeničkog doma. G. Nadbiskup je pozdravio svećane akademije, otkrio spomen-ploču nadbiskupu Zmajeviću i predvodio svećanu zahvalnicu (Vidi: Zadarska nadbiskupija; Vijesti i događaji).

KORNATSKI IZLET SUDIONIKA SJEMENIŠNOG SIMPOZIJA - 26. rujna 1999., Sjemenište je priredilo je izlet na Kornatsko otočje za sve sudionike i voditelje dvodnevnog znanstvenog simpozija u sklopu proslave 250. obljetnice sjemenista "Zmajević".

SVETI VINKO PAULSKI - Na blagdan sv. Vinka Paulskog, 27. rujna 1999., g. Nadbiskup je predvodio svećanu misu u kapeli Svećeničkog doma gdje žive i rade Sestre milosrdnice sv. Vinka.

BLAGOSLOV KAPELE U ZEMUNIKU - 28. rujna 1999., g. Nadbiskup je blagoslovio novu kućnu kapelu u obnovljenom prizemlju kuće sestara Kćeri milosrda u Zemuniku.

g. Nadbiskup je održao konferenciju za tiskovne i elektronske medije u povodu predstojeće proslave 20. Branimirove godine u Ninu.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - 7. rujna 1999., pod predsjedanjem g. Nadbiskupa, održana je 23. sjednica Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.

OTVARANJE ZGRADE NOVOG SJEMENIŠTA U SPLITU - 9. rujna 1999., u Splitu, g. Nadbiskup i g. Nadbiskup u miru sudjelovali su na svečanoj akademiji i misnom slavlju u povodu otvorenja nove zgrade splitskog Nadbiskupskog sjemeništa.

MOLITVENO BDJENJE UOČI 20. BRANIMIROVE GODINE - 10. rujna 1999., g. Nadbiskup je predvodio svečano molitveno bdjenje u katedrali sv. Stošije, uoči svečane proslave 20. Branimirove godine u Ninu. Na bdjenju su sudjelovali kardinal Franjo Kuharić, mons. Giulio Einaudi, apostolski nuncij i legat Sv. Oca na proslavi, mons. Ante Jurić, mons. Anton Tamarut i mons. Marijan Oblak, brojni svećenici i vjernici. Bdjenje su pripremali mladi župa sv. Ivana Krstitelja, Krlajice mira, Puntamike, sv. Stošije i Bibinja. Molitvena bdjenja održana su i u pet gradova u Nadbiskupiji: Benkovcu, Biogradu, Ninu, Obrovcu i Pagu.

PROSLAVA 20. BRANIMIROVE GODINE U NINU - U subotu, 11. rujna 1999., u staroj jezgri grada Nina, svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio mons. Giulio Einaudi, apost. nuncij i Papin izaslanik, a propovijedao kardinal Franjo Kuharić, proslavljena je 20. Branimirova godina - 1120 godina od izmjene povijesnih pisama između pape Ivana VIII. te hrvatskoga kneza Branimira i ninskoga biskupa Teodozija. Na slavlju su se okupili nadbiskupi, biskupi, svećenici i brojni vjernici iz čitave Nadbiskupije i šire (Vidi opširno: Zadarska nadbiskupija; Vijesti i događaji).

NADBISKUP U OBROVCU I MEDVIĐI - 12. rujna 1999., g. Nadbiskup je posjetio župe Obrovac i Medvidu, zajedno s novoimenovanim župnikom don Emilom Bilaverom predvodio nedjeljna euharistijska

slavlja u obrovačkoj župnoj crkvi sv. Josipa i u crkvi sv. Ivana na groblju u Medvidi, te sa župnikom razmotrio potrebe i obnove dviju župa.

PRIPREME ZA PROSLAVU 250. OBLJETNICE "ZMAJEVIĆA" - 13. rujna 1999., u sjemeništu "Zmajević", Nadbiskup je sa sjemenišnim odgojiteljima održao sastanak u svezi priprema za proslavu 250. obljetnice sjemeništa "Zmajević".

BLAGOSLOV NOVOG DIJELA BIOGRADSKJE SREDNJE ŠKOLE - 13. rujna 1999., Generalni vikar je u pratnji biogradskog župnika don Tomislava Sikirića blagoslovio novosagrađeni dio zgrade Srednje škole u Biogradu.

ODBOR ZA 20. BRANIMIROVU GODINU KOD NADBISKUPA - 14. rujna 1999., g. Nadbiskup je primio članove Organizacijskog odbora za proslavu 20. obljetnice Branimirove godine radi osvrta na taj događaj i zadržao ih na ručku u Nadb. domu.

KATEHETSKE DAN - 15. rujna 1999., u prostorijama župe Uznesenja Marijina, Zadar - Belafuža, održan je 23. katehetski dan Zadarske nadbiskupije (Vidi: Zadarska nadbiskupija; Vijesti i događaji)

GRAD. DOZVOLA ZA CRKVU U GORNJEM ZEMUNIKU - 15. rujna 1999., primljeno je rješenje Ureda za prostorno uređenje Zadarske županije o građevnoj dozvoli za izgradnju crkve u Gornjem Zemuniku.

LOKAC. DOZVOLA ZA CRKVU U SMILČIĆU - 15. rujna 1999., g. dopisom Ureda za prostorno uređenje Zadarske županije - ispostave Biograd, primljeno je rješenje za lokacijsku dozvolu za gradnju crkve u Smilčiću.

LOKAC. DOZVOLA ZA CRKVU U DRAČEVCU-ZADARSKOM - 17. rujna 1999., rješenjem Ureda za prostorno uređenje Zadarske županije dobivena je lokacijska dozvola za izgradnju crkve Uznesenja Marijina u Dračevcu Zadarskom.

SIMPOZIJ O DON JOSI FELICINOVIĆU - 17. i 18. rujna 1999., u Zadru i Pagu,

uskliku u želji da vidi moj Dan. I vidje i obradova se" (8,56).

Upravo je uz Abrahama vezana prva postaja putovanja koje u želji gajim. Bilo bi mi doista drago uputiti se, ako je volja Božja, u Ur Kaldejski, sadašnji Tal al Muqayyar na jugu Iraka, grad u kome je, prema biblijskom iskazu, Abraham čuo Gospodinovu riječ koja ga je istrgnula iz njegove zemlje, iz njegova naroda, u nekom smisla iz njega samoga, da ga učini izvođačem spasiteljskog nauma koji je obuhvaćao budućnost savezničkog naroda kao i sve narode svijeta: "Jahve reče Abram: 'Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati. Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov. Sva plemena zemlje tobom će se blagoslivljati' (Post 12,1-3). S tim riječima započinje veliki hod naroda Božjega. U Abrahamu gledaju ne samo svi koji se ponose tjelesnim podrijetlom od njega, nego i svi - a ti su bezbrojni - koji se osjećaju njegovim "duhovnim" potomstvom, jer dijele njegovu vjeru i bespridržajno prepuštanje spasiteljskom poticaju Božjem.

6. Događaji Abrahamova naroda razvijali su se stotinama godina, dodirujući mnoga mjesta Bliskoga istoka. Ostaju središnji događaji Izlaska, kad se je izraelski narod, nakon tvrdog iskustva ropstva, uputio pod Mojsijevim vodstvom prema zemlji svoje slobode. Tri trenutka koja prekidaju taj hod povezana su s brdovitim mjestima bremenitima otajstvom. Ponajprije se, u pripremnom razdoblju, ističe brdo Horeb, drugo biblijsko ime za Sinaj gdje je Mojsije imao objavu Imena Božjega, znak njegova otajstva i njegove djelatne spasiteljske prisutnosti: "Ja sam onaj koji jesam" (Izl 3,14). I od Mojsija bilo je zatraženo, ne manje nego od Abrahama, pouzdati se u naum Božji, i staviti se na čelo svome narodu. Tako je započeo dramatičan događaj oslobođenja koji će ostati u uspomeni Izraela kao temeljno iskustvo za njegovu vjeru.

U hodu u pustinji, Sinaj bijaše još okoliš u kojem je bio sklopljen savez između Boga i njegova naroda. Taj trenutak ostaje tako povezan uz Dekalog, deset "riječi" koje su obvezivale Izraela na život pun prijanjanja uz volju Božju. Te su riječi, doista, izražavale temeljne sadržaje čudorednog zakona sveopćeg značaja upisanog u srce svakog

čovjeka, ali su Izraelu bile dane u okviru uzajamnog saveza vjernosti u kojemu se narod obvezao ljubiti Boga, sjećajući se čudesa koja je on učinio u Izlasku, a Bog je jamčio svoju trajnu dobrohotnost: "Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva" (Izl 20,2). Bog i narod uzajamno su se obvezali. Ako je u viđenju gorućega grma, Horeb, mjesto "imena" i "nauma" Božjega, bilo nadasve "brdo vjere", ono je za hodočasnički narod u pustinji postajalo mjestom uzajamnog susreta i saveza, u stanovitom smislu "brdo ljubavi". Koliko su ga puta u tijeku stoljeća, otkrivajući nevjernost naroda savezu, proroci vidjeli kao vrstu "bračne" nevjere, pravu izdaju naroda-zaručnice u odnosu na Boga, njezina zaručnika (usp. Jer 2,2; Ez 16,1-43).

Na završetku hoda Izlaska ističe se druga uzvisina, brdo Nebo, s koje je Mojsije mogao vidjeti Obećanu zemlju (usp. Pnz 32,49), bez radosti da je dotakne, ali sa sigurnošću da ju je već gotovo dostigao. Njegov pogled s Neba pravi je znak nade. On je s tog brda mogao utvrditi da je Bog održao svoja obećanja. Još jednom, ipak, morao se pouzdano prepustiti božanskoj svemoći za konačno dovršenje pretkazanog nauma.

Vjerojatno mi u mojem hodočašću neće biti moguće doseći sva ta mjesta. Ali barem bih htio, ako Gospodin dopusti, zaustaviti se u Uru, mjestu abrahamovskih korijena, i potom se zaustaviti u glasovitom sarnostanu svete Katarine na Sinaju, blizu brda Saveza, koji na neki način sadrži cijelo otajstvo Izlaska, trajni uzor novoga Izlaska koji će na Golgoti naći svoje završno ostvarenje.

7. Ako su za nas toliko bogata značenjem ti i slični putovi Staroga zavjeta, očito je da nas jubilara godina, svečani spomen na utjelovljenje Riječi, poziva zaustaviti se nadasve na mjestima na kojima se ostvario Isusov život. Vrlo mi je živa želja uputiti se ponajprije u Nazaret, grad povezan sa samim trenutkom Utjelovljenja i potom kraj u kojem je Isus rastao "u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi" (Lk 2,52). Tu je Mariji odjeknuo anđelov pozdrav: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!" (Lk 1,28). Tu je ona izrekla svoj "fiat" navještaju koji ju je pozvao biti majkom Spasiteljevom i, osjenjenu Duhom Svetim, postati utrobom koja će prihvatiti Sina Božjega.

POGLAVARSTVO NINA KOD NADBISKUPA - 1. rujna 1999., g. Nadbiskup je primio poslanstvo Poglavarstva grada Nina radi priprema za proslavu 20. Braništrove godine u Ninu, u koju se u organizacijskom pogledu uključio i grad Nin.

ODBOR ZA 20. BRANIMIROVU GODINU - 3. rujna 1999., u Nadbiskupskom domu, održan je sastanak Odbora za proslavu 20. Braništrove godine na kojem su raspravljane i utvrđene pojednosti vezane za proslavu.

POSJET KRČKOG BISKUPA - 3. rujna 1999., mons. Valter Zupan, biskup krčki, posjetio je g. Nadbiskupa u Zadru, u pratnji svog generalnog vikara, dr. Franje Velčića. Na susretu, održanom u Nadbiskupskom domu, sudjelovali neki svećenici iz Nadbiskupije u čijim župama postoje crkveni pokreti, biskup Zupan se zanimalo za rad i život crkvenih pokreta u župama.

ZLATNA MISA NA ISTU - 5. rujna 1999., u župi sv. Nikole na Istu, svečano je proslavljena zlatna, pedeseta misa tamnošnjeg župnika don Andela Koića. Svečanom euharistijskom slavlju koje je u župnoj crkvi, zajedno s don Jankom Segarićem, predvodio sam svećar, pribivao je i o. Nadbiskup (Vidi: Naši jubilarci). Nadbiskup se tijekom boravka na Istu susreo s članovima Župnog ekonomskog vijeća radi popravka župne kuće i proširenja njeznog groblja.

POČETAK ŠKOLSKE GODINE - 6. rujna 1999., u povodu početka nove školske i akademске godine 1999/2000., u sjemeništu "Zmajević" i na Visokoj teološkoj katehetskoj školi, g. Nadbiskup je predvodio sv. mise zaziva Duh Svetoga.

SJEDNICA SAVJETNIKA NADBISKUPIJE - 6. rujna 1999., g. Nadbiskup je predsjedao 21. sjednici Vijeća savjetnika Zadarske nadbiskupije na kojoj je bilo riječi o predstojećim događajima u Nadbiskupiji i Crkvi u Hrvata, o odgoju zadarskih bogoslova u Zagrebu i Riječi te pastoralnim zadacima.

KONFERENCIJA ZA TISAK - 7. rujna 1999., u salonu Nadbiskupskog doma u Zadru,

CRS-a (Catholic Relief Service) iz Balmimora, SAD.

NADBISKUP U KOMUNI U NUNICU - 25. kolovoza 1999., g. Nadbiskup je posjetio zajednicu sv. Ante za liječenje ovisnika u Nunicu.

MILOSRDNICE U KISTANJAMA - 27. kolovoza 1999., g. Nadbiskup je odobrio dolazak sestara milordnica sv. Vinke Paulskog, Splitske provincije, u župu Kistanje.

BLAGOSLOV U JOVIĆIMA - 29. kolovoza 1999., u filijali Jovići, župa Ražanac, g. Nadbiskup je predvodio euharistiju i blagoslovio novi oltar, ambon, tabernakul i dva kipa u tamnošnjoj crkvi.

BAKONSKO REBENJE U PAGU - 29. kolovoza 1999., u župnoj crkvi sv. Marije, u Pagu, preko svećane svete mise, g. Nadbiskup je zaređio za dakona Daria Titića iz Paga, bogoslova Zadarske nadbiskupije, uz sudjelovanje više svećenika i velikog broja vjernika. Pred ređenje je bila trodnevna koju su predvodili preč. Živko Kustić, don Šime Sindija i don Martino Ninčević.

DUHOVNE VJEŽBE NA ŠKOLJICU - Od 30. kolovoza do 1. rujna 1999., g. u samostanu sv. Pavla na Školjicu kod Preka, održan je drugi krug duhovnih vježbi za svećenike Zadarske nadbiskupije. Pristustvovalo je i g. Nadbiskup a vodio o. Augustin Kordić, OFM Conv.

VRHOVNA UPRAVA VERBITA U ZADRU - 31. kolovoza 1999. Generalni vikar je primio u Nadbiskupskom domu u Zadru provincijala i članove vrhovne uprave Družbe Božje Riječi (Verbti), čiji redovnici djeluju u Zadarskoj nadbiskupiji.

RAKA SV. ŠIME OTPREMLJENA U RIM - 1. rujna 1999., u sveištu sv. Šime, g. Nadbiskup je predvodio molitvu i nadzirao prijenos tijela sv. Šime u posebnu raku, s kojom da originalna raka ide u Rim na izložbu "Hrvari - vjera, kultura, umjetnost" koja će u povodu Velikog jubileja 2000. godine biti otvorena u Vatikanu od 28. kolovoza 1999. do 15. siječnja 2000.

9. Pohod svetim mjestima Otkupiteljeva zemaljskog života vodi, po logici povezivanja, na mjesta koja su bila značajna za Crkvu koja se radala i poznavala misionarski polet prve kršćanske zajednice. Bila bi mnoga, sljedimo li Lukin prikaz u Djelima apostolskim. Ali osobito bi mi bilo drago zauzastaviti se u medita-ciji također u dva grada posebno povezana s doživljajem Pavla, apostola naroda. Mislim ponajprije na Damask, mjesto koje podsjeća na njegovo obraćenje. Budući da je apostol doista bio na putu prema onom gradu kao ptoگونitelj, kad je sam Krist prepriječio njegov put: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" (Dj 9,4). Pavlova revnost, koju je Krist već osvojio, odande je nezastavljivo zračila sve dok nije doseгла veliki dio tada poznatog svijeta. Tolikim je gradovima on navijestio Evanđelje. Bilo bi također lijepo moći stići osobito do Atene, na čijem je Areopagu on izgovorio čudesan govor (usp. Dj 17,23-31). Promotri li se zadaca koju je Crkva imala u oblikovanju drevene uljudbe, razumije se kako se taj Pavlov govor može smatrati znakom susreta Evanđelja s ljudskom uljudbom.

10. Prepuštajući se potpuno Božjoj volji, bio bih radostan kad bi se taj naum mogao ostvariti barem u njegovim bitnim točkama. Riječ je o isključivo vjerskom hododašću, kako po svojoj naravi tako i po svojim namjerama, i bio bih žalostan kad bi se tom mojem naumu davala drugačija značenja. Stovise, već ga odsada vršim u duhovnom smislu, budući da makar samo u mislima pohadati ta značajna mjesta znači na neki način iznova čitati samo Evanđelje, znači iznova prolaziti putovima kojima je prošla Objava.

Uputiti se u duhu molitve iz jednog mjesta u drugo, iz jednog grada u drugi, u prostoru osobito označenom Božjim zahvatom, pomaze nam ne samo živjeti svoj život kao hod, nego nam čini opipljivom misao o Bogu koji nam je prethodio i koji nam prednjači, koji je sam hodaо čovjekovim putovima, Bogu koji nas ne gleda s visine, nego je postao našim suputnikom.

da

I kako ne stići potom do Betlehema, gdje je Krist došao na svijet, i gdje su pastiri i mudraci izrazili klanjanje cijeloga čovječanstva? U Betlehemu je također prvi put odjeknula ona želja za mitom koja će, izgovorena od anđela, nastaviti odzvanjati iz narataja u narataj sve do naših dana.

Osobito značajna postaja bit će ona u Jeruzalemu, mjestu smrti na križu i uskrsnuća Gospodina Isusa. Svakako, mjesta koja dozivaju u pamet zemaljske događaje Spasiteljeve mnogo su brojna i mnoga su koja zaslužuju da ih se pohodi. Kako zaboraviti, na primjer, brdo Blaženstava ili brdo Preobraženja ili Cezareju Filipovu, u čijoj je pokrajini Isus povjerio Petru klijučeve Kraljevstva nebeskoga, postavivši temelje svojoj Crkvi (usp. Mt 16,13-19)? U Svetoj Zemlji, na sjeveru i na jugu, može se reći da sve podsjeća na Krista. Ali morat će se zadovoljiti s najfistaknutijim mjestima i Jeruzalemom, koji ih na neki način, sve obuhvaća. Tu, dade li Bog, namjeravam uroniti u molitvu, noseći u srcu cijelu Crkvu. Tu će razmišljati o mjestima u kojima je Krist dao svoj život, i ponovno ga zadobio u uskrsnuću, davši nam dar svoga Duha. Tu će još jednom uzviknuti veliku i utješnu sigurnost da je "Bog tako ljubio svijet te je dao svoga Sina jedi-norodca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni" (Iv 3,16).

8. Među jeruzalemskim mjestima s kojima je više povezan Isusov zemaljski život bit će nezaobilazni pohod dvorani Posljednje večere, gdje je Isus ustanovio Euharistiju, izvor i vrhunac crkvenoga života. Tu su, prema predaji, bili okupljeni apostoli u molitvi s Marijom, Kristovom Majkom, kada je na dan Pedesetnice bio razliven Duh Sveti. Tada je započela posljednja postaja hoda spase-nijske povijesti, doba Crkve, Kristova Tijela i Zaručnice, hodocasniskog naroda u vremenu, pozvanog biti znakom i sredstvom tiješnog sjedinjenja s Bogom i jedinstva svega ljudskog roda (usp. *Lumen gentium*, 1).

Pohod Cenakulu ima tako biti vrananje na izvore same Crkve. Petrov nasljednik koji u Rimu živi na mjestu gdje se apostolski prvak sučelio s mučeništvom, mora stalno navraćati na mjesto iz kojeg je Petar, na dan Pedeset-nice, započeo jasno navješćivati, poletnom snagom Duha, "radosnu vijest" da je Isus Krist Gospodin (usp. Dj 2,36).

TAJNICA HC KOD NADBISKUPA - 5. kolovoza 1999., g. Nadbiskup je primio g. Mariju Kušt, tajncu Hrvatskog Caritasa, s obitelji.

NADBISKUP U RAVNIM KOTARIMA - 5. kolovoza 1999., poslijepodne, Nadbiskup je obišao župe Zemunik, Crno, Smilčić, Pridragu, Benkovac i Perušić radi pregleda župnih kuća i drugih crkv. objekata u izgradnji.

UVEDEN NOVI ŽUPNIK U SV. FILIPU I JAKOVU - 8. kolovoza 1999., g. u župi Sveti Filip i Jakov i filijali Sikovo, Nadbiskup je uveo u župničku službu don Elvisa Ražova, novoimenovanog župnika. Ujedno je Nadbiskup posjetio Donje Raštane i pozdravio tamošnje vjernike okupljene na nedjeljnoj misi.

700. OBLJETNICA PRVOG SPO-MENA KALI - 9. i 10. kolovoza 1999., g. prigodom blagdana župnog zaštitnika, sv. Lovre, mučenika, svečano je obilježena 700. obljetnica prvog povijesnog spomena župe Kali. G. Nadbiskup je tim povodom pribivao svečanoj sjednici Općinskoga poglavarstva i sudjelovao na dijelu znanstvenoga kolokvija o župi i mjestu Kali. Navečer, uoči sv. Lovre, predvodio je svečanu Večernju i procesiju po mjestu s kipom sv. Lovre, te blagoslovio novi općinski barjak. Na sam blagdan, 10. kolovoza, predvodio je svečano euharistijsko slavlje u župnoj crkvi.

POSJET GRADONAČELNIKA - 10. kolovoza 1999., poslijepodne, u Nadbiskupskome domu, u Zadru, g. Nadbiskup je primio g. Božidara Kalemtu, zadarskog gradonačelnika.

PROSLAVA 100. GODIŠNJICE ŽUPNE CRKVE NA OLIBU - 14. i 15. kolovoza 1999., uz župni blagdan Velike Gospe, na Olibu je svečano proslavljena 100. obljetnica izgradnje župne crkve Uznesenja bl. Djevice Marije na nebo. Tim povodom Olib je pohodio g. Nadbiskup i sudjelovao na svim svečanostima, predvodio misu bdjenja i svečano misno slavlje na samu svetkovinu Velike Gospe u posve obnovljenoj župnoj crkvi (vidi: Vijesti i događaji).

VELIKA GOPSA NA BELAFUŽI - 15. kolovoza 1999., na Veliku Gospu, u župi Zadar-Belafuža, g. Nadbiskup je predvodio svečano popodnevno euharistijsko slavlje pred više tisuća vjernika.

SASTANAK U HC - 16. kolovoza 1999., u Zagrebu, u prostorijama Hrvatskog Caritasa, g. Nadbiskup je održao sastanak s djelatnicima HC-a radi pripreme sjednice Upravnog vijeća HC-a.

NADBISKUP NA ODMORU - Od 16. do 20. kolovoza 1999., g. Nadbiskup je boravio na Plitvicama na kraćem ljetnom odmoru.

PRIPREME ZA GRADNJU CRKVE U PALJUVU - 19. kolovoza 1999., g. u Nadbiskupskom domu u Zadru održan je sastanak s predstavnicima mjesta Paljiv (župa Novigrad) koje je predvodio njihov župnik don Joso Kero, u svezi gradnje nove crkve. Delegaciju je primio Generalni vikar.

SVEĆENIČKO REĐENJE KREŠE ĆIRKA - 21. kolovoza 1999., u katedrali sv. Stošije, preko koncelebriranog misnog slavlja, g. Nadbiskup je zaređio za svećenika đakona Krešu Ćirka iz Posedarja.

UVEDEN NOVI ŽUPNIK NA BILOM BRIGU - 22. kolovoza 1999., u crkvi bl. Alojzija Stepinca, u Zadru-Bili Brig, na sv. misi u 8 sati ujutro, g. Nadbiskup je uveo u župničku službu novoimenovanog župnika don Igora Ikića.

KRALJICA MIRA - 22. kolovoza 1999., na blagdan Kraljice mira, u župi Zadar-Stanovi, g. Nadbiskup je slavio svečano euharistijsko slavlje prigodom naslovnice župe i predvodio svečanu procesiju.

ZASJEDANJE UPRAVNOG VIJEĆA HRVATSKOG CARITASA - Od 23. do 25. kolovoza 1999., u hotelu "Barbara", u Zadru, održano je zasjedanje Upravnog vijeća Hrvatskog Caritasa, pod predsjedanjem g. Nadbiskupa, predsjednika Hrvatskog Caritasa. Sudjelovali su ravnatelji dijecezanskih Caritasa u Hrvatskoj. raspravljalo se o novom ustroju Hrvatskog caritasa te priučavalo o radu na novim kompjuterima koje su primili kao dar

Zbog toga sam u buli *Incarnationis mysterium* napisao da će Jubilej, slavljen istodobno u Svetoj Zemlji, u Rimu i u mjesnim Crkvama cijeloga svijeta, "imati tako reći, dva središta: s jedne strane grad u kojem je Božja providnost htjela postaviti sjedištem Petrova nasljednika, s druge Svetu Zemlju u kojoj je Sin Božji rođen kao čovjek uzevši naše tijelo od Djevice imenom Marija" (br. 2).

Ta pozornost na Svetu Zemlju, dok izražava dužno kršćansko sjećanje, želi počastiti duboki odnos koji oni i dalje imaju sa židovskim narodom, od kojega potječe Krist po tijelu (usp. Rim 9,5). Mnogi je hod u ovim desetljećima poduzet, osobito poslije II. vatikanskog koncila, da se učvrsti plodan dijalog s narodom koji je Bog izabrao kao prvog primaoca svojih obećanja i Saveza. Jubilej treba predstavljati još jednu prigodu da bi rasla svijest o vezama koje nas sjedinjuju, pridonoseći potpunom utruću nerazumijevanja koja su, nažalost, toliko puta u tijeku stoljeća gorko označavala odnose između kršćana i židova.

Ne smijemo zaboraviti da je Sveta Zemlja također draga sljedbenicima islama koji joj pridaju posebno štovanje. Živo se nadam da moj pohod svetim mjestima može također pružiti prigodu susreta s njima, da bi, upravo u jasnoći svjedočenja, porasli razlozi uzajamnog priznavanja i poštivanja, također i suradnje u naporu svjedočiti vrijednosti religiozne zauzetosti i čežnje za društvom sličnijim naumu Božjem, u poštovanju svakoga ljudskog bića i stvorenja.

11. U tom hodu prostorima koje je Bog izabrao da bi postavio svoj "šator" među nama, velika mi je želja da budem prihvaćen kao hodočasnik i brat ne samo od katoličkih zajednica, koje ću osobito radosno susresti, nego i od drugih Crkava koje neprekidno žive na svetim mjestima te su ih čuvali vjerno i s ljubavlju prema Gospodinu.

Više od svakoga drugog mojeg hodočašća, ovo koje se spremam poduzeti u Svetu Zemlju u jubilarnoj prigodi, bit će označeno čežnjom molitve koju je Krist uputio Ocu da svi njegovi učenici "budu jedno" (Iv 17,21), molitve koja nas još snažnije potiče u izuzetni sat koji otvara novo tisućljeće. Stoga se radujem što sva braća u vjeri, u poučljivosti Duhu Svetom, mogu u mojim hodočasničkim koracima u zemlji koju je prošao Krist vidjeti

"doksologiju" za spasenje koju smo svi primili, i bio bih sretan kad bismo se mogli zajedno okupiti na mjestima našega zajedničkog podrijetla, da posvjedočimo Kristu svoje jedinstvo (usp. *Ut unum sint*, 23) i potvrdimo uzajamnu zauzetost prema uspostavi punoga zajedništva.

12. Ne preostaje mi, dakle, nego pozvati cijelu kršćansku zajednicu da u mislima krene na jubilarno hodočašće. Ono se može slaviti u mnogovrsnim oblicima kako sam naznačio u buli s uputama. Mnogi će ih sigurno doživjeti stvarno se dajući na put prema tim mjestima koja su imala osobitu važnost u povijesti spasenja. Svi ćemo ipak morati izvršiti to nutarnje putovanje čija je svrha odijeliti se od onoga što se, u nama i oko nas, suprotstavlja zakonu Božjem, da bismo se mogli potpuno susresti s Kristom, ispovijedajući svoju vjeru u Njega i primajući obilje njegova milosrđa.

U Evanđelju nam se Isus uvijek javlja na putu. Izgleda nam kao da se žuri iz jednog mjesta u drugo da bi navijestio blizinu Kraljevstva Božjega. Naviješta i poziva. Njegovo "slijedi me" dobilo je spremni pristanak apostola (usp. Mk 1,16- 20). Osjetimo se svi okupljeni njegovim glasom, njegovim pozivom na novi život.

To govorim osobito mladima, pred kojima se život otvara kao put bogat iznenađenjima i obećanjima.

To svima kažem: Krenimo Kristovim stopama!

Putovanje koje kanim poduzeti u jubilarnoj godini neka predstavlja put cijele Crkve koja želi, na glas Duha, biti sve spremnija brzo ići ususret Kristu Zaručniku: "Duh i Zaručnica govore: 'Dođi!'" (Otk 22,17.)

Iz Vatikana, 29. lipnja, na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 1999., 21. mojega papinstva

Ivan Pavao II.

PREMA VELIKOM JUBILEJU U PERSPEKTIVI NOVE EVANGELIZACIJE

Okružnica Kongregacije za kler "Svećenik, učitelj Riječi, poslužitelj sakramenata i voda zajednice u pogledu kršćanskoga trećeg tisućljeća"

Preneseno u cijelosti iz Službenog vjesnika Porečko-pulske biskupije, br. 4, 1999. godine (Prijevod iz vatikanskog dnevnika "L'Osservatore Romano" od 14. srpnja, koji donosi opširni prikaz novog Preneseno u cijelosti iz Službenog vjesnika Porečko-pulske biskupije, br. 4, 1999. godine (Prijevod iz vatikanskog dnevnika "L'Osservatore Romano" od 14. srpnja, koji donosi opširni prikaz novog dokumenta)

Okružnica kongregacije za kler "Svećenik, učitelj Riječi, poslužitelj sakramenata i voda zajednice u pogledu kršćanskog trećeg tisućljeća" upućena biskupima i, preko njih, svim svećenicima predstavljajući radova plenarnog zasjedanja održanog od 13. do 15. listopada protekle godine.

U svečanom govoru koji je Ivan Pavao II. održao u toj prigodi ističe se kako "...zahvaljujući sveopćoj i osvjedodenoj primjeni tih dokumenata, već ubičajeni izraz 'nova evangelizacija' moći će se učinkovitiije provesti u djelotvornu stvarnost". Neposredno prije toga Papa je izričito podsjetio na dokumente "Nadolaskom trećeg tisućljeća", "Direktorij za svećenike i stalne dakone" te "Naputak o nekim pitanjima suradnje vjernika laika u pastoralnoj službi svećenika", a kao posljednji ukazao je na dokument koji će proizići iz radova tog zasjedanja. Glede 'nove evangelizacije' podsjećamo kako enciklika "Redemptoris missio" ističe da je jednostavni pogled na stanje čovječanstva u osvit trećeg tisućljeća dovoljan sam od sebe pokazati koliko se evangelizacijsko djelovanje Crkve nalazi još uvijek u počecima i zahtijeva potpuno zauzimanje u njegovoj službi (usp. br.1).

Kongregacija za kler, u svom već ustaljenom zauzimanju usmjerenom promicanju života i službi svećenika, namjerava ovim pismom ponuditi sredstvo koje će, potaknuto trenutnim prilikama, biti temelj korisnog sagledavanja života pojedinih svećenika i samih svećenčkih zajednica u svjetlu koncilskih, papinskih nauka i ostalih dokumenata crkvenog Učiteljstva na koje se poziva sam Papa. Sve to - i to je istaknuto na izričit način - u pogledu izvornoga evangelizacijskog poslanja.

Pismo, podijeljeno u četiri poglavlja, nastoji prije svega biti sredstvo namijenjeno svećenicima, prvim i najdragocijenijim sudionicima biskupske službe u pogledu takoder sveceničkih dana, duhovnih vježbi, obnova i sveceničkih skupova u pripravi na Veliki jubilej.

Prvo poglavlje okružnice, koja upotpunjuje prethodne dokumente Kongregacija, naslovljeno je "U službi nove evangelizacije". U njemu je sadržano hrabro suočavanje s prilikama onako kako se one predstavljaju onima koji su pozvani prihvatiti se nove evangelizacije: doista, samo polazeći od objektivnog sagledavanja stvarnosti moguće je izgraditi nešto dobro te se tako od svih krštenika a osobito svećenika traži prikladna filozofska i teološka naobrazba koja će im omogućiti da budu spremni - kako upozorava apostol Petar - obrazložiti nadu koja je u njima (usp. 1 Pt 3,15). U tekstu se nadalje pojašnjava da se "naviještanje evanđelja, unatoč tome, ni

BLAGOSLOV NOVE CRKVE NA

BOKANJCU - 25. srpnja 1999. godine, u zadarskom naselju Novi Bokanjac, g. Nad-biskup je blagoslovio novu montažnu crkvu biskup je blagoslovio novu montažnu crkvu posvećenu sv. Pavlu, apostolu, i slavio euharistiju. Ta crkva je dar patrijaršijske crkve Venecije (vidi: Vijesti i događaji, Vjesnik zad. nadb. br.7/8, 1999, str. 258).

SASTANAK S VODITELJIMA CARI-TASA - 26. srpnja 1999. u Nadbiskupskom domu u Zadru, g. Nadbiskup je primio g. Vicu Batarelo, zamjenika ravnatelja Hrvatskog Caritasa, i g. Marija Bebića iz Caritasa Zadarske nadbiskupije, radi priprema za saziv Upravnog odbora Hrvatskog Caritasa.

PRIPREMA 20. BRANIMIROVE GODINE - 27. srpnja 1999., g. Nadbiskup se susreo s članovima organizacijskog odbora za proslavu 20. Branimirove godine radi dogovora o tehničkim, liturgijskim i katehetskim pripremama za proslavu.

PRIPREMA ZA USPOSTAVU TAJ-NIŠTVA KURSILJA - 27. srpnja 1999., g. Nadbiskup je primio don Andriju Vrane, voditelja Malog tečaja "Kursilja" u Hrvatskoj, radi organiziranja tajništva za kursiljo u Zadarskoj nadbiskupiji.

PROSTORNI PLAN ZADARSKE ŽUPANIJE - 28. srpnja 1999., u Gradskoj loži, u Zadru, g. Nadbiskup je bio nazočan predstavljajući Prostorniog plana Zadarske županije.

PRIPREME ZA CRKVU U MRLJANIMA - 29. srpnja 1999., u Nadb. domu, u Zadru, g. Nadbiskup je primio don Tihomira Vulina, župnika Pašmana i Nevidana, zajedno s predstavnicima mjesta Mrljane (župa Nevidane) a u svezi planova za gradnju crkve u tom mjestu.

NADBISKUP NA DUGOM OTOKU -

29. i 30. srpnja 1999., g. Nadbiskup je posjetio ljetnu koloniju zadarskih sjemeništaraca, koji su zajedno s odgojiteljima boravili u župnoj kući u Luci na Dugom otoku. Tom prigodom posjetio je i mons. M. Oblaka, nadbiskupa u miru, u njegovu rodnom mjestu Velom Ratu.

GOSPINO SLAVLJE NA KORNA-TIMA - U subotu, 31. srpnja 1999., u ribarskoj crkvi! Male Gospe na otočiću Jadri (Piškera) na Kornatima, mons. M. Bolobanić, gen. vikar, zajedno sa sašjskim župnikom don Jurmom Zubovićem i drugim svećenicima, predvodio je koncelebrirano misno slavlje i propovijedao u sklopu tradicionalnog hodočašća tom Gospi-nom svetištu. To je najstarija poznata ribarska crkva na hrvatskom Jadranu.

POZIV BISKUPIMA NA PROSLAVU 20. BRANIMIROVE GODINE - 2. kolovoza 1999., god. Nadbiskup je uputio biskupima Hrvatske biskupske konferencije pozive za proslavu 20. Branimirove godine u Ninu.

SUSRET S DRAGOM KRPNOM - 3. kolovoza 1999., g. Nadbiskup se susreo s g. Dragom Krpinom, zastupnikom u Hrv. drž. saboru i tajnikom HDZ-a, a razgovaralo se o aktualnim događanjima u Domovini.

POSJET KATOLIČKE AKCIJE IZ PADOVE - 4. kolovoza 1999. g., Nadbiskup je primio grupu članova Azione Cattolica (Katoličke akcije) iz Padove. Oni su se zanimali za crkvena gibanja u Nadbiskupiji i Hrvatskoj, a Nadbiskup za sadašnji rad Katoličke akcije u Italiji.

POSJET KANONIKA LINDEMANNA - 5. kolovoza 1999., g. Nadbiskupa je, zajedno s grupom vjernika, posjetio preč. Rolf Linde-mann, počasni kanonik Stolnog kaptola sv. Stošije i župnik u Gelsenkirchenu, Njemačka.

Crkva Gospe od Zdravlja na Straži

Na vrhu brda straža dao je podignuti 1865. godine don Anton Segarić, rođeni Išćanin iz roda Tominih, a dugogodišnji kanonik Kastva u Istri, crkvicu u čast Gospi od Zdravlja. Ustalo se običaj da se na zavjet Gospi ide 5. kolovoza, na blagdan Gospe Snježne. S vremenom su hodočasnici bili sve brojniji. Dolazili su sa susjednih otoka pa je crkva postala pretijesna. Don Šime Segarić, Catarin, kanonik metropolitanske bazilike u Zadru, dao je 1929. godine produžiti crkvu, a stara je ostala kao svetište s oltarom i sakristija. Tada je kupljen lijepi drveni oltar, rad talijanskih majstora. U to doba probijen je i novi put uzbrdo u obliku serpentina. God. 1998. crkva je obnovljena priložima mještana u domovini i inozemstvu.

Sam vrh brda služi kao vidikovac mnogobrojnim turistima - nautičarima koji ne propuštaju priliku vidjeti cijeli zadarski arhipelag i otoke sve do Učke.

Odbor za popravak crkve, utemeljen 1988. godine, u aktivnostima za prikupljanje sredstava za obnovu odredio je da se prilikom sprovoda ne kupuju vijenci, već se prilozima daju za obnovu crkve. To je od svih župljana prihvaćeno. Ovako prikupljena sredstva su značajna i ovaj običaj treba čuvati.

Don Anton Segarić dao je 1839. godine izgraditi dvije malene kapelice, na početku i na kraju tadašnjih granica sela.

U samom centru sela je velika župna crkva, jednokatnica, sagrađena 1882. U dosta je derutnom stanju te se planira njezino saniranje.

Glagoljica

Župa Ist je od svojih počpetaka glagoljaška. U župnom uredu čuvaju se rukopisi:

1. Glagoljska matica krizmanih od 1721-1825 god.
2. Glagoljska madrikula Sv. Nikole i Sv. Sakramenta od 1710-1820 god.
3. Glagoljski godar od 1795-1825 god.

Pored toga postoji knjiga Anagrafa od 1800. god. na talijanskom jeziku i knjiga Anagrafa iz polovice 19. stoljeća na hrvatskom jeziku. Čuvaju se i dva tiskana glagoljaska misala.

Selo je dalo 43 svećenika glagoljaša od 17. st. do danas. Najviše svećenika dale su obitelji Segarić i Smoljan - po šest čestitih glagoljaša.

Župnici Ista od nastanka župe

1. Don Ivan Smoljan, iz Ista 1727-1753
2. Don Stipan Smoljan, iz Ista 1753-1756
3. Don Marko Babajko, iz Ista 1757-1784
4. Don Matij Gojdanić, iz Ista 1784-1815
5. Don Petar Smoljan Petrov, iz Ista 1815-1834
6. Don Petar Smoljan Antin, iz Ista 1834-1875
7. Don Petar Vekijardo, iz Silbe 1875-1885
8. Don Šime Matulina, iz Silbe 1885-1891
9. Don Šime Uglešić, iz Božave 1891-1938
10. Don Toma Segarić, iz Ista 1938-1956
11. Don Petar Vlasanović, iz Ista 1956-1969
12. Don Šime Sturnela, iz Poljane 1969-1974
13. Don Anđelo Kolić, iz Solina 1974-danas

“Nema mista do Ista”. Doista. U njemu se na poseban način oživljava ljepota i bogatstvo nedjeljne Mise. Gotovo čitava župna zajednica okuplja se oko stola Riječi i Kruha te aktivno i obiteljski u slavlju sudjeluje. I u svagdane je dane vjerski život Ista pun bogatih zbivanja. Osobito je dopadljivo da se sve do danas povremeno pjeva Adamićeva Staroslavenska misa, zvana “Senjska”.

Branko Smoljan i Rozario Šutrin

na koji način ne može iscrpiti u dijalogu; hrabrost svjedočenja istine, u stvarnosti, predstavlja neizbježiv izazov pred napastima konformizma, traženja površne popularnosti ili osobnog spokoja" (str. 9). Posljednji i važni izazov na koji treba odgovoriti nova evangelizacija sastoji se, dakle, u umijeću povezivanja vjernosti nauku - koja uključuje snažni smisao kršćanske odgovornosti - i pozornosti prema suvremenim kulturama koja, ako ne u potpunosti odijeljene ili suprotne evanđelju, od njega se ipak razlikuju u ne malim i nevažnim pitanjima. Jedan cijeli paragraf, potom, potvrđuje apsolutno nezamjenjivu ulogu svećenika; uloga koja je danas, dok prevladava mentalitet koji otežava prihvaćanje kako sakramentalnog posredovanja tako i hijerarhijskog ustrojstva Crkve, na prikladan način ponovno predstavljena. Osim toga nije obezvrijeđena činjenica da veliki broj osoba predstavlja ideju Krista i Crkve upravo preko slike koju posvećeni službenici pružaju o samima sebi; mnogo, dakle, ovisi o njihovu svjedočenju, njihovu stilu života i njihovu ponašanju. Vršiti djelo nove evangelizacije znači, za svećenika, pozivati na obraćenje, odnosno, poučavati vjernike i pozivati ih na djelatno sudjelovanje u sakramentalnom životu; nova evangelizacija ne može ne uzeti u obzir ni propovijedanje Riječi niti sakramentalnu službu (osobito sakramente Pomirenja i Euharistije), kao ni vođenje vjernika već je usko povezana s tim odrednicama. Prvo poglavlje se zaključuje podsjećajući da je u naše doba, među neporecivim zadaćama svećenika, također, pospješivanje pravog ekumenizma, što želi reći, među ostalim, bdjeti nad poštivanjem načela na koje ukazuje Učiteljstvo kako bi se taj hod razvijao skladno i neprekidno.

Drugo poglavlje obraduje pojam “Učitelj Riječi”. Svećenici nisu samo poslani poučavati nauku u intelektualnome smislu već prije svega vlašću propovijedati Božje spasenje putem sudjelovanja u posvećenju i poslanju Utjelovljenja Riječi: “Propovijedanje ostaje tako uobličeno kao služba koja izvire iz sakramenta reda i razvija se Kristovim autoritetom” (str. 5). To nije u suprotnosti sa činjenicom da se propovijedanje, istodobno, mora vršiti uz najveću moguću suradnju čovjeka, na razini kako početne tako i stalne priprave (usp. str. 18); ne zanemarujući ni formalne vidike, osobito važne u našem

vremenu; da bi se postigao taj cilj “vrlo je korisno da se svećenici koji suraduju u različitim pastoralnim zadaćama uzajamno pomažu bratskim savjetima o tim i ostalim vidicima posluživanja Riječi. Primjerice, glede sadržaja propovijedi teološkom i jezičnom kvalitetom, stilom, trajanjem - koje uvijek mora biti umjereno - načinima govora...” (str. 20-21).

Treće poglavlje, naslovljeno “Poslužite-lji sakramenata”, predstavlja svećenike kao one koji u narodu Božjem - u snazi sakramenta Reda - djeluje *in persona Christi capitis*; sakramentalna slavlja koja predvode, kao Kristovi službenici, sačinjavaju također snažne trenutke u pogledu nove evangelizacije; dok za muškarce i žene koji sudjeluju u tim slavljinama u mjeri u kojoj je s njima povezana određena važnost na društvenoj razini (primjerice obljete, itd.) ili obiteljskom životu (npr. krštenja, vjenčanja, sprovodi itd.) predstavljaju jedine prigode koje im omogućuju da ostanu u odnosima sa sadržajima kršćanske vjere. Trenuci u kojima se na najočitiji način očituje prijateljstvo posvećenog službenika s Kristom očituje se u slavljenju Euharistije u kojoj svećenik djeluje *in persona Christi capitis*. Uz to u prihvaćanju jasnije svijesti glede središnjosti Euharistije ostvaruje se nova evangelizacija budući da je u Crkvi sve povezano s Euharistijom. Tako za svećenika već samo “... slavljenje predstavlja važnu katehezu o svetoj Žrtvi” (str. 25); i to cjelishodnoj tvrdnji okružnice, koju preuzima iz “Direktorija za službu i život svećenika”, u br. 49 se dodaje sljedeća: “... nova evangelizacija podrazumijeva očuvanje i osnaženje pastoralnih praksi koje očituju vjeru u Gospodinovu stvarnu nazočnost pod prilikama euharistijskoga kruha i vina” (str. 25). Na kraju, glede sakramenta pomirenja pismo potvrđuje da on mora biti prosuđen posebnom pozornošću jer u naše doba taj sakrament, koji na izrazitiji način od ostalih podrazumijeva zauzimanje kršćanina (čini pokornika predstavljaju samu materiju sakramenta), čini se danas prolazi kroz ne malu krizu. Stoga svećenik, u pogledu nove evangelizacije, mora poticati vjernika na pristupanje tome sakramentu; u tome pogledu se podsjeća kako je u izvanrednim slučajevima potrebno obvezati vjernika da potraži ispo-vjednika, dok, kada mu oni stoje na raspolaganju, vjernik treba dragovoljno pristupati tome sakramentu; svećenicima se ukazuje,

na nedvosmislen način očituje u raspoloživosti vršenja službe tamo gdje je ona najnužnija; ta raspoloživost, koja u punini sačinjava dio zahtjeva nove evangelizacije, izražava nazočnost kod svećenika istinskoga misionar-skog duha i označava vladanje koje je uistinu "katoličko", odnosno, otvoreno potrebama cijele Crkve.

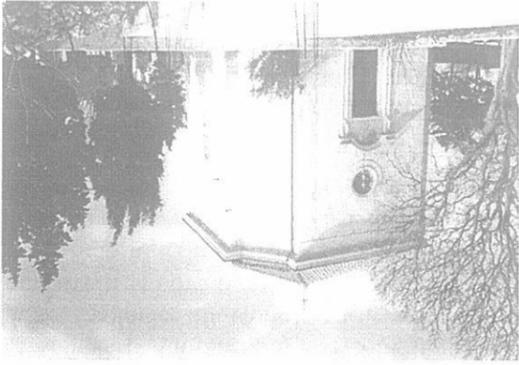
Sve te smjernice i perspektive sadržane u pismu, ukoliko dobro shvatore i velikodušno prihvate, među ostalim, moći će također predstavljati valjanu pomoć u promicanju pozitivnog odgovora na svećenička zvanja koja, po sebi ne nedostaju.

Ta dragocjena okružnica Kongregacije za kler zeli biti, u pogledu Velikog jubileja, snazi njihova osobitog snobličavanja Kristu Glavi, pozvani djelovati u prilog Božjem narodu. U tom pogledu "Zaključak" je više nego rječit kada, navodeći Ivana Pavla II., podsjeća da "nova evangelizacija treba nove evangelizatore, a to su svećenici koji se zauzimaju živjeti svoje svećeništvo kao osobiti hod prema svetosti" (*Pastoras dabó vobis*, br. 82).

Posljednja misao, na kraju odnosi se na povjeravanje svih svećenika, u zajedništvu s Kristovim namjesnikom Mariji, Majci Crkve; tim povjerenjem od Zvijezde evangelizacije molli se obnoviti i rasti svećenika u njihovoj zadaći učitelja Riječi, poslužitelja sakramenata i voda zajednice, ponovno tako otkrivajući putove koje Otac, u svome milosrđu, u Kristu i preko Duha Svetoga zeli od vječnosti i za nas, ljude trećege tisućljeća kršćanskoga doba.

Smolan a pak nastia parokija a služih za prije kapelanića, i bi tada kapelan ja Dun Ivan kapelana godišć 27."

Zupna crkva

Stara crkva, posvećena sv. Nikoli, spominje se prilikom posjeta nadbiskupa Benedikta Capella 1640. godine. C. F. Bianchi piše da crkva ima zvonik s jednim zvonom, glavni oltar posvećen naslovniku i oltar posvećen Bezgrešnom začetcu BDM. Ta crkva je stajala zapadno od sadašnje, na mjestu gdje je sada staro groblje. Ostaci istočnog zida se i danas vide, i na južnjemu zidu udubljenja za kipove, kao i produžetak crkve koji se spominje u "Libru Svetoga Mikule";

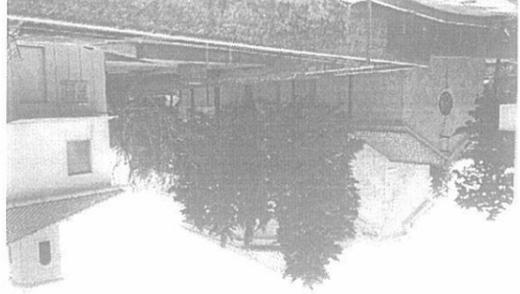
"1728. dasmo u Zapunte cikin crkvi za dug ove crkve ča bi kad se zaduzili kada smo krešili crkvi"

Sadašnja zupna crkva također je posvećena sv. Nikoli. Temeljni kamen blagoslovljen je 8. listopada 1855. godine, a već 8. prosinca 1856. crkvu je blagoslovio župnik don Petar Smoljan. Posvetio ju je 9. svibnja 1858. godine nadbiskup Josip Godeassi. U tlocrtu crkva ima oblik grčkoga križa, osmerokuta. Dimenzije su joj: duljina 20, širina 13, visina 12 metara. Izgrađena je od klesanog kamena, s velikim portalom i likom sv. Nikole iznad ulaza. Ima tri bogatim mramornim tabernakulom i palom s likom naslovnika, sv. Pavla i Majke Božje. Na podnožju je glagoljski natpis: 1742 DON IVAN SMOLJAN.

S lijeve strane nalazi se oltar Gospe od Ružarija. Nekada je na njemu stajala Gospina slika. Ona je danas u crkvi na Strazi, a na oltaru stoji kip Majke Božje Lurdske. I ovdje na podnožju oltara stoji glagoljski natpis: 1740

DON STIPAN SMOLJAN. Na desnoj strani je oltar posvećen sv. Mihovilu i sv. Stjepanu sa slikom arkandela Mihovila. Glagoljski natpis na podnožju: 1740 DON STIPAN SMOLJAN. Sva tri oltara napravljena su oko 120 godina prije izgradnje same crkve, i stajali su u staroj crkvi. (O glagolj. natpisima v. Br. Fučić, Glag. natpisi, Zagreb 1982, str. 317).

Priložima mjestana crkva je temeljito obnovljena 1990. godine. Na pet velikih prozora postavljene su vitraji, rad akad. slikara Josipa Botterija Dinija. Slike Križnog puta napravio je Mate Ljubčić, akad. slikar iz Zadra. Posta-vljene su nove hrastove klupe i novi razglašni uređaji. Veliku stropnu sliku sv. Nikole izradio je mjestanin Dani Mazarović, akad. slikar.

Iščanska zvonja

Nedaleko crkve balazi se samostojeći zvonik, izraden od klesanog kamena. Tek je 1979. godine dovršen i natkriven osmerokutnom kupolom. Na vrhu je postavljen veliki križ od nehrđajućeg čelika.

Mjestani su 1936. godine kupili dva nova zvana.

V e ć e je promjera 88 cm. Posvećeno je sv. Nikoli. Satio ga je, kako piše na njemu: KVRIN LEBIŠ, ZAGREB, god. 1936. Glavni natpis: OVO JE ZVONO NABAVLJENO POTPOROM CRKVE I PUKA ŽUPE IST, GOD. 1936. Na zvonu je urezan lik župnog patrona sv. Nikole, biskupa, zaštitnika mornara. M a n j e je zvonu promjera 69 cm. Posvećeno je Gospi od Ružarija. Na njemu je glavni natpis kao i na velikome. U medaljonu je ime ljevača Kvirina Lebiša. Zvono krasi i lik Gospe od Zdravlja, koja ima svoju zavjetnu crkvicu na brdu Straza.

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

ŽUPA IST

Ist je župa na istoimenom otoku sjevernog dijela zadarskog otočja. Uskim zapuntelskim kanalom (prolazom) odvojen je od otoka Molata. Površina mu je 9,6 km². Najviši vrh - Straža, 174 metara.

Prvi spomen otoka susreće se 1311. god. pod nazivom Ost (P. Skok, Slav. i rom... I, Zgb 1950.) Slijede nazivi Gistum, Esto, Isto (1527.), Ist. Prof. Skok misli da je naziv ilirskog pordrijetla. "Hrvati su na tom otoku zatekli Romane" (A.R. Filipi).

Otok je pretežito kamenit i prekriven makijom. Obradive zemlje je malo. Radi preživljavanja Iščani su se već davno okrenuli moru. Odreda su ribari i moreplovci, pomorci. Plovili su oceanima na jedrenjacima, a u 19. stoljeću počeli su stvarati flotu, te u 20. st. imali najveću flotu male obalne plovidbe na Jadranu. Emigrirali su u Južnu, a zatim i Sjevernu Ameriku, ali su se u pravilu uvijek vraćali i uštedđevinu ulagali u gradnju kuća i kupnju brodova. Nakon II. svjetskog rata svi brodovi su im oduzeti i od tada plove na tuđim brodovima i jahtama po Azurnoj obali. Osim malog broja, većina stanovnika nema uvjeta za život na otoku, pa na njemu žive većinom umirovljenici i obitelji moreplovaca, mornara.

Osnovna škola je osnovana 1881. godine i radi do danas kao odjel Osmogodišnje škole "Zadarski otoci". Ima 10 učenika. Početkom stoljeća osnovane su Ribarska i Potrošačka zadruge. Potonja radi i danas. Pučka čitaonica "Ljudevit Gaj" osnovana je 1908. godine. Ljeti se u uvali Široka skupi velik broj jahti, pa budu otvorena tri restorana i dva kafe-bara. U mjestu radi pošta, a sve kuće imaju telefonski priključak. Zgradu ambulante izgradili su mještani pred dvadeset godina. U njoj danas radi liječnik.

Sa zapadne strane Ista je otok Škarda, vlasništvo Iščana. Nekada je na njoj bila crkva, posvećena sv. Andriji, apostolu. Danas na

Škardi nema stanovnika, a 1952. godine bilo ih je 86.

Broj pučanstva

Vizitator Z. Valaresso izvješćuje 1527. da Ist ima 95 žitelja, V. Priuli 1603. navodi da na 17 ognjišta živi 59 osoba od pričesti i ukupno 100 stanovnika. Prema dru R. Jeliću (Zadar, otočje, Zadar 1974.) Ist je 1608. g. imao 78 stan. a Škarda 12. Od 21 obitelji njih 14 je zadržalo prezimena do danas. Nadbiskup M. Karaman je g. 1760. u 20 kuća našao 183 žitelja, a F. Novak g. 1825. u 36 obitelji 230 stanovnika.

Šematizmi navode slijedeće podatke: 1843. god. - 227 st.; 1904. - 85 ov. i 563 st.; 1913.- 100 ob. i 587 st.; 1928. - 110 ob. i 600 st.; 1939. - 620 + 20 st.; 1974. - 512 st. + 100 iseljenih. Danas na Istu ima 264 duša u 103 obitelji.

Od kapelanije do župe

Prema Tajnom vatikanskom arhivu piše A. R. Filipi (Radovi JAZU, sv. VI.-VII., Zadar 1960.) kako je 1579. zabilježio Valerije da je crkva sv. Nikole u Istu podređena župniku Molata, a za Priulijeva pohoda Ist je sastavni dio kapelanije Zapuntela, podređenog Molatu. Zapuntelski kapelan dolazi u Ist svake druge nedjelje i tamo slavi misu. Zbog bolesnika tamo u crkvi sv. Nikole čuva euharistija. Iščani su se tada ukopavali u zapuntelskom groblju.

Sve do 1701. Ist nije imao svoje matice. One su se vodile u Zapuntelu, odnosno u Molatu. Početkom 18. st. Ist je postao samostalna župa. O postanku župe postoji zapisano u "Libru Svetoga Mikule" koji se u župi vodi od 1710. glagoljicom: "1727. na 8 luja, kada se učini parokija na Istu a budući

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

PRIOPĆENJE S 19. PLENARNOG ZASJEDANJA HBK

Devetnaesto plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije održano je u Varaždinu u prostorijama biskupskog ordinarijata od 20. do 23. rujna 1999. Zasjedanju su uz sve članove HBK bili nazočni: apostolski nuncij mons. Giulio Einaudi, delegat Biskupske konferencije BiH, pomoćni biskup Vrhbosanske nadbiskupije mons. Pero Sudar, subotički biskup mons. Ivan Penzeš te djelomično umirovljeni nadbiskupi: kardinal Franjo Kuharić, zadarski nadbiskup u miru mons. Marijan Oblak i đakovački i srijemski biskup u miru mons. Ćiril Kos.

Zasjedanje je otvorio predsjednik HBK, zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić. U pozdravnom govoru, nadbiskup Bozanić je izrazio nadu da će dani zasjedanja biti usmjereni prema traženju Božje volje i otvorenosti Božjoj mudrosti i prepoznavanju duhovne stvornosti. Podsjećajući na euharistijsko slavlje beatifikacije biskupa Antona Martina Slomšeka u Mariboru 19. rujna na kojem su sudjelovali i hrvatski biskupi, predsjednik HBK je evocirao sjećanja na prošlogodišnju beatifikaciju kardinala Alojzija Stepinca te naglasio da je za Crkvu u Hrvatskoj blaženi Alojzije Stepinac svojevrstni kompas po kome se naša Crkva želi orijentirati u hodu prema Velikom jubileju i trećem tisućljeću.

Pozdravljajući nazočne mons. Bozanić je posebnu riječ: uputio novom pomoćnom riječko-senjskom biskupu mons. Mili Bogoviću, zaželjevši mu dobrodošlicu a varaždinskom biskupu mons. Marku Culeju zahvalio na pozivu i gostoprimstvu u Varaždinu. Nazočne biskupe su također pozdravili Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Giulio Einaudi, delegat Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Pero Sudar te subotički biskup mons. Ivan Penzeš.

Jedna od središnjih tema zasjedanja bila je održavanje biskupijskih euharistijskih kongresa. Određeni su datumi i mjesta eua-

ristijskih kongresa u svim hrvatskim (nad)biskupijama. Biskupi su odlučili da će tema euharistijskih kongresa u Hrvatskoj biti identična temi međunarodnog euharistijskog kongresa u Rimu a to je: "Isus Krist jedini Spasitelj svijeta, kruh za novi život". Moto euharistijskih Kongresa naše domovinske Crkve bit će "Zdravo Tijelo Isusovo od Djevice porođeno". Kao intenzivno razdoblje pripreme za euharistijske kongrese u Hrvatskoj odabrano je vrijeme korizme. Za potrebe klera i vjernika bit će pripremljeni liturgijski materijali, a biskupi će pravodobno izraditi smjernice u kojima će se posebnu pozornost posvetiti pripravi za euharistijske kongrese. Konkretna priprava bit će usmjerena na intenzivnije kateheze o euharistiji.

O konkretnim koracima pripreme Velikog jubileja u Hrvatskoj biskupe je izvjestio predsjednik Odbora za Veliki jubilej varaždinski biskup mons. Marko Culej. Dobar dio materijala koji će upućivati na značenje i smisao Jubileja uskoro će biti predočen hrvatskoj javnosti. Odbor će tiskati plakate na kojima će biti glavne poruke i informacije. U različitim tiskovnim materijalima bit će protumačeni znakovi Velikog jubileja.

Raspravljajući o pripravi za Veliki jubilej 2000. Biskupi su naglasili važnost ovogodišnjeg božićnog vremena, jer s Božićem 1999. počinje slavlje Velikog jubileja. Biskupi su izrazili svoj jednoglasni stav da je božićno vrijeme, a posebno božićna osmina, posve neprikladno razdoblje za sve "što po hrvatskoj katoličkoj tradiciji i uljudbenom ukusu ne spada na to razdoblje". Budući da predstoje izbori za Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora, biskupi će pravodobno o tome progovoriti svojim vjernicima.

Jedna od ključnih tema ovoga zasjedanja bila je posvećena pitanju suradnje svećenika i laika u poslanju Crkve. Teme su izložili pomoćni biskup splitsko-makarski mons.

Martin Barišić i pomoćni biskup zagrebački mons. Josip Mrzljak. U dosta dugoj raspravi biskupi su analizirali stanje i objektivne poteškoće koje nisu prisutne samo u našoj domovini nego i u zemljama nekadašnjeg komunističkog bloka Istočne i Srednje Europe te zaključili da o tim pitanjima treba nastaviti raspravu i na sljedećem plenarnom zasjedanju.

Govoreći o zadacima Središnje i biskupijskih ustanova za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika rečeno je da u okviru tih ustanova treba što prije razraditi model novog financijskog sustava za našu Crkvu prema koncilskim i pokoncilskim crkvenim odredbama. Treba razraditi novi sustav ekonomskog postovanja koji bi omogućio samofinanciranje Crkve a u sklopu toga i doličnu i pravednu nagradu svećenicima za njihov rad. U tom smislu biskupi će pristupiti izradi dokumenta koji će biti temelj sustava samofinanciranja Crkve. Na čelo komisije za izradu tog dokumenta izabrani su mons. Ivan Prena, nadbiskup zadarski i mons. Martin Strakić biskup dakovački i srijemski.

Drugog dana zasjedanja biskupi su pozvali predstojnika Nacionalnog katehetskog ureda mons. dr. Milana Šimunovića i voditelja Centra HBK za promicanje socijalnog nauka Crkve prof. dr. Stjepana Balobana. Oni su biskupe izvijestili o stanju na području katehizacije i promicanja socijalnog nauka Crkve. Biskupi su izrazili zadovoljstvo angažmanom tih dviju crkvenih institucija i potakli voditelje na još svestrdnije zalaganje na području katehizacije i promicanja socijalnog nauka Crkve. Biskupima je predstavljenu plan katehizacije u župi koji se povjerava župnim zajednicarna zbog provjere.

Sljedeći kalendarski jubilarnih događanja u Rimu biskupi su izložili planove i poduzete korake kako bi na tim međunarodnim slavljinama bili prisutni predstavnici naše mladeži, obitelji, svećenika i biskupa.

Biskupi su također odlučili da će za vrijeme molitvene Osmine za jedinstvo kršćana dana 24. siječnja 2000. svi članovi HBK sudjelovati na zajedničkoj molitvi u zagrebačkoj katedrali.

U skladu s novim Pravilnikom za rad Vijeca i drugih tijela HBK, predsjednici Vijeca, Komisija i Odbora predložili su biskupima na usvajanje kandidate za članove odnosnih tijela, a biskupi su ih usvojili. Također je došlo do promjena na čelu nekih

tijela HBK. Novi predsjednik Vijeca za laike je pomoćni biskup riječko-senjski dr. Mille Bogović. Izabrana je i nova tročlana delegacija HBK za Mješovitu komisiju HBK, BK BiH te HKV RP i HUV RP. Uime HBK izabrana su trojica biskupa: sibijski biskup mons. Ante Ivas - kao predsjednik delegacije HBK, požeški biskup mons. Antun Skvorčević i porečko-pulski biskup mons. Ivan Milovan.

Također je izabran novi voditelj Središnje Ustanove HBK za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika u osobi svećenika porečko-pulske biskupije vlc. Lina Zohila. Za voditelja pravne službe pri Tajništvu HBK i moderatora rada Vijeca i Odbora HBK biskupi su izabrali dr. Ivana Čubelića.

O izlozbi "Kršćanstvo u Hrvata" koja će biti otvorena u Vatikanu od 28. listopada 1999. pa do 15. siječnja 2000. godine izvijestio je dubrovački biskup mons. Zelimir Puljić. Na otvaranje izložbe sa strane HBK ći će sedam biskupa predvodjenih Predsjednikom HBK mons. Josipom Bozanićem.

Novi pomoćni biskup riječko-senjski mons. Mille Bogović govorio je o području njegove skrbi sa sjedištem u Gospiću. Naglasio je da je njegova prisutnost u tom dijelu riječko-senjske nadbiskupije velika radost tamošnjim vjernicima. Također je govorio o potrebnim koracima crkvene organizacije na tom području.

Predsjednik Vijeca za obitelj, krčki biskup mons. Valter Župan izvijestio je biskupe o pripremanama toga vijeca za održavanje simpozija o dostojanstvu i statusu ljudskog zametka. Simpozij će bit održan u Zagrebu, Rijeci i Splitu od 14. do 18. ožujka 2000. godine. U svakom od tri nabrrojena grada simpozij će trajati jedan dan.

Na kraju prvog dana zasjedanja biskupi su bili nazočni na svečanom otvaranju Varazdinskih baroknih večeri, a drugog dana zasjedanja u varazdinskoj katedrali u 18,00 sati održana je koncertna misa koju je predvodio predsjednik HBK zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić, a propovijedao biskup porečko-pulski mons. Ivan Milovan. Trećeg dana zasjedanja biskupi su posjetili zatvor u Lepoglavi i sobu u kojoj je bio zatocen blaženi Alojzije Stepinac.

Plenarna zasjedanja u 2000. godini bit će: u Zagrebu od 4. do 6. travnja, te u Puli od 19. do 21. rujna 2000.

Tajništvo HBK

U prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa

"Zmajević" u Zadru održan je, u srijedu 13. listopada, redovni mjesetni susret svećenika Zadarske nadbiskupije. Duhovni dio odvijao se u kapelici sjemeništa, gdje je meditativnu krunicu, u kojoj su se promišljala slavna otajstva inspirirana biblijskim predloscima i popraćena duhovnim interpretacijama i prozeta marijanskim pjesmama, predvodio je don Mira" u Zadru. Potom je predavanje na temu: "BISKUPIJSKI PREZBITER ZA TRČE TISUĆLJBE" održao prof. dr. Mato Zovkić, generalni vikar iz Sarajeva. Svoje misli na zadanu temu predavač je razvrstao u tri poglavlja: Pastiri Crkve u sekulariziranom svijetu; Župa kao euharistijska zajednica i Inkardinatacija u biskupiju kao mjesnu Crkvu. Predavač je svoje izlaganje temeljio na apostolskoj pobudnici sv. oca pape Ivana Pavla II. o formaciji svećenika "Pastore dabo vobis" (PDV) i nekim novijim crkvenim dokumentima istaknuvši činjenicu da je tridentinski sabor isključivo upotrebljavao kulturni naziv za svećenika "sacerdotes", dok drugi vatikanski sabor oživljava novozavjetni izraz "presbyter" koji najprije označuje svećenika kao predstojnika i sabiratelja zajednice kršćenih vjernika, a onda i slavitelja kršćanske liturgije. Sabor je više utkao svećenika u Crkvu i svijet svoga vremena. Crkveno učiteljstvo nastoji povezati krstološko-ontološku dimenziju svećeništva s eklezijalno-funkcionalnom. Pojednostavljeno rečeno: što je važnije biti ili činiti; ili jesmo li važni po onome što jesmo ili po onome što činimo. Iznoseći misli sv. Oca, predavač ističe da postoje bitne svećeničke oznake koje se ne mijenjaju: svećenik sutrašnjice neće trebati manje nalikovati Kristu od svećenika današnjice. Kada je živio na zemlji, Krist je u sebi ponudio komadni lik prezbitera, ostvarujući tako ministrijalno svećeništvo u koje su prvi bili uvedeni apostoli, a svećeništvo je određeno kao trajno, obnavljajući se u svim povijesnim razdobljima. Na taj način svećenik trećeg tisućljeća biti će nastavljac prezbitera koji su u prijašnjim vremenima nadahnjivali život Crkve, a svećenik poziv će se nastaviti kao poziv za življenje jedinog i trajnog Kristova svećeništva (PDV, 5). Papa uči da postoji ontološka povezanost koja prezbitera ujedinjuje s Kristom, Velikim Sveće-

nikom i Dobrim Pastirrom. On Crkvu gleda kao mistriju, komuniju i misiju, a svećenika kao vjara službu Krista Glave i Pastira. Prezbiterov identitet je relacionalan ili suodnosan, jer je bitno vezan uz Krista i Crkvu. Unutar Crkve kao otajstva trojstvenog zajedništva u misijskoj službi objavljuje se svaki kršćanski identitet, pa tako i posebni identitet svećenika i njegove duhovnosti i svetosti, te kao predstojnik vjermičke zajednice stoji u zaručničkom odnosu prema Crkvi, i stoga s posebnom radošću i ljubavlju vrši svoju pastoralnu zadaću na koju je poslan. Papa, nadalje, preporuča da prezbiter živi skromno i da savjesno upravlja crkvenim dobrima i da sva svoja i crkvena dobra podlaže kraljevstvu Božjem kao vrhunskoj vjriednosti.

U Crkvi postoji tisućljetno iskustvo organiziranosti vjernika u biskupije i župe, što proizlazi iz teandrične naravi Crkve, a biskupije i župe ostaju i u trećem tisućljeću središnje i jezgre za predvodenje i odgađanje vjernika. U dušobrižničkom djelovanju prvo mjesto zauzimaju pripojeni mjesnoj Crkvi, popuno stavljanju u njezinu službu da pasu jedan dio stada Gospodnjeg. Identitet dijecezanskog svećenika u Crkvi u Hrvata trećeg tisućljeća obuhvaća urastlost svećenika u konkretne prilike i služenje katoličkim vjernicima da mogu u miru živjeti sa sugrađanima drugih vjera, te svima biti znak i sredstvo Kristova spasenja za tisućljeću koje nadolazi, zaključio je svoje izlaganje predavač.

Nedjeljko Zubović

svećenika i svoje sjemeništare i bogoslove. Ponosan je i na mlade koji se okupljaju u crkvi da rastu u vjeri. Desetljećima je bibinjski puk bio dosljedan našem blaženiku kardinalu Alojziju Stepincu”.

Obraćajući se nazočnima u propovijedi, kardinal Kuharić istaknuo je sljedeće: “Gledajući vašu procesiju od crkve sv. Roka do crkve Marijina Uznesenja, razmišljao sam o jednoj dugoj procesiji, procesiji kroz povijest. Raznišljao sam o procesiji čovječanstva koje ide prema jednom cilju. U toj sam procesiji vidio parabolu povijesnog puta hrvatskog naroda kad je sa sjevera došao u ovaj kraj svoje prelijepe Domovine. No, taj put nije bio lak. Na njemu je hrvatski narod uvijek bio izložen presizanjima sa svih strana, teškim

patnjama i trpljenju. U današnjoj sam procesiji vidio hod crkve kroz povijest”, kazao je kardinal Kuharić. Osvrnuo se i na don Marka: “Don Marko Sikirić, bibinjski sin, bio je svećenik kojega je krasilo bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje. On je čitav svoj život pobožnoga domoljuba posvetio Domovini i svojim vjernicima, čuvajući svjeru u Boga i ljubav prema svome rodu, u teškim vremenima za Hrvatsku. Sa zadovoljstvom se sjećamo don Marka Sikirića i svih drugih domoljuba, kao i hrvatskih branitelja koji su svoje živote posvetili očuvanju našega naroda.” Govoreći o slobodi, kazao je: “Sad imamo slobodu, jer imamo svoju Državu, a narod bez države je narod bez imena i glasa. Sloboda je dar Božji, a slobode i demokracije nema bez morala. Današnje društvo, osobito zapadne Europe, ugroženo je moralnim hedonizmom koji u ime demokracije poručuje da se može živjeti i govoriti kako tko hoće, činiti što hoće, bez zabrana i moralnih granica. Razaranje svijesti u ime demokracije jednako je opasno kao i u vrijeme komunizma, jer to sada čine u ime slobode. Takav ateizam

savjesti u sprezi s materijalnim konzumizmom stvara pdlogu za grijeh, drogu, pornografiju, nemoral, osobito u mladim ljudima. Samo Isus Krist oslobađa, usmjerava savjest i čovjekovu slobodu prema istini, prema istinskim vrijednostima života. Života nema bez obitelji.” Govoreći o zadacima kršćana danas, kardinal je nastavio: “Sveti Otac nam je prošle godine govorio da obnovimo lice svoje Hrvatske i to na moralnim načelima jer bez morala nema ni slobode. Drago mi je bilo slušati da su obitelji u Bibinjama s više djece, kao i o vjeri koja je tu prisutna. Propagira se kontracepcija, a to je urota protiv postojanja obitelji i naroda. Sve što je protiv života, protiv je Boga i protiv čovjeka.” Na kraju je kardinal Kuharić dodao kako “nisu najbolji domoljubi oni koji najglasnije viču, već oni koji najsavjesnije obavljaju zakon Božji.”

Nakon sv. mise priređen je svečani objed za više od dvjesto sudionika na čelu s kardinalom Kuharićem i nadbiskupom Prendom. Bili su pozvani svi sudionici znanstvenog skupa, uglednici i obnašatelji vlasti u Zadarskoj županiji, gradu i općini Bibinje. U govoru pred odlazak, kardinal Kuharić je istaknuo: “Sveti Otac Ivan Pavao II. znao je prepoznati kako je naš narod u vrijeme nametnutoga mu rata trebao potporu, pa je svojim činom priznanja hrvatske države, kao vrhovni moralni autoritet našeg doba, pokazao kako nema velikih i malih naroda. Moralnost je uvijek iznad interesa, a moderni svijet koji nam je predbacivao nacionalizam nije mogao razumijeti našu želju za slobodom. Pravo rodoljublje je ono koje je isticao naš blaženik kardinal Alojzije Stepinac koji je rekao da se u ljubavi prema vlastitu narodu ne da ni od koga natkriliti, a tu je svoju ljubav temeljio na ljubavi prema Bogu i čovjeku.” Kardinal Kuharić je sa sobom ponio i darove koji su mu ovom prigodom uručeni, a to su minijatura stare župne crkve sv. Roka i slika na kojoj je prikazano Staro selo u Bibinjama zajedno s crkvom sv. Roka.

Ivan Šimunić

IZ NACIONALNOG KATEHETSKOG UREDA HBK

Broj: 220/1999
Zagreb, 13. rujna 1999.

Predmet: - Priopćenje o *Katehetskoj ljetnoj školi '99*
- Informacija o priopćenju Ministarstva prosvjete i športa ravnateljima osnovnih i srednjih škola
- Pitanje mentora i savjetnika - najnovije upute

Predstojnicima nad/biskupijskih katehetskih ureda

Poštovani!

Premda smo održali sastanak u vrijeme *Katehetske ljetne škole*, smatram potrebnim da Vam se ponovno javim, tim više što neki predstojnici nisu bili (Split, Hvar, Požega) i što ima još važnijih novosti.

1. Ponajprije zahvaljujem svima koji su se, na ovaj ili onaj način, angažirali u održavanju *Katehetske ljetne škole*. Po mnogim pokazateljima ova je KLJŠ bila uspješna, ne samo po broju sudionika (najzadnje procjene na temelju informacija iz Tajništva govore o 800 sudionika) već i sadržajem i cjelokupnom atmosferom. Uložen je velik trud i nadam se da će biti i nešto katehetskog ploda. U privitku Vam dostavljam “Priopćenje” (br. I.).

2. Dakako da su jedna od posebnih novosti katehetska izdanja: *Katehetski glasnik*, te knjige (zbornici) *Pustite malene k meni i Srcem prema vjeri*. Potičem Vas da ove knjige preporučite svima koji se bave predškolskim vjerskim odgojem kao i samim ustanovama te radom s osobama s posebnim potrebama odnosno specijalnim ustanovama. Dostavljam Vam “Narudžbenice”. Isto tako knjige bi dobro došle i pastoralnim djelatnicima, župnicima i redovnicima, osobito onima koji se više bave ovim segmentima vjerskog odgoja.

Posebno Vam preporučam *Katehetski glasnik*. Pretpostavljam da ste ga već dobili. Ako niste, javite da Vam ga pošaljemo. Mislim da nećemo pretjerati ako kažemo da bi ga trebao imati svaki vjeroučitelj i pastoralni djelatnik. Ovime Vas molim da nađete načina da ga svima preporučite i da na seminarima, i drugim putem, omogućite vjeroučiteljima i župnicima da ga nabave. Neki predstojnici su već preuzeli određen broj primjeraka. Bilo bi najbolje da netko dođe i preuzme u NKU-u, kako ne bismo morali plaćati veliku poštarinu. Ministarstvo će ga preporučiti i ravnateljima. Postoji mogućnost da otkupe određen broj primjeraka za sve škole. Dakako da najviše ovisi o Vama kako će se sve prezentirati i animirati da *Katehetski glasnik* dođe u ruke onima kojima je namijenjen i da se na vrijeme pretplate. Svi nad/biskupijski katehetski uredi dobivaju besplatno jedan primjerak *Katehetskog glasnika*, te gore spomenutih knjiga.

3. Svjedoci smo ovih dana više nesporazuma u školama, kao što je pokušaj dijela ravnatelja da raspišu natječaj za zaposlenje vjeroučitelja, početka pripravničkog staža i dr.

Izgleda da ravnatelji nisu dobili od Ministarstva uputu o tome da je još ova godina “prijelazno razdoblje”. Zato sam urgirao da se iz Ministarstva ravnateljima pošalju neke važnije upute osobito o izboru mentora i savjetnika, polaganju stručnih ispita. Uskoro ću Vam moći poslati kopiju tih “Priopćenja ravnateljima”. Zaključeno je da stručni ispit ne polažu oni koji diplomiraju do dana proglašenja u “Narodnim novinama” Pravilnika o izmjenama i dopunama o polaganju stručnog ispita vjero-učitelja (a to bi moglo biti tijekom rujna o.g.).

4. Pitanje mentora i savjetnika nije tako jednostavno. Stoga sam dužan dati neka pojašnjenja. Vjerujem da ste već o tome razmislili i poduzeli određene korake za izbor kandidata. Još jednom podsjećam na odredbe iz Pravilnika Ministarstva, s izmjenama i dopunama što se odnose na

vjeroučitelje (vidi: *Katehetski glasnik*, str. 79-83, te o vrstama mentora na str. 100 - treća vrsta - učitelj mentor). Nas sada najviše zanimaju oni koji će biti pro-maknuti u zvanje mentora odnosno savjetnika. U razgovorima u Ministarstvu dogovoreno je da se za početak, u prvom turnusu, na razini Hrvatske promakne oko 80 vjeroučitelja u zvanje mentora i 12 u zvanje savjetnika.

- Pokušao sam taj broj raspodijeliti po biskupijama. Ukoliko imate neke primjedbe odmah javite: Zagreb (20), Požege (5), Varaždin (5), Đakovo (8), Rijeka (8), Poreč (5), Krik (3), Zadar (6), Šibenik (4), Split (9), Hvar (3), Dubrovnik (4).

Očito je da neće biti lako odlučiti se za pojedine kandidate. Bit će određenih komentara, čak i zavisti, tim više što se mentorima/savjetnicima povećava plaća (cca 300-400 kn). Potrebno je voditi računa o svemu što stoji u Pravilniku, da se skupi dostatni broj bodova, a tome dodajem i neke naše propozicije odnosno kriterije za izbor u zvanje mentora i savjetnika (vidi *Prilog II*). Molim Vas da odmah pošaljete svu dokumentaciju u Nacionalni katehetski ured. Na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Varaždinu izvijestit ću o tom pitanju, tim više što svi kandidati trebaju imati odobrenje od svog Ordinarija. Razumljivo je da je svećenicima, zbog zauzetosti u župi, a i zbog toga što nisu zaposleni na puno radno vrijeme u školi, teško vršiti mentorsku službu.

Posebno su pitajte savjetnici. Za sada se izabire 12 savjetnika, po jednom za svaku biskupiju, s time da bi Zagreb mogao imati i dva savjetnika. Kako znate njihova je služba od posebne važnosti osobito što se tiče stručno-pedagoškog nadzora vjeronauka, posjete školama, ocjene rada vjeroučitelja, pomaganja u organizaciji stručnih skupova i dr. Zato bi savjetnik trebao bi biti i zaposlenik biskupijskog katehetskog ureda. Na temelju dosadašnjih dogovora i prijedloga, pokazuje se nupunim da pola radnog vremena radi u školi, a pola pri katehetskom uredu. Dakako da se postavlja pitanje plaćanja. To bi spadalo na nad/biskupiju, a postoje naznake da se za to od Ministarstva dobije novčana naknada. Stoga Vas molim da u konzultaciji s Ordinarijima dobro promislite koji će to vjeroučitelji biti. Ina više onih koji misle da bi to trebao biti svećenik koji prati školsku problematiku i koji ima određeni autoritet za stručno-pedagoški nadzor. Ako to nije moguće tu ulogu može vršiti i redovnica ili neki zaučitelj vjeroučitelj laik, koji za to ima potrebne vline. Uzmite u obzir činjenicu da će savjetnik trebati čestće putovati - obilaziti škole. Ovo je važan iskorak u vidu podizanja kvalitete vjeronauka. Zato je potrebno da sve dobro procijenimo kako bismo došli do najboljih rješenja. Za sada kandidat za savjetnike, ako su započeli s punom satnicom, neka tako i nastave tijekom prvog obradnog razdoblja o.g. Ukoliko se srede pitanja zaposlenja pri biskupijskom katehetskom uredu, mogli bi prijeći na pola radnog vremena u drugom obradovnom razdoblju, ako im se nade zamjena u školi. U protivnom ovo bi se pravilo primijenilo sljedeće školske godine.

Potrebno je da se s obzirom na mentore, a pogotovo savjetnike konzultirate s Povyerenstvom za mandate. A ukoliko ga još nemate, onda barem s nekim od profesora kandidata, župnicima i drugima. Dakako, potrebno je prikupiti mišljenje od ravnatelja. Tada će Ordinarij imati više elemenata prije nego dadne odobrenje, kako bi se - kako propisuje *Pravilnik* - krenulo s proceduram, odnosno popunjavanjem *Triskantica* (u školi kandidata vidi *Katehetski glasnik* str. 84-86).

5. Kako vidite u Katehetskom glasniku objavljeni su "Stručni skupovi " u 1999./2000. Medutim, neki od Vas još nisu bili sigurni što se tiče tema, predavača i dr. Budući da do kraja rujna moramo dostaviti *Zavodnu za unapređenje školstva*, da ih objave u "Katalogu stručnih skupova" (kao ubuduće ne bi bilo problema sa strane ravnatelja kada vjeroučitelji žele poći na neki skup), molim Vas da pošaljete potpurne podatke, najkasnije do 23. rujna o.g.

6. I ovim putem Vas obavješćujem da Nacionalni katehetski ured može još kvalitetnije djelovati jer smo dobili veliko pojačanje u osobi s. Beate mr. *Prkacin*, kao zamjenika predstojnika i stručno-pedagoškog nadzornika-savjetnika. Kako sam naveo u Katehetskom glasniku, treba zahvaliti razumljivanju predsjednice Unije viših redovničkih poglavara i provincijalke ursulinki s. Elvire Krsto, te predsjednika Hrvatske biskupske konferencije mons. Josipa Bozanića i Stalnog vjeća HBK, a posebno mons. dr. Martina Strakića, predsjednika Vjeća za katehizaciju HBK. Ona je potrebna ne samo stoga što ja, zbog većih obveza u Rijeci, nisam u stanju udovoljiti svih zahtjevima NKU-a, već prvenstveno stoga što se povećavaju zadaci što se odnose na NKU. Preporučam svima najbolju suradnju sa s. Beatom, kao i s ostalima u Tajništvu.

PROSLAVA OBLJETNICE DON MARKA SIKIRIČA

U BIBINJAMA

U organizaciji Zadarske nadbiskupije, Matice Hrvatske – Zadar, Župe sv. Roka u Bibinjama i Općine Bibinje, dvodnevnom proslavom 9.-11. listopada 1999. godine, obilježena je 140. godina rođenja i 80. godina smrti don Marka Sikirića, svećenika rodom Bibinca i ujedno bibinjskoga župnika, domoljuba, starčevčanca koji se čitavoga života zauzimao za sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom. U nedjelju, 11. listopada, kardinal Franjo Kuharić otkrio je poprsje don Marka Sikirića, u nazočnosti mons. Ivana Prede, nadbiskupa zadarskoga, don Anđelka Buljata, bibinjskoga župnika, g. Nina Simunića, načelnika Općine Bibinje, g. Sime Prtenjače, župana zadarskoga, g. Božidara Kalmete, gradonačelnika Zadra, te mnoštva župljana Bibinja. Poprsje je djelo kipara Ante Starčevića iz Zagreba.

Prvi dan proslave, 9. listopada, održan je znanstveni skup s naslovom: "Bibinje i don Marko Sikirić". Skup je okupio eminentne znanstvenike i povjesničare. Na skupnu je sudjelovalo 24 predavača, dok će u najavljenom zborniku priloga biti i više. Na skupnu se govorilo o prošlosti Bibinja, običajima, načinu života, vjerskim, političkim i inim prilikama u mjestu, o glagoljaštvu Bibinja i osobito o liku don Marka Sikirića te o njegovoj ulozu pastira. Istoga dana otvorena je Zbirka crkvenih predmeta – riznica – u crkvi sv. Ivana. U njoj se nalaze stari bibinjski kaleži i krizevi, glagoljski misali i stara zvana koja će od sada biti moguće vidjeti zajedno na jednom mjestu. Nakon Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru i Zbirke u Ninu, ova je zbirka treća takve vrste na području Nadbiskupije. Zbirku je otvorio fra Grgo Sikirić, najstariji bibinjski svećenik, donedavno župnik u najstarijoj hrvatskoj župi u SAD, Pittsburgu.

Odmah poslije otvorena i Etnografska zbirka Bibinja, druga takve vrste na području Zupanije. Sadrži 60-tak eksponata iz tradicijskog života bibinjskoga puka u prošlosti. Predmete su darovali sami mještani a zbirku je otvorio najstariji Bibinjac gosp. Dragutin Kero. Navečer istog dana održan je koncert koji je u "Godini don Marka Sikirića" već četvrti. Prethodno su koncerti održani za Božić, Uskrs i Dan državnosti. Izvodaci su bili bibinjski zborovi i klapa.

U nedjelju, 11. listopada, otkriveno je poprsje don Marku Sikiriću. U pozdravnom govoru na trgu ispred župne kuće gdje je poprsje postavljeno, don Anđelko Buljat rekao je o don Marku: "Don Marko Sikirić bio je čovjek koji je živio za Boga i Hrvatsku. Njegovo domoljublje je dokaz svijesti kojom narod pripada. On je učio svoj narod da se ne otuđuje od svog duhovnog i nacionalnog izvora. Svom je narodu don Marko Sikirić bio svjetionik. Ovaj spomenik je zahvala Bibinjaca za sve što je učinio i početak vrednovanja domoljubnih velikana." Nazočnima se obratio i načelnik Općine, g. Nino Simunić: "Otkrivanje spomenika ovom gorljivom zaljubljeniku u Hrvatsku i velikom borcu za zbirku crkvenih predmeta – riznica – u crkvi sv. Ivana. U njoj se nalaze stari bibinjski kaleži i krizevi, glagoljski misali i stara zvana koja će od sada biti moguće vidjeti zajedno na jednom mjestu. Nakon Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru i Zbirke u Ninu, ova je zbirka treća takve vrste na području Nadbiskupije. Zbirku je otvorio fra Grgo Sikirić, najstariji bibinjski svećenik, donedavno župnik u najstarijoj hrvatskoj župi u SAD, Pittsburgu.

PROSLAVA BLAGDANA ZADARSKOG ZAŠTITNIKA SV. ŠIME

U Zadru je, u petak 8. listopada, svečano proslavljen blagdan stoljetnog gradskog zaštitnika sv. Šimuna, pravednika i Bogoprimatea. Blagdano slavlje započelo je u predvečerje crkvenim pjevanjem svećanih "vespera" u svećavoj crkvi koje je u nazočnosti brojnih vjernika, sjemeništara Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević", studenata, svećenika, redovnika, redovnica predvodio zadarski nadbiskup mons. Ivan Pređa. Od ranih jutarnjih sati brojni hodočasnici iz raznih župa Nadbiskupije pohrlili su u svetište sv. Šime sudjelovati na svetim misama, i sv. ispovijedi i pričesti te ophodnim zavjetom ispred neraspanutog svećevog tijela, počastiti svoga nebeskog zaštitnika. Svećanu prijepodnevnu koncelebraciju predvodio je nadbiskup Ivan Pređa koji je u svojoj riječi naglasio da sadašnje pokoljenje zadarske Crkve treba biti dostojno prenijeti vjeru u treće tisućljeće, te pozvao vjernike, koji su brojno ispunili prostranu svećevu crkvu, da slijede put Božjeg čovjeka i pravednika, biblijskog starca koji je čitavog svog života bio otvoren Duhu Svetom i imao sreću vidjeti Spasitelja svijeta i držati ga na svojim rukama.

Prvi put nakon dužeg vremena blagdan svetog Šime slavi se bez na daleko poznate srebrno-zlatne škrinje u kojoj se čuva neraspadnuto svećevo tijelo. Škrinja ili sarkofag sv. Šime, koju je 1380. godine u Zadru izradio zlatarski majstor Franjo iz Milana, po narudžbi hrvatsko-ugarske kraljice Jelisavete Kotromanić, zajedno s drugim sakralnim umjetninama iz Hrvatske ukrašavati će na razmaku ovog stoljeća i tisućljeća vatikanske muzeje na velikoj izložbi "Hrvati – kršćanstvo, kultura, umjetnost". Zlatarski majstor Franjo iz Milana, zajedno s zadarskim zlatarima, nakon tri godine napornog rada dovršio je škrinju i na stražnjoj strani rake gotskim slovima na latinskom jeziku otkucao natpis koji u hrvatskom prijevodu glasi ovako: "Ovdje, u ovoj raci, koju je da izvrši svoj

zavjet darovala moćna, slavna i uzvišena Jelisaveta mlađa, vladarica Ugarske, počiva u miru Šimun Pravednik, koji je na svojim rukama držao Isusa, rođena od Djevice. Ovo je djelo učinio Franjo iz Milana godine 1380." Za taj rad rijetke umjetničke vrijednosti kraljica je stavila na raspolaganje 250 kilograma srebra i zlata. Sedam poslijednjih stoljeća povijest grada Zadra nerazdvojivo je vezana u lik sv. Šimuna. Kao znak i plod velike pobožnosti puka su i brojni dragocijeni predmeti i umjetnine darovani kao zavjetni darovi tom omiljenom svecu i zaštitniku, a čuvaju se u njegovoj crkvi.

Večernju koncelebriranu svetu misu, u prepunoj crkvi vjernika, predvodio je pomoćni riječko-senjski biskup mons. dr. Mile Bogović, koji je na samom početku slavija istaknuo vezu njegove buduće ličke biskupije i grada Zadra po znamenitom krbavsko-modruškom biskupu Šimunu Kožičići Benji, rodnom iz Zadra, koji je pred četiri i pol stoljeća u svojoj riječkoj tiskari, pored glasovitog "Misala hrvatskog", tiskao još nekoliko vrijednih glagoljskih knjiga. Biskup Bogović je u svojoj propovijedi oslikao lik biblijskog starca sv. Šimuna, kome se Duh Sveti objavio, upravo, u zreloj životnoj dobi i pritom naglasio važnost starije ljudske životne dobi u društvu i u Crkvi. Čovjek nikada nije dovršen nego uvijek može biti koristan i važan član društva, jer stariji ljudi svojim životnim iskustvom i zrelošću mogu dosta doprinijeti u izgradnji boljeg svijeta... Liturgijsko pjevanje predvodili su članovi Središnjeg gradskog crkvenog pjevačkog zbora pod ravnanjem moms. Pavla Kera, a za orguljama je svirao don Jerko Gregov. Drugog blagdanaskog dana u svetištu misu za bolesnike slavio je župnik don Mario Soljačić, a težim bolesnicima podijeljeno je bolesničko pomazanje.

Nedjeljko Zubović

S. Beata će se sada, uz ostalo, posebno pozabaviti pitanjem stručne osposobljenosti vjeroučitelja i vjeroučiteljica. Stoga molim da, ako još niste kompletirali *Uputnike* koje ste dobili prošle godine da ih ispunite, to odmah učinite i pošaljite u NKU. To će nam poslužiti da ustanovimo osnovne činjenice, sve do potrebe revizije uvjeta za dobivanje mandata za neke aktualne vjeroučitelje. Tu moramo biti maksimalno kooperativni i dosljedni, uz razumijevanje za pojedine slučajeve. Imamo niz primjedbi i sa strane ravnatelja. Svima govorim da se strpe još ovu školsku godinu (prijelazno razdoblje). Dakako da poslije nećemo moći dopustiti da netko predaje vjeronauk bez dovoljne stručne sprema, a da se u međuvremenu ne doškoluje, odnosno ako se je pokazalo da zaista nije za tu službu. Na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Varaždinu ponovno ću aktualizirati i pitanje svećenika koji nemaju diplome. Tu se konačno mora donijeti neko rješenje.

Nadam se da sam iznio najvažnija pitanja. Lijepo Vas molim da odmah riješite ona pitanja koja ne možemo odgađati. Ministar prosvjete i športa tijekom rujna donosi odluku o stupanju na snagu *Pravilnika* koji se odnose na napredovanje vjeroučitelja i polaganje stručnih ispita, s izmjenama i dopunama što se odnose na vjeroučitelje. Sredinom listopada predviđa se promocija mentora i savjetnika. Zato požurite. Molim Vas da sa sadržajem ovoga pisma upoznate povjerenstva Vaših ureda kako bi mogli dati svoj doprinos u rješavanju pojedinih pitanja.

Želim Vam svako dobro, uz lijep pozdrav.

Dr. Milan Šimunović, predstojnik

Dostavlja se na znanje:

Svim nad/biskupima

Višim savjetnicima i povjerenstvima

Kriteriji za izbor vjeroučitelja u zvanje mentora i savjetnika

Zagreb, 5. rujna 1999.

(Nad)biskupijski katehetski uredi, svim predstojnicima.

Potrebno je proučiti i uvažiti sve ono što se u svezi s tim predmetom govori u *Pravilniku Ministarstva prosvjete i športa o napredovanju učitelja i nastavnika u osnovnom i srednjom školstvu* (vidi *Katehetski glasnik, posebno str. 79.-83. i 100.*)

Ovdje dodajemo neka pojašnjenja i elemente koji se posebno odnose na vjeroučitelje, o čemu treba priložiti dokumentaciju:

1. Uspjeh završenog teološko-katehetskog studija - diploma: Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Katehetski institut Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; Područne teologije Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s institutima (Đakovo, Rijeka, te Makarska i Split - sada Fakultet); Filozofsko-teološki institut DI Zagreb, Visoka teološko-katehetska škola u Zadru te istovrijedni završeni studiji u inozemstvu (nostrificirana diploma).

2. - Za mentore vjeroučitelje: po mogućnosti barem 2 godine vjeroučiteljske prakse;
- za savjetnike vjeroučitelje: vjeroučiteljsko iskustvo, po mogućnosti barem 3 godine.

3. Zalaganje u školi, uz posebno (pohvalno) očitovanje ravnatelja i drugog stručnog osoblja (npr. pedagoga ili psihologa) kao i općenito pozitivno mišljenje kolegica/kolega nastavnika ili profesora i vjeroučitelja, osobito što se tiče sposobnosti za autentične međuljudske odnose i suradnju (*ekipni rad*).

4. Pozitivno mišljenje župnika o duhovno-vjerničkom životu i o suradnji u župnoj zajednici.

5. Redovito sudjelovanje i zalaganje na stručnim skupovima (permanentna izobrazba) na nacionalnoj i biskupijskoj razini.

6. Suradnja s nadbiskupijskim kathehetskim uredom i (u nekim posebnim pitanjima) s Nacionalnim kathehetskim uredima Hrvatske biskupske konferencije.

7. Nastupi u javnosti: predavanja, vodenje timske rada (pedagoške radionice), napredovanje, animiranje u struci kao i pisanje (novine), objavljivanje stručnih radova u časopisima te nastupi u elektronskim medijima.

Napomena: O nekim kriterijima posebno se vodi računa kada se radi o promaknuću u zvanje savjetnika, koji bi bio i zaposlenik biskupijskog kathehetskog ureda.

Priloženje

Kathehetska ljetna škola
(Zagreb, 1.-4. rujna 1999.)

Suvremeni izazovi hrvatskoj katehezi za treće tisučlje

U organizaciji Nacionalnog kathehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije, biskupijskih kathehetskih ureda i Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske, od 1. do 4. rujna 1999. održana je u Zagrebu Kathehetska ljetna škola (KLJS, Zagreb '99) na temu: *Suvremeni izazovi hrvatskoj katehezi za treće tisučlje*. Na ovaj znanstveno-stručni skup odazvalo se oko 800 vjeroučitelja i vjeroučiteljica iz cijele Hrvatske, a dijelom i iz Bosne i Hercegovine, Subotice i inozemstva. Prema općoj procjeni skup je po ozbiljnosti rada i cjelokupnim događanjem bio iznad očekivanja kako sudionika tako i organizatora.

Sudionicima KLJS uputili su riječ pozdrava i poticaja za uspješan rad: nadbiskup zagrebački i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije msgr. Josip Bozanić, apostolski nuncij u RH msgr. Giulio Einaudi, dok je KLJS otvorio predsjednik Vijeća za katehizaciju Hrvatske biskupske konferencije, msgr. dr. Marin Srakić, biskup dakovački i srijemski. Na otvorenju je bio prisutan i uzoriti kardinal Franjo Kuharić, a brzojavnim pozdravom skup su se obratili uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski, msgr. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski, msgr. dr. Antun Skvorčević, biskup požeški, msgr. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski, msgr. Ante Ivas, biskup sibienski. U rad KLJS uveo je dr. Milan Stimmović, predsjednik Nacionalnog kathehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije (NKU HBRK).

KLJS je od početka željela objediniti odgojno-prosvjetni, bogoslovni i kulturni aspekt vjerskog odgoja i obrazovanja odnosno katheze. Zato se cjelokupni rad Škole odvijao na tri mjesta: Dječačko sjemenište - Nadbiskupska klasična gimnazija - Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića / 18. gimnazija, Zagrebačka prvostolnica i Hrvatsko narodno kazalište.

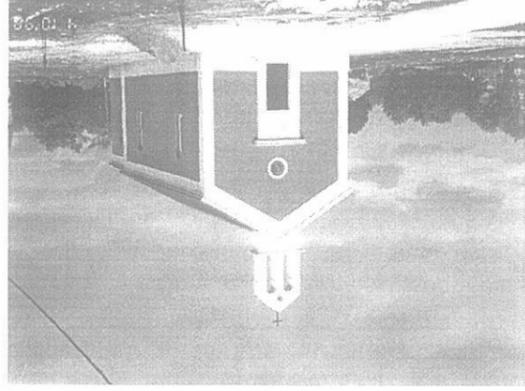
a) U vidu teološko-kathehetskog odgovora na "suvremene izazove hrvatskoj katehezi" održana su sljedeća predavanja: *Utičelovljeni i uskrsli Krist u središtu Velikog jubileja i naše katheze* (dr. Ante Mateljan / dr. Ivica Pažin); *Crkveno-svjedočko zvanje i poslanje vjeroučitelja u suvremenoj hrvatskoj školi* (dr. Tomislav Ivantić / dr. Milan Silov). - Planirajući našu kathezu za novo vrijeme, koristeći se rezultatima održanih pet stručnih kathehetskih skupova (Zagreb, 1998.1999.), održana su sljedeća izlaganja: *Stanje i perspektive predškolskog vjerskog odgoja* (dr. Alojzije Hobljaj); *Osnovni naglasci u novom Planu i programu katoličkog vjeronauka u osnovnoj školi* (dr. Josip Baričević); *Osnovna polazišta za doradbu plana i programa vjeronauka u srednjoj školi* (dr. Rudi Paloš); *Problemi i perspektive odgoja u vjert djece i mladih s posebnim potrebama* (prof. Zvonka Matoić); *Nacrt plana i programa župne katheze prema novom poimanju župe* (dr. Bernardin Skunca). - Posebni naglasak stavljen je na lik vjeroučitelja u hrvatskom školstvu. U tom smislu održana su sljedeća predavanja: *Napredovanje vjeroučitelja u zvanje mentora i savjetnika te polaganje stručnih ispita* (prof. Nevenka Lončarić - Jelačić / dr. Milan Simunović); *Study religiozne pedagogije i kathehike za novo vrijeme* (dr. Alojzije Hobljaj); *Obnovljeni program studija Kathehetskog instituta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (dr. Josip Baričević); *Vjeroučitelj i sindikat* -

neutajive gladi za pronicanjem, prikazivanjem i doživljavanjem tajne Utičelovljenja čiju čemo 2000. obljetnicu slaviti tijekom jubilejske 2000. godine". Prof. Antun Travirka u svom je stručnom prikazu izložbe kazao da je ova izložba zajedničko djelo dvoje istaknutih

zadarskih umjetnika, braćnog para Tomljanović, "čiji je sustavni dugogodišnji zajednički rad na tapiseriji postao jedna od paradigmati hrvatske umjetnosti tkanja".

L. M.

BLAGOSLOV OBNOVLJENE ŽUPNE CRKVE "GOSPE OD ZDRAVLJA" U PRISTEGU

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenđa

na blagdan sv. Franje asiškoga, 4. listopada, blagoslovio je temeljito obnovljenu župnu crkvu "Gospa od Zdravlja" u ravnokotarskoj župi Pristeg, nedaleko Benkovca. Ta župna crkva u domovinskom ratu, budući da se svojim položajem nalazila na samoj liniji bojišnice, pretrpjela je teška razaranja od učestalih i svakodnevnih srpskih granatiranja kroz pet ratnih godina. Po sudu stručnjaka ostecenost crkve iznosila je više od sedamdeset posto. Uz razrešene crkvene zidove, najteže štete pretrpio je krov, koji se u cjelosti urušio, nakon što je višekrakno granatirani zvonik pao na njeega. Lijevoj i prostornoj župnoj crkvi u Pristegu izgrađenoj koncem prošlog stoljeca, kojoj je prije tridesetak godina dograđen zvonik, u cijelosti je stradao i sav inventar, a jedino ratna razaranja "preživio" je stari mramorni zidni oltar. Projekt za obnovu crkve izradio je poduzeće "Forming" iz Kaštela, a sve gradevinske radove koji su trajali jednu godinu, na opće zadovoljstvo uspješno je izvelo gradevinsko poduzeće "Oziris" iz Zadra. U obnovi crkve u velikoj mjeri korišten je postojeći crkveni kamem, koji je ponovno ugrađen u zidove i metodom pjeskarenja zasjao u novom sjaju. Sadušnji izgled crkve identičan je izvornom od prije jednog stoljeca, a na zabatu pročeljnog zida postavljena je "preslica" za zvana umjesto srusenog zvonika.

Srećko Petrov, ml. ekonom Nadbiskupije zadarske; bivši župnici Pristega don Anđelo Zorić, don Ivan Mustać, don Igor Ikić te predatvnici općinskih i županijskih vlasti. Crkva je obnovljena sredstvima Zadarske nadbiskupije i Ministarstva razvika i obnove Republike Hrvatske, te donacijom biskupije Rotenburg-Stuttgart. Još predstoji ugradba oltara za svetu euharistiju i oprema crkve inventarom. U svojoj riječ zadarski nadbiskup zahvalio se darovateljima za obnovu crkve, te istaknuo je da je crkva kao majka koja oko sebe okuplja svu svoju raspršenu djecu i mjesto gdje se čovjek-vjernik svakoga dana uči bogoljublju i domoljublju... Župna zajednica, uz ranije obnovljenu župnu kuću, sada ima i dolično mjesto svoga liturgijskog okupljanja za susrete s Bogom, istaknuo je nadbiskup Prenđa, te pozvao sve Pristegane da se vrate u svoje mjesto i na svoja plodna kotarska polja, u svoje vinograde, voćnjake i maslinike i da svoje mjesto obnove životno, radanjem i odgojem svoje djece, a ne samo materijalnom obnovom porušenih objekata.

Nedjeljko Zubović

predstavljanju knjige, nalaze se na samom kraju. Knjiga je posvećena dvojici velikih bibinjskih svećenika - don Stipanu Soriću (o 350. obljetnici junačke pogibije u borbi s Turcima) i don Marku Sikiriću (o 80. obljetnici smrti). Knjiga o prošlosti Bibinja izašla je kao vrijedni spomen upravo u godini kada župa slavi "Godinu don Marka Sikirića"

UTEMELJEN ODBOR ZA OBNOVU KAPELE SV. DUHA U SKLOPU NEKADAŠNJEG LICEJA SVETOG DIMITRIJA

U ponedjeljak, 27. rujna 1999. godine, u Nadbiskupskom domu, u Zadru, pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende, održana je prva, utemeljujuća sjednica Odbora za obnovu kapele sv. Duha u sklopu nekadašnjeg liceja sv. Dimitrija. Sastanku su bili nazočni članovi Odbora: dr. Pavao Mikić, dekan Filozofskog fakulteta, dr. Pavao Kero, biskupski vikar za kulturu, dr. Slavko Perović (Matica Zadrana), dr. Ante Uglešić, prodekan Filozofskog fakulteta. Odsutni članovi odbora jesu Šime Prtenjača, župan zadarski, Božidar Kalmeta, gradonačelnik Zadra i Stanko Banić, direktor Tankerske plovidbe Zadar.

OTVORENA JUBILEJSKA IZLOŽBA IADERA CHRISTIANA

U četvrtak, 30. rujna 1999., godine, u prostorijama Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, u nazočnosti brojnih uzvanika, otvorena je izložba tapiserija pod nazivom *Iadera Christiana* (Kršćanski Zadar). Autori izloženih tapiserija su bračni par Anita i Ivan Tomljanović, umjetnici s višegodišnjim uspješnim ostvarenjima u Zadru i šire. Akademski slikar I. Tomljanović već 40 godina radi na restauratorskim zahvatima i umjetničkim izradbama liturgijskih predmeta i umjetnina na području Zadarske nadbiskupije te u drugim mjestima u Hrvatskoj. Izložba je postavljena kao početna manifestacija obilježavanja Velikog jubileja 2000. godine kršćanstva. Tapiserije prikazuju različite zadarske sakralne motive kao što su zadarski sveci, "Zadarski

glagoljaša, bibinjskoga župnika, prosvjetitelja i hrvatskoga rodoljuba. Uz nazočnost brojnih domaćih Bibinjaca, brojnih svećenika i uglednih gostiju iz Zadra, na predstavljanju je skladno pjevala i domaća ženska klapa "Garofuli".

L.M.

Nakon što je Nadbiskup proglasio Odbor utemeljenim, raspravljalo se o mogućim članovima počasnog Odbora koji bili svojim ugledom i mogućnostima potpomagali rad Odbora za obnovu. Odlučeno je da se čim prije krene u izradbu troškovnika predviđenih radova. Dekan Mikić iznio je kako je već s predstavnicima Hrvatske vojske razgovarao o njihovoj udijelu u pomoći oko čišćenja kapele i podizanja skele, što bi trebalo započeti odmah. Također, dogovoreno je da se 12. listopada odredi ponovna sjednica Odbora u samoj kapeli sv. Duha kako bi se i javnosti skrenulo pažnju na obnovu ovog vrijednog kompleksa uz zadarski Filozofski fakultet.

L.M.

poliptih" s prikazom Krista, apostolskih prvaka Petra i Pavla te sv. Stošije i sv. Donata, zatim prizore iz života Kristova (rođenje, prikazanje u hramu), Gospu od Zdravlja i druge likove. Osobito je dojmljiva velika tapiserija "Iadera Christiana" (242 x 340) koja prikazuje zadarsku povijesnu jezgru na način srednjovjekovnih reljefa s istaknutim zadarskim crkvama, zvonnicama i drugim građevinama, te prikazima nekih važnih trenutaka iz povijesti grada Zadra. Sve su tapiserije rađene tehnikom tkanja od prirodne vune. Otvarajući izložbu, zadarski nadbiskup, mons. Ivan Prenda, istakao je kako su ova umjetnička ostvarenja, kao i brojna druga znanih i nezvanih umjetnika koji su se nadahnjivali kršćanstvom u povijesti Zadra, trajan spomen "čovjekov neutažive

aktualno pitanje (gosp. Krešimir Sever / prof. Mirjana Vučica); *Pitanje novih vjeronaučnih udžbenika i komisije NKU-a HBK za izdavaštvo* (dr. Ante Pavlović).

Posebnost rada škole očitovala se u jednodnevnom timskom radu odnosno u pedagoškim radionicama pod vodstvom osam koordinatora i dvadesetak animatora: *Predškolski vjerski odgoj* (dr. Alojzije Hobljaj); *Vjeronauk u osnovnoj školi* (dr. Josip Baričević / dr. Ana Gabrijela Šabić); *vjeronauk u srednjoj školi* (dr. Rudi Paloš); *Plan i program župne kateheze* (dr. Milan Šimunović / dr. Bernardin Škunca); *Odgoj u vjeri djece i mladeži s posebnim potrebama* (prof. Zvonka Matoić); *Događaj i istina Utjelovljenja - Uskrsnuća u katehezi* (dr. Ante Mateljan); *Pitanje izdavanja teološko-katehetske literature i pomagala* (dr. Ante Pavlović).

b) U svijesti da je Euharistija središte i vrhunac života Crkve, sudionici su se 2. rujna 1999. okupili u zagrebačkoj prvostolnici na euharistijskom slavlju, koje je predvodio msgr. Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup, a pridružili su im se katolički prosvjetni djelatnici i roditelji vjeroučenika. Euharistija je bila u znaku zaziva Duha Svetoga na početku nove školske i pastoralne godine. Pjevanje je predvodio zbor župe sv. Petra.

c) S ciljem da se istakne važnost prožimanja vjere i kulture odnosno vjere i života te nezaobilazni doprinos vjeroučitelja cjelovitom odgoju i obrazovanju u suvremenom hrvatskom školskom sustavu, u Hrvatskom narodnom kazalištu održana je 3. rujna 1999. *Svečana pedagoškotehetska sjednica*, koja je zabilježena kao veličanstveni događaj i doživljaj i koja je željela dati podršku svim sjednicama školskih nastavnčkih vijeća na početku nove školske godine. Sjednici su prisustvovali oko 850 sudionika KLJŠ, ravnatelja osnovnih i srednjih škola, predškolskih ustanova i visokog školstva sve do Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom sedam biskupa: uzoriti kardinal Franjo Kuharić, nadbiskupi msgr. Josip Bozanić i msgr. dr. Anton Tamarut, biskupi msgr. Marin Srakić, msgr. Marko Culej, msgr. Josip Mrzljak, msgr. dr. Marin Barišić i msgr. Ilija Janjić, te Ministarstva prosvjete i športa, ministra mr. Božidara Pugelnika. Svečanu sjednicu je otvorio i održao prigodnu riječ o važnosti i nezamjenjivosti vjerskog odgoja i vjeronauka i župne kateheze u hrvatskom društvu msgr. Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije. O Ugovorima između Svete Stolice i Republike Hrvatske te izmeću Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije, kao osnovi i jamstvu cjelovitoga odgoja i obrazovanja u hrvatskom društvu govorili su msgr. dr. Marin Srakić, predsjednik Vijeća za katehizaciju HBK i mr. Božidar Pugelnik, ministar prosvjete i športa RH. O povijesti i ponovnom oživljavanju *Hrvatskog katehetskog društva* govorio je dr. Ante Pavlović. Prvi broj *Katehetskog glasnika* predstavio je urednik dr. Milan Šimunović, a knjige kao zbornike sa stručnih skupova: *Pustite malene k meni i Srcem prema vjeri*, urednici dr. Alojzije Hobljaj i prof. Zvonka Matoić. U kulturnoumjetničkom programu nastupili su: *Dječji zbor "Kardinal Alojzije Stepinac"*, uz dirigentsko i umjetničko vodstvo prof. Bernardice Kraljević-Mikulandra te glazbenu pratnju učenika "Glazbene škole Ivan Zajc", *Mješoviti zbor Hrvatskog pjevačkog društva "Slavulj" - Petrinja* i *Mješoviti oratorijski zbor crkve sv. Petra u Zagrebu "Hosanna"* (dirigent mo. Josip Degl'IVellio) te kazališni umjetnici, Blaženka Milić, sopran, Josip Lešaja, bariton i Hrid Matić, bariton, uz glazbenu pratnju prof. Hvalimire Bledšnjajder. Voditeljica programa bilaje Petra Pajdaković.

Za uspješan rad KLJŠ predstojnik NKU-a HBK i voditelj organizacijskog odbora dr. Milan Šimunović, osim užem vodstvu NKU-a i višim savjetnicima, zahvalio je također i brojnim suradnicima Nacionalnog katehetskog ureda, osobito "zagrebačkom katehetskom krugu": svećenika, redovnika, redovnica i laika, njih tridesetak, kao i poglavarima Dječjačkog sjemeništa na Šalati, pod vodstvom rektora msgr. dr. Jurja Batelje, i ravnatelju Osnovne škole Ivana Gorana Kovačića, prof. Josipu Blaževiću.

Predavanja i rezultati timskoga rada bit će uskoro objavljeni. Ovdje donosimo samo osnovne naglaske odnosno zaključke KLJŠ i zadatke za vrijeme koje neposredno dolazi:

1. Očito je da posebni izazov hrvatskoj katehezi predstavlja događaj *Velikog jubileja*. Može se reći da on katehezi zadaje i "školski zadatak": koliko se ona stalno temelji na stupovima kršćanske vjere, tj. na kršćanskoj istini utjelovljenja i uskrsnuća, koliko je kristocentrična, te što vjeroučitelji misle učiniti da kateheza zaista bude "utjelovljena kateheza", "inkulturirana" u ovu našu situaciju, tj. da se kršćanska poruka utjelovi u sve situacije i životne dobi, u "vjernosti Bogu i čovjeku", s novim govorom vjere?

2. Postavljala se pitanje koliko smo svjesni velikog izazova našoj Crkvi, što ga predstavljala ponovni ulazak vjeronauka u školu, odnosno vjerski odgoj u predškolske ustanove. To je velika šansa za novu evangelizaciju. Taj izazov i zadatak upućen je cijeloj Crkvi, ne samo vjeroučiteljima. Zaokret bi se upravo trebao dogoditi na liniji odgovornosti i brige cijele kršćanske odnosno župne zajednice, koja se tražno mora pitati: kakav vjerski odgoj, odnosno vjeronauk i kakav vjeroučitelj u školi odnosno odgojitelj u vjeri u predškolskim ustanovama, te kakva župna zajednica, kao podriška i baza, odnosno mjesto gdje se vjeroučenići uključuju? Na toj crti predložen je i novi koncept župne kateheze, što je posebna novost KLSJ.

3. Izazov je i na liniji lika i uloga vjeroučitelja: je li on učitelj kao svaki drugi učitelj, određeni profesionalac, ili u prvom redu svjedok vjere, odgojitelj u vjeri i, konačno, crkveno zvanje. Kratnje je vrijeme da tu budemo jasni, da nam se ne dogodi odvajanje vjeronauka i vjeroučitelja od župne zajednice, bez osnovne crkvenosti. S druge strane tu je i pitanje odgojitelja u vjeri ili vjeroučitelja stručnjaka u struci i ljudskosti. Visoka teološko-pedagoško-katehetska osposobljenost je u prvom planu, a što mora proći i određenu provjeru putem stručno-pedagoškog nadzora i stručnih ispita, što započinje u ovoj školskoj godini.

4. Vjeronauk, kao i svaki drugi školski predmet, traži adekvatna pomagala, odnosno udžbenike ili katekizme. Oni su nezaobilazni kako bi vjeroučitelj i vjeronauk u cjelini odgovorio suvremenim izazovima odnosno pitanjima koja se postavljaju mladom čovjeku. Otuđ potreba našeg boljeg organiziranja da se što prije izrade kvalitetni udžbenici. Uz postojeće autorско-udžbeničke timove očito će se morati formirati i drugi, ali u nužnoj koordinaciji Nacionalnog katehetskog ureda, uz pozivni natječaj prema zaključku HBK. Pritom treba reći da udžbenici moraju imati odobrenje i Hrvatske biskupske konferencije, bez čega se ne mogu prihvatiti kao školski udžbenici. Stoga svi koji misle da mogu pisati moraju poštivati nužna pravila, tj. Osnovne kriterije za izradbu vjeronaučnog udžbenika, i prihvatiti svoj projekt, a ne potpomagati one koji zanemaruju ili odbacuju službeno odobrene planove i programe i udžbenike jer su, navodno, prezahtjevni i sl.

5. Izazov hrvatskoj katehezi jest i oko 90% od ukupnog broja učenika u osnovnim školama upisanih na vjeronauk, te 70% u srednjim školama. Sve teškoće, pa i nedostaci vjeronauka, nimalo nisu razlog za "povlačenje u sakristiju", kako bi neki i u Crkvi željeli. S druge strane, preko 2.700 vjeroučitelja ili odgojitelja u vjeri, sada već najvećim dijelom vjeroučitelja laika cijeloj Crkvi je veliki izazov, to jest kako će ih se vrednovati, kako će im se pomoći da što kvalitetnije služe djelu spasenja. Bez obzira što se može dogoditi da i među njima ima nedostataka, čak i nedovoljno motiviranih i pripremljenih, činjenica je da je to velik potencijal za život Crkve.

6. Kao najpreći zadaci postavljaju se:

- Početak procedure izbora vjeroučitelja u zvanja mentora i savjetnika tijekom rujna o. g. te njihove promocije u listopadu o. g. U svezi s time započinje i pripravnički staž, odnosno polaganje stručnih ispita. Stručni ispit ne bi polagali oni koji diplomiraju do dana kada ministar prosvjete i športa donese odluku, i kada se ona objavi u *Narodnim novinama*. O *Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o polaganju stručnog ispita učitelja i stručnih suradnika u osnovnom i srednjem školstvu*, a što se predviđa sredinom rujna 1999.

- Organiziranje stručnog skupa kateheta i onih od srodnih disciplina, kao i zauzetijih teoretičara na tom području, radi promišljanja o najbitnijim izazovima našega katehetskog trenutka, kao i onih koji su došli ovdje do izražaja na ovoj KLSJ te onih koje istakne Hrvatska biskupska konferencija na svomjesečnom zasjedanju.

- U okviru prijedloga za reformu studija, u pravcu bolje pripreme budućih vjeroučitelja, hitno razmotriti mogućnost ostvarivanja doškolovanja za odgojitelje/ odgojitelje u vjeri u vrtićima u teološko-katehetskim sadržajima, te vjeroučitelja u pedagoškim sadržajima, a analognu tome i za one koji rade ili žele raditi u odgoju u vjeri djece i mladih s posebnim potrebama.

- Dinamiziranje rada biskupijskih katehetskih ureda i povjerenstava (po načelu subsidiarnosti tj. podijeljene odgovornosti) za pojedina područja vjerskog odgoja, vjeronauka i kateheze, bez čega se svi ovi naglasci i zaključci ne mogu provesti, uza sva nastojanja NKU-a HBK. Stoga se postavlja kao

profesorica istog fakulteta Mariša Katić o "Nastavnim predmetima i udžbenicima u Sjemeništu Zmajević". Prvi dan znanstvenom skupa zaključen je svećanom akademijom u katedrali sv. Stošije za koju je recital napisao dr. Eduard Perićić, a izveli ga uz pratnju Središnjeg gradskog crkvenog pjevačkog zbora i gradskog pjevačkog zbora "Petar Zoranić", sjemeništarci Naddbiskupskog sjemeništa "Zmajević" u suradnji s kazališnim glumcem iz Zagreba gosp. Zlatkom Crnkovićem. Drgog radnog dana svoja izlaganja izrekli su predavači: don Joso Kokić, ravnatelj Sjemeništa i Klasične gimnazije na temu: "Odgojitelj, profesor i učenici Sjemeništa Zmajević od 1948/49. do 1998/99. školske godine"; zatim prof. Elvira Katić "Oblici, sadržaj, metode i načini provođenja znanstavnih aktivnosti u Sjemeništu Zmajević". Dr. Pavaša Vežić, konzervator iz Zadra, govorio je o "Arhitekturi nad-

biskupskog kompleksa u Zadru"; prof. Slavko Ražov na temu: "Izvori u Državnom arhivu u Zadru o Sjemeništu Zmajević do 1918."; a mr. Serdo Dokoza o "Arbanaškim svećenicima u Sjemeništu Zmajević". Nakon završenog skupa svi nazočnici pohodili su grob naddbiskupa Vica Zmajevića, koji se nalazi u crkvi "Gospo od zdravlja", nedaleko samog Sjemeništa, koju je sam proširio, nadograđio i posvetio prije svoje smrti, 11. rujna 1745. godine. Nakon toga priredjen je prijam za sve sudionike znanstvenog skupa i za goste u hotelu "Barbara"u Zadru. Istog dana u 18 sati zadarski naddbiskup mons. Ivan Frenđa otkrio

"IZ PROŠLOSTI BIBINJA"

U ponedjeljak, 20. rujna 1999., u predvorju Osnovne škole u Bibinjama, održano je predstavljanje knjige *Iz prošlosti Bibinja* Ante Gverića, mladog bogoslova Zadarske naddbiskupije, koja je izšla u nakladi Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" a uz pomoć Župnog ureda sv. Roka u Bibinjama. Bogoslov Gverić rođen je 1977. godine, rodom je Bibinjac, trenutno studira teologiju na Filozofsko-teološkom institutu otaca isusovaca u Zagrebu. Ova, prva pisana povijest Bibinja, ocijenjena je na predstavljanju od recenzenata vrlo smjelim i uspješnim pokušajem mladog

Nedjeljko Zubović

je spomen-ploču na zgradi Zmajevićeva sjemeništa, a u 19 sati, u katedrali svete Stošije, predvodio je svećanu koncelebriranu svetu misu zahvalnicu i propovijedao. Sveti otac papa Ivan Pavao II., preko državnog tajnika kardinala Angela Sodana, uputio je zadarskom naddbiskupu mons. Ivanu Frenđi čestitku, u povodu 250. Obilježice otvaranja sjemeništa "Zmajević" u Zadru, otvaranja sjemeništa "Vrhovni Svećenik u sljedećeg sadržaja: "Vrhovni Svećenik u povodu jubileja otvaranja Sjemeništa Zmajević" u Zadru od sveg srca želi da ta svećana zгода bude plodonosan trenutak za nastavak uvijek sve većega zalaganja cijele Crkve zadarske za odgoj novih narastaša, posebno pak mladića koji pokazuju spremnost da se posvete svećeničkoj službi. Kao što je već istaknuto i za vrijeme svojeg nedavnog pastirskog pohoda Hrvatskoj, Sveti Otac podsjeća da su u sadašnjem povijesnom trenutku, obilježenu starim i novim izazovima, potrebni pastiri i vjermici svjetovnjaci koji su spremni djelovati i dosljedno pružati kršćansko svjedočanstvo života. Njegovava Svetost sve-sjemenišne poglavare, profesore, osoblje, sjeme-ništare i ostale učenike povjerala zaštititi Presvete Djevice Marije, koja je nenadmašivi uzor kako valja odgovoriti na Božji poziv, te vrlo rado i od srca, kao zalog svega najboljeg i najljepšeg što se može poželjati, udjeljuje zamoljeni apostolski blagoslov Vama, sudionici- cima prigodnoga slavlja i cijeloj Vašoj Naddbiskupiji", ističe se u Papinoj čestitici.

Kako su i Turci svojim upadajima stvarali velike neprilike, Zmajević je smatrao da bi trebalo podići sjemenište za svećenike glagoljaše, i to odmah nadomak katedrale sv. Stošije u Zadru. Došao je na misao, "na koju do tada nitko u svijetu nije došao", piše nepoznati Zmajevićev suvremenik, da "za kler osnuje novo hrvatsko sjemenište gdje bi se službeno učio hrvatski jezik. Učenici bi bili i narodnosti hrvatske i klera hrvatskoga i učiti će na hrvatskom jeziku kako je potrebno da bi se ušćevala katolička vjera i raširila među Turcima i shizmaticima." Želeći svoju ideju provesti u djelo, nadbiskup Zmajević 1725. godine, traži odobrenje mletačkog providura Damacije, sa sjedištem u Zadru, da se s namjerom osnivanja sjemeništa obrati na mletački Senat, na Papu i na Kongregaciju za širenje vjere. Taj se senat vrlo pohvalno izrazio o njegovoj ideji, odobrivši mu da se obrati na više Crkvene institucije, na papu Benedikta XIII. i na Kongregaciju. Kako je i tamo naišao na razumijevanje nakon dvije godine (1727.) svojim sredstvima podiže Sjemenište tik uz katedralu. Godine 1729., 30. prosinca, papa mu izdaje bulu kojom odobrava osnivanje sjemeništa i osigurava mu prihode od opatija sv. Krševana u Zadru i sv. Petra u Osoru. Važno je napomenuti da je Zmajević ishodio kod pape izuzeće sjemeništa od mletačke vlasti, odnosno izravno podvrgnuće Svetoj Stolici. Zbog dugotrajnih priprema, ali i mletačkih opata spomentih benediktinskih opatija koji su do svoje smrti živjeli od od njenih prihoda, sjemenište je otvoreno tek 1. svibnja 1748. godine, a otvorio ga je Zmajevićev nasljednik nadbiskup Mate Karaman. Sjemenište je otvoreno za najsiromašnije seoske mladiće, kandidate za svećenike za područja zadarske nadbiskupije, od početnog malog broja sjemeništara za desetak godina broj je narastao čak na 105 učenika, za čije se uzdržavanje skrbila Nadbiskupija, odnosno posebno osnovana "Zaklada sjemeništa Zmajević", čiji su temeljni prihodi iz dviju opatija i posjeda u župama: Zdrelacu, Brbinju, Savru, Pašmanu, Molatu, Salima, Sukošanu, Bibinjama i Dračevcu Zadarskom. Godine 1821. Sjemenište Zmajević postaje središnje bogoslovsko učilište za čitavu Dalmaciju, i uzdiže se na rang fakulteta gdje se u pet studijskih godina predaju teološki predmeti. Kako je osnova

učilišta uvijek bilo naglašeno predavanje hrvatskog jezika i glagoljice, sjemenište postaje žarište duhovnog, kulturnog i prosvjetnog ozračja, i nacionalne svijesti u ovom dijelu Hrvatske. Katedra hrvatskog književnog jezika osnovana je 1848. godine, a bogoslovi su svoje priredbe održavali na hrvatskom jeziku. Žalosnim rapalskim ugovorom (1921.) kad je grad Zadar s okolicom i drugim hrvatskim krajevima predan Italiji i zadarsko sjemenište "Zmajević" prestaje djelovati kao prije, a nastavlja u suženom obliku, samo za grad Zadar i za onaj dio Nadbiskupije koji je pripojen Italiji. Tadaršnji zadarski nadbiskup Patar Dujam Munzani, koji je kao svećenik službovao u Erveniku i Olibu, izdaje nalog da se sjemeništarcima predaje vjeronauk na hrvatskom jeziku. Na taj se način sačuvao hrvatski duh sjemeništa, a kad je završen II. svjetski rat, nadbiskup Munzani sazvao je ugledne zadarske svećenike, među kojima i kasnijeg zadarskog nadbiskupa mons. Matu Garkovića, kojeg je imenovao generalnim vikarom, da se ponovno otvori Zmajevićevo sjemenište u Zadru, što se na opću radost mjesne Crkve ostvarilo 15. siječnja 1949. godine. U proteklih pedeset godina kroz sjemenište je prošlo 1852 učenika, od kojih su uspješno položili maturu 651 učenik, od njih je postalo 378 svećenika.

U dva radna dan na znanstvenom skupu osvijetljeno je djelo i osoba nadbiskupa Vicka Zmajevića, kroz petnaest izloženih referata. Prvog dana, nakon svečanog otvaranja, uslijedio je početak radnog dijela znanstvenog skupa, a izlaganje na temu: "Zadar za trajanja Sjemeništa Zmajević" obradio je dr. Stjepo Obad. Potom je dr. Vinko Kraljević, salezijanac, izlagao na temu: "Nadbiskup Vicko Zmajević – utemeljitelj i naslovnik Sjemeništa Zmajević. Mons. dr. Mile Bogović govorio je o "Vicku Zmajeviću i pravoslavicima", a dr. Eduard Peričić o "Gojenicima Sjemeništa Zmajević od osnutka do 1918." Dr. Slavko Kovačić, svećenik iz Splita, govorio je o "Školovanju svećeničkih pripravnika dalmatinskih biskupija u 18. stoljeću", a prof. Rozario Šutrin, dugogodišnji predavač hrvatskog jezika u Klasičnoj gimnaziji, o "Zasluznim ljudima – gojenicima Sjemeništa Zmajević". Profesor zadarskog filozofskog fakulteta dr. Mile Mamić razlagao je o "Prinosu sjemeništa Zmajević hrvatskom jeziku i jezikoslovlju; a

jedan od prioriternih zadataka redovito i stručno vođenje Ureda, naročito u pravcu koordiniranja i savjetovanja.

- Dopršiti istraživanje o "stručnoj osposobljenosti" svih vjeroučiteljica i vjeroučitelja te razmatranje pojedinih slučajeva, a po potrebi i revizija uvjeta na temelju kojih su neki predloženi za vjeroučitelje, što se može razumjeti isključivo u "prijelaznom razdoblju". Pri tom će se ubuduće osobito voditi računa je li kandidat za vrijeme školovanja prošao "metodičke vježbe iz katehetike".

- Oformljenje komisija NKU-a HBK, s radnim skupinama, za školski vjeronauk, za župnu katehezu, za redovitu i trajnu katehetsku formaciju te za promicanje i izdavanje teološkotehetskog literature i pomagalo.

- Objava kriterija za izradbu vjeronaučnih udžbenika te formiranje novih autorskouredničkih timova, radi hitnije izrade vjeronaučnih udžbenika, također i pozivnim natječajem, prema zaključku HBK.

- Konačna redakcija novog *Plana i programa za župnu katehezu*, susreti župnih kateheta i animiranje za novi model župne kateheze, još prije za novo poimanje župne zajednice. U tom smislu razmišlja se o slijedećoj Katehetskoj ljetnoj školi, makar s ograničenim brojem, na temu o župnoj katehezi.

- Rješavati u hodu sva tekuća pitanja na razini Mješovitog povjerenstva Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske i Nacionalnog katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije.

- Što više širiti izdanja NKU-a HBK: *Katehetski glasnik*, kako bi ga mogli nabaviti sve vjeroučiteljice i vjeroučitelji, pastoralni djelatnici, a preporučuje se i ravnateljima škola. Isto tako i knjige: *Pustite malene k meni*, za rad u predškolskim ustanovama kao i *Srcem prema vjeri*, za rad s osobama s posebnim potrebama.

- Tiskati radove KLJŠ-e i to predavanja u časopisu "Kateheza", a naglaske iz diskusija, odgovore na važnija pitanja u Katehetskom glasniku.

U vidu redovitijeg i stručnijeg promišljanja naše pastoralno-katehetske stvarnosti, a osobito stvaranja većeg zajedništva među teoretičarima (katehetičarima) i svima koji se bave stručnim promišljanjem evangelizacijsko-katehetskog djelovanja Crkve, razmišlja se o pokretanju susreta "Katehetskog kruga" u okviru NKU-a HBK.

Na temelju određenih ponašanja, napisa i saznanja u tisku valja nam se "nositi" s činjenicom da stanoviti krugovi (premda za sada u manjini) nisu skloni katoličkom konfesionalnom vjeronauku u školi, već bi radije htjeli neku religijsku kulturu bez obzira što se Katolička crkva u nas preko svojih biskupa još 1991. godine odlučila upravo za katolički konfesionalni vjeronauk, što je ozakonjeno i gore spomenutim Ugovorima. Nacionalni katehetski ured smatra da nije potrebno trošiti vrijeme u polemike, već u rad oko što kvalitetnijeg školovanja i trajnog usavršavanja vjeroučitelja, izradbe kvalitetnih vjeronaučnih udžbenika odnosno priručnika i osvješćivanja krsne i ženidbene odgovornosti roditelja za katolički odgoj svoje djece te samih učenika da žive prema Kristovu planu života i tako pred svima pokažu važnost i vrijednost katoličkoga vjeronauka u školi.

Od posebne je pak važnosti utemeljenje i opravdanje župne kateheze u vidu pravog uključivanja u vjeru i život kršćanske zajednice. U tu svrhu NKU HBK priprema animacijske listiće odnosno letke za sve kršćanske roditelje, odnosno učenike VIII. razreda i srednjih škola kao i obrazloženje i animiranje roditelja za upis u vjerski odgoj u predškolskim ustanovama. Iz svega proizlazi da moramo daleko više poraditi na tome da odgoj u vjeri, bilo u školi bilo u župnoj zajednici, bude zaista djelo Crkve, a ne samo župnika i vjeroučitelja.

Zagreb, 5. rujna 1999.

Za NKU-a HBK:

*Dr. Milan Šimunović, v. r., predstojnik
Dr. Alojzije Hobljaj, v. r., viši savjetnik
i povjerenik za odnose s javnošću*

ZADARSKA NADBISKUPIJA

20. BRANIMIROVA GODINA - 1120. OBLJETNICA IZMJENE PISAMA IZMEĐU PAPE IVANA VIII. I HRVATSKOG KNEZA BRANIMIRA

Broj: 1027/1999.

PROGLAS ZADARSKOJ NADBISKUPIJI O PROSLAVI DVADESETE OBLJETNICE BRANIMIROVE GODINE, U NINU, 11. RUJNA 1999. GODINE

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi Kristovi vjernici!

Dvadeset je godina prošlo od veličanstveno skupa hrvatskih vjernihika u Ninu, 1979. godine kad smo slavili 1100 godina neprekidute vjernosti naše Crkve Apostolskoj stolici u Rimu. To je bio najveći vjermički skup, do tada održan, u Hrvatskoj. Mi smo tada preuzeli pastoralni program: Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi Misu. Također smo primili u vjermičku baštinu Isповijesti vjere Hrvata katolika i Zayetni kriz sa znakovima naše katoličke crkvenosti i hrvatske državnosti.

Zadarska nadbiskupija devetnaest proteklih godina, svake je prve nedjelje u mjesecu rujnu, oživljavala pastoralni program i zavjet Branimirove godine. Posebno smo svećano obilježili deset u obiljetnicu tog događaja u godini velikih povijesnih promjena u Europi, 1989. godine. I tada je bila u Ninu nazočna cijela naša Crkva po svojim predstavnicima i brojnim hodočasnicima. Sada vidimo da je crkvena proslava u Ninu 1979. godine, u okviru Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, bila veliki doprinos našoj ustrajnosti u vjeri katoličkoj i pripremi budućih događaja koji su nam, po daru Božje Providnosti, otvorili novo razdoblje naše katoličke povijesti i naše hrvatske državnosti, u slobodi i samostalnosti.

Na 1120. godišnjicu izmjene pisama između pape Ivana VIII. i kneza Branimira, te biskupa Teodozija, a na pragu 21. stoljeća, ponovo će se cijela naša Nadbiskupija okupiti u Ninu, u subotu, 11. rujna ove godine. Želimo zahvaliti Gospodinu za sve milosti ostvarene programom Branimirove godine, provjeriti svoju vjernost prihvaćenom duhovnom programom, i obnovljeni, s Marijom - Majkom Crkve, po Kristu ući u novo tisućljeće naše vjermičkog i narodnog života. Pozvat ćemo pastire naše Crkve i vjermike drugih biskupija da nam se, koliko je moguće, pridruže. Euharistijsko slavlje u Ninu predvodit će predstavnik Svetoga Oca u Hrvatskoj, nadbiskup mons. Giulio Einaudi.

Pripremanjmo se na to hodočašće svih naših župa, u prvom redu molitvom, u obitelji i u župi. Svake nedjelje dodajmo Molitvi vjernika zaziv za blagoslov našem hodočašću. Oživimo u propovijedima program Branimirove godine. Iskoristimo ove ljetne nedjelje za animiranje župnih zajednica kako bismo se dolično pripravili za sveto slavlje u Ninu. Odmah po blagdanu Velike Gospe dobit ćete sve detaljne obavijesti o hodočašću u nin s gestom: *S Marijom po Kristu u novo tisućljeće*. Ujedinen s Vama u molitvi za uspjeh naše slavlja sve vas pozdravljam i blagosiljavam.

+ Ivan,
nadbiskup

Joso Kokić, izrazivši ponos kojim zadarska Crkva obilježava tu visoku obiljetnicu i poželio da povijest nastavi govoriti i ubuduće, i nadahnjivati poticaje traženja novih oblika djelovanja na kulturnom i duhovnom polju. Svima nama danas zadaća je otkriti i približiti Sjemenište kao odgojno-obrazovni zavod, koji ima zadaću odgajati čestite ljude i kršćane, svjetionose u vjeri, znanosti i kulturi, te kroz 250. godina života i rada Sjemeništa prepoznati kako je to bilo Božje i naše vrijeme. Vrijeme naše naroda u kojem nas je Bog vodio i dario, podizao i blagosiljavao na životnom kriznom putu, našem i sjemenišnom, u kojem je još jednom potvrđena istina da se sloboda uvijek plaća zrtvama ili kako reče pjesnik: "Bez zrtve za budućnost sva je ravnatelj don Joso Kokić.

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenađa poticajnim i nadahnutim pozdravnim riječima obratio se svim članovima velike "Zmajevičeve obitelji", koja započinje značajnu obiljetnicu otvaranja hrvatskog glagoljskog sjemeništa i škole, što Crkvi i rodu hrvatskom na koristi i čast, nadbiskup Visko Zmajević, Božjim duhom potaknut osnova. Sjemenište "Zmajevič" je svojim doprinosom kroz dva i pol stoljeća ispreplelo našu Crkvu, a isto tako naše školsvo i našu kulturu i dalo nemjerljiv udio rastu vjere i domoljublja. U vrijeme i nevrjeme nastajalo je i živjelo, djelovalo i bilo ometano, nosilo je svoje zrtve i svoje rane, a nikad usukanano i nikad zaboravljeno, naglasio je nadbiskup Prenađa, te zaželio svima uspješan rad izričući duboku zahvalnost što će se i u ovom dijelu Bog proslaviti a mi obogatiti i nadahnuti za novu ljubav koju treba "Zmajevič" za svoje trajanje.

U ime biskupa katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini obiljetnicu je čestitao uzoriti gospodin kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski, koji je u zadarskom sjemeništu "Zmajevič" djelovao kao duhovnik i odgojitelj kroz punih devet godina. Potom se čestitkom i pozdravima nazočnom skupu obratio barski nadbiskup, sadašnji nasljednik nadbiskupa Zmajevića na stolici barskih biskupa, mons. Zef Gaši, koji je kao sjemeništarač svoju duhovnu formaciju ostario u zadarskom sjemeništu. Zatim je izaslanik zagrebačkog nadbiskupa mons. Josipa Bozanića, dr. Juraj Batelj, nekadašnji duhovnik u sjemeništu Vatikanskog sabora kako "obnova sve Crkve u najvećem dijelu ovisi o svećeničkom sluzenju" (OT) želimo da sjemenište "Zmajevič" prošijedi svoje hrabro navještanje i sluzenje Crkvi i svome narodu. Svima nam je jasno da je sve manje sela poput Arsa, ili ih uopće više nema, ali svi znamo da nam treba svećenika poput Arskog župnika: gorljivih apostola! Ne ljudi bez značaja, već, neka mi po imenu utemeljitelji ovog sjemeništa bude dopušteno parafrazirati: zmajeva, hrabrih Kristovih svjedoka, koji će neustrasivo i samozatajno biti bojeve kroz najveštaj evanđeoske istine, pravde i ljubavi, istaknuo je dr. Batelj. Znanstvenom skupu u Zadru nazočili su još sljedeći hrvatski biskupi: mons. Ante Jurčić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit; zadarski nadbiskup u miru mons. Marijan Oblak; izaslanik riječko-senjskog nadbiskupa pomoćni biskup dr. Mile Bogović; porečko-pulski biskup mons. Ivan Milovan; banjalučki biskup mons. dr. Franjo Komarica; hvarsko-bracko-viški biskup mons. Slobodan Štambuk. Skupu se je potom obratio provincijal zadarskih franjevaca dr. Bernardin Škunca istaknuvši dvije vrijednosti koje produbljuju ovu obiljetnicu, a to su: pamćenje i kult (memoria et cultus). Predavači će evocirati pamćenje i značajnije povijesne događaje, a na ovom mjestu se njeđuje kultura i znanje na kršćanski način, a to je evanđeoska kultura koja ovdje živi od početka... U ime pokrovitelja skup je pozdravio tajnik Ministarstva prosvjete i športa gospodin Marijan Kajmak, a u ime grada Zadra dogradonačelnik prof. Radovan Dunatov.

Utemeljitelj zadarskog sjemeništa nadbiskup Visko Zmajević, rodom iz Perasta u Boki Kororskoj, kad je 1713. godine stigao iz Bara u Zadar, najprije je obišao svoju Nadbiskupiju, koja je imala preko 70 župa u kojima su djelovali svećenici glagoljski. Primjetio je veliku poboznost tih vjermika i svojih svećenika, ali je osjetio da ima i puno neznanja. Ponukan time uputio je pismo papi Benediktu XIII., u kojem ističe svoje bojazni od dvije opasnosti: utjecaja pravoslavaća, čiji kaluderi nisu bili na zavidnoj teološkoj razini i kod kojih je prevladavalo neznanje i praznovjerje, te utjecaj protestantizma, odno-

govori nam koliko je bio aktualan i suvremen onda, a i u svojim razmišljanjima i djelima ide u korak sa sadašnjom društveno-političkom i gospodarskom situacijom."

Znanstveni skup nastavljen je u Vijećnici grada Paga. Sjećanje na don Josu iznijeli su benediktinka s. Rozarija Gligora, koja je za tu prigodu izašla iz sroge klauzure, mons. Živko Kustić i don Josin dugogodišnji suradnik Lav Znidarčić. O križarskoj organizaciji koju je don Joso utemeljio u Pagu i vodio sudjelujući kao savjetnik i viši prosvjetni referent također u radu njezine zagrebačke središnjice i u priređivanju susreta

250. OBLJETNICA OTVARANJA NADBISKUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ" (1748 – 1998/99.)

Zadarska nadbiskupija s velikom radošću i osjećajem ponosa znanstvenim skupom, 24. i 25. rujna, obolježava 250. obljetnicu otvaranja i djelovanja svoga sjemeništa "Zmajević" (1748 – 1998/99.), koje se i danas zove imenom njegova utemeljitelja zadarskog nadbiskupa dr. Vicka Zmajevića (1670 – 1745.), koji u dugom nizu pastira ove mjesne Crkve zauzima izuzetno mjesto. Sigurno ga možemo svrstati među najistaknutije i najumnije sinove hrvatskog naroda 18. st., jer je bio čovjek jaka duha i širokog znanja, velikih zamisli i pothvata. Bio je zaljubljenik u kulturu i umjetnost, brižni nadglednik i predvoditelj povjerenog mu Božjeg naroda, gorljivi revnitelj u očuvanju pravovjerja. Nadbiskup Zmajević bio je mecena hrvatske knjige, zaštitnik naše vjekovne glagoljaške baštine i starohrvatskog bogoslužja, plodan

i logorovanja u cijeloj Hrvatskoj, govorio je dr. Josip Vrančić. prikaz razvoja političkih, gospodarskih i kulturnih prilika u Pagu u doba don Josipa Felicinovića dao je dr. Stijepo Obad, dok je dr. Ivica Maštruko, istaknuvši svoj nekatolički nazor, stručno govorio o radničkome pitanju u katoličkoj socialno-političkoj doktrini. Denis Martinović osvrnuo se na don Josino organiziranje i sudionništvo u oružanome oslobađanju Paga od talijanske okupacije u II. svjetskom ratu.

Nedjeljko Zubović

pisac, pjesnik i spasitelj ugroženog puka (doveo u Zadar žitelje gradskog predjela Arbanasa), "najodličniji Bokelj svih vremena", "čovjek europskog formata", kako izrekoše neki izlagači.

Znanstveni skup kojemu je cilj osvjetliti lik i djelo Vicka Zmajevića, utemeljitelja Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" u Zadru, te ocrtati djelovanje te dvije i pol stoljetne odgojno-obrazovne ustanove, najstarije takve vrsti u gradu Zadru, odvijao se u prostorijama obnovljenog Zmajevićevog sjemeništa (stradalog u domovinskom ratu razornim raketiranjem neprijateljske avijacije, kobnog 18. studenoga 1991. godine), pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i športa RH i Nadbiskupije zadarske, a započeo je pjevanjem hrvatske himne koju su izveli zadarski sjemeništarci. Skup su uzveličali svojom nazočnošću visoki crkveni dostojanstvenici, brojni nadbiskupi i biskupi Crkve u Hrvata, provincijali, svećenici, redovnici i redovnice koji djeluju u Nadbiskupiji, te predstavnici kulturnih i znanstvenih institucija grada Zadra, Županije zadarske, predstavnici sudbene vlasti, hrvatske vojske i policije. U ime drevne i časne odgojno-obrazovne ustanove riječi dobrodošlice i pozdrava nazočnima uputio je ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa i Klasične gimnazije profesor don

Posebna poruka Svetoga Oca Ivana Pavla II. zadarskom nadbiskupu Ivanu Prendi prigodom proslave 20. Branimirove godine, upućena putem kardinala Angela Sodana, državnog tajnika Svete Stolice.

DRŽAVNO TAJNIŠTVO

Broj: 459.157

Vatikan, 6. rujna 1999.

Preuzvišeni Gospodine,

ugodna mi je dužnost priopćiti Vam sljedeću poruku Kardinala Dražavnog Tajnika:

"U duhu nazočan na slavlju kojim se spominje razmjena pisama između Njegovog prethodnika pape Ivana VIII. i hrvatskoga kneza Branimira ljeta Gospodnjega 879., što će se održati u gradu Ninu, u ovo vrijeme neposredne pripreme na Veliki jubilej, kojim je obilježen početak trećega kršćanskog tisućljeća, Vrhovni Svećenik od svega srca želi da sjećanje na prošlost i obveze koje su hrvatski katolici preuzeli prije dva desetljeća upravo u Ninu pruže zgodnu priliku i istodobno budu poticaj današnjim naraštajima da sadašnjost i budućnost pojedinaca, obitelji i cijele nacije grade na trajnim vrijednostima, u potpunome skladu s bogatom vjerskom i kulturnom baštinom svojega naroda. Povjeravajući zemlju hrvatsku i tamošnji puk zaštiti Presvete Bogorodice, Kraljice Hrvata, posebno štovane u njezinim brojnim svetištima diljem hrvatskih krajeva, osobito pak u nacionalnom marijanskom svetištu u Mariji Bistrici i hrvatskome marijanskom prasnosištu u Solinu, Sveti Otac rado i od srca udjeljuje apostolski blagoslov Vama, cijeloj Vašoj Nadbiskupiji, koja je čuvarica ninske baštine, i svim sudionicima spomenutoga slavlja.

Kardinal Angelo Sodano, državni tajnik Njegove Svetosti."

Pridružujem se najboljim željama te Vas, uz veliko poštovanje, od srca pozdravljam, Vašemu preuzvišenome gospodstvu odani u Kristu Isusu

*nadbiskup Giovanni Battista Re,
zamjenik*

Preuzvišeni gospodin
mons. Ivan Prenda
nadbiskup zadarski
23000 Zadar

NADBISKUPOV POZDRAV SUDIONICIMA 20. BRANIMIROVE GODINE

Poštovana i draga braćo i sestre, dragi hodočasnici u Branimirov i Teodozijev Nin!

S radošću pozdravljam sve Vas nazočne i u Vama cijelu našu Zadarsku crkvu.

Posebno radošću u Vaše ime i svoje također pozdravljam voditelja Euharistijskog slavlja, preuzvišenog Mons. Giulia Einaudija, apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj. Zahvaljujem Vam preuzvišeni za Vašu nazočnost

u kojoj vidimo čin ljubavi Svetoga Oca prema nama.

Pozdravljam s poštovanjem i ljubavlju uzoritog kardinala Franju Kuharića, zagrebačkog nadbiskupa u miru. Hvala uzoritim na prihvaćenoj zamolbi da navijestite Riječ ovome skupu.

Pozdravljam s radošću subraću u biskupstvu: nadbiskupe i biskupe Crkve u Hrvatskoj:

zadarske Crkve, novopridošle sestre vjeroučiteljice i dva nova diplomirana vjeroučitelja u Zadru. Naš XXIII. Katehetski dan, naglasio je Nadbiskup, odvija se neposredno nakon obnovljene Katehetske ljetne škole, koja je nadahnula tematski sadržaj našega dana. Uobičajeno je, već nekoliko godina, naglašavati izmak ovog stoljeća i nadolazak trećeg tisućljeća. Možemo li to smatrati dramizacijom? Znamo da u kršćanstvu vrijeme ima temeljno značenje. Unutar njega biva stvoren svijet, u njemu se odvija povijest spasenja (TMA 10). U njemu je Gospodin svakome od nas u svojoj Crkvi povjerio milost navještanja spasenja, tj. suradnje u djelu spasenja. Taj se navještaj odvija na dvije zarine: u župi i u školi. Znamo s koliko se poteškoća, izazova i pitanja susrećemo u katehizaciji na svim tim razinama. Današnje pokoljenje mladih ljudi posjeduje posebne psihofizičke strukture. Dobro nam je znan svijet vrijednosti koji ih zapljuskuje i ambijant okruženja u kome žive: obiteljski, školski, radni i javni, istaknuo je nadbiskup Prenda.

U poslijepodnevnom radnom dijelu najprije je predstojnik Povjerenstva za katehizaciju Zadarske nadbiskupije i domaći župnik don Ivan Mustać ukratko prikazao rak Katehetske ljetne škole, koja se održala od 2.

do 4. rujna, u Zagrebu. Zatim je na programu bio Okrugli stol na radnu temu studijskog dana, u kome su sudjelovali: dr. Milan Šimunović, dr. Alojzije Hobljaj, viši savjetnik NKU i s. mr. Beata Perkačin, zamjenica predstojnika i stručno pedagoški nadzornik-savjetnik. Pitanja postavljana voditeljima odnosila su se na aktualnost naše katehetske stvarnosti u Hrvatskoj, od izgleda i sadržaja Biskupijskog katehetskog ureda do izdavanja katekizama i pitanja mandata za nastavu vjeronauka, te pitanje mentora i savjetnika u nastavi, zatim stručnog ispita za vjeroučitelje i pitanje članstva vjeroučitelja u sindikate. Značajni dio rasprave koje je potaklo snažnije zanimanje slušateljstva bilo je pitanje statusa Visoke teološko katehetske škole u Zadru, i kada će diplomirani vjeroučitelji VTKŠ u Zadru dobiti svoje diplome?

Cjelodnevni program 23. Katehetskog dana zaključen je koncelebriranim euharistijskim slavljem biskupa i svećenika, u ispunjenoj župnoj crkvi "Uznesenja BDM", u 18 sati, koju je predvodio i propovijedao zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda. Liturgijsko pjevanje predvodili su članovi crkvenog zbora župe "Gospe Loretske" iz Arbanasa u Zadru.

Nedjeljko Zubović

ZNANSTVENI SKUP POSVEĆEN LIKU I DJELU DON JOSE FELICINOVIĆA

Stručni znanstveni program obilježavanja 110. obljetnice rođenja katoličkog sociologa, hrvatskog rodoljuba i pučkoga dobrotvora don Josipa (Jose) Felicinića održan je 17. rujna u Zadru i 18. rujna u gradu Pagu. Riječ je o čovjeku kojega se u prošlom režimu nije smjelo u javnosti spominjati, premda je svojim djelovanjem duboko označio gotovo cijelo stoljeće hrvatskoga javnog života na socijalnoj, duhovnoj i političkoj razini.

Znanstveni-stručni skup 17. je rujna u svečanoj dvorani Filozofskog fakulteta u Zadru otvorila dr. Erma Ivoš, a pozdrave su izrekli zadarski nadbiskup Ivan Prenda, fakultetski dekan prof. dr. Pavao Mikić i novi

paški gradonačelnik Ivo Fabijanić. Zatim su glazbenici i pjevači u Pagu počastili uspomenu na don Josu i nazočne izvođenjem stare križarske himne "Zastave gore" i drugim pjesmama. Nastupio je paški crkveni zbor pod vodstvom s. Miljenke Biošić i ansambl sv. Jurja iz Paga pod vodstvom Branka Barbira.

Nadbiskup Prenda je, između ostalog, istaknuo: "Ima ljudi koje nazivamo svjetionicima njihova vremena. Bez ikakve sumnje među takve ubrajamo mons. Josipa Felicinića, koji je dao snažan pečat životu Crkve u Hrvatskoj između dva svjetska rata. To je u njegovu životu razdoblje snažnoga duhovnog stvaralaštva. S jasnim idejama i

socijalne pravde. Mi smo, naime, čvrsto uvjereni u istinitost Božje poruke da "ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji. Ako Gospodin grada ne čuva, uzalud stražar bdi" (Ps. 127).

Stoga Vas pozivam sve da otvorimo vrata Kristu Otkupitelju, da sve više postaje i naš put, naša istina i naš život".

Marija, Majka Kristova i majka Crkve je naš uzor, pomoć nama i nada, nama putničkom narodu. Naše geslo za 20. Branimirovu Godinu: "Po Mariji s Kristom u treće tisućljeće", podržavat će našu dnevnu molitvu u obitelji, naše nedjeljno slavljenje Euharistije, obećanje obnove vjere Hrvata katolika i prožeti naše domove zavjetnim križem. Tako neka bude.

Preuzvišeni gospodine Nunciije preuzmite vođenje Euharistijskog slavlja.

Nin, 11. rujna 1999. godine.

PRAKTIČNA UPUSTVA SVEĆENICIMA I VJERNICIMA U NADBISKUPIJI ZADARSKOJ ZA PROSLAVU 20. BRANIMIROVE GODINE

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda neposredno pred Nadbiskupijsko slavlje 20. Branimirova godina u Ninu, u subotu, 11. rujna 1999. godine, smatra uputnim i potrebnim dati svim svećenicima i vjernicima u Nadbiskupiji, a u cilju što bolje priprave i organizacije toga crkveno-vjerskog slavlja, nekoliko praktičnih upustava:

- Duhovna priprava vjernika: sv. ispovijed u svim župama, a molitveno-liturgijsko bdjenje u gradovima naše Nadbiskupije: Zadru, Ninu, Benkovcu, Biogradu, Obrovcu i Pagu.
- Predviđeno mjesto liturgijskog slavlja u Ninu nalazi se u samoj povijesnoj jezgri grada, na igralištu uz more, istočno od starog kamenog mosta.
- Parkiralište za autobuse i sva druga vozila je izvan povijesne jezgre, u naselju zvanom Klanice-Laze.

VJERNIČKA MOLITVA NA SVEČANOJ MISI U NINU, 11. RUJNA 1999.

Predvoditelj: Pomolimo se.

1. Bože, daj, mir, jedinstvo - svetoj Crkvi kršćanskoj.
- Zaziv: Gospodine, pomiluj nas.
2. Ne daj da izgine - baština tvoja.
3. Blagoslovi papu Ivana Pavla - biskupe, svećenike, redovnike i redovnice naše.
4. Desnicom svetom svojom - blagoslovi sav narod hrvatski.
5. Udijeli napredak i blagostanje - svim narodima svijeta.
6. Nadahni obitelji naše - da dnevno mole i nedjeljom misu slave.
7. Na zagovor Bogorodice Marije - udijeli nam nova duhovna zvanja.
8. Daj da u srcima naših mladih - živi zavjet starih Hrvata.
9. Daj pokoj Teodoziju biskupu i Branimiru knezu - i svim pređima našim.
10. Daj da se u zemlji Hrvatskoj - uzraduje kršćanske vjera.

- Obrazac svete mise je MISA ZA HRVATSKI NAROD iz liturgijskog vodiča 1979. - Liturgijska boja je bijela. Svećenici neka ponesu svečano liturgijsko ruho: naglavlak, albu, štolu, pojas i misnicu bijele boje. Moli se 2. Euharistijska molitva.
- Oblačenje svećenika i biskupa za misu je u ninskoj župnoj crkvi. Polazak ophodne procesije iz crkve na mjesto liturgijskog slavlja je u 9,45 sati. Sveta misa počinje u 10 sati.
- U ophodu sudjeluju: kadioničari, križ u pratnji ferala, ninski barjaci, ministranti, svećenici, biskupi, kip Gospe od Zečeva, poslužnici.
- Župnici neka dovedu ministrante viših razreda Osnovne škole ili srednjoškolske obučene u ministrantsko ruho.
- Župe koje imaju barjake neka ih donesu. Uputno je da župa pri dolasku u Ninu do parkirališta do mjesta liturgijskog slavlja

ide svrstana u red, pjevajući crkvene pjesme. Neka župe izrade prikladni natpis radi boljeg okupljanja.

Župe u kojima ima narodnih nošnji, muških i ženskih, neka hodočasnici dodu obučeni u njima.

Neka se na vrijeme osiguraju autobusi. Na autobus staviti ime radi lakšeg snalaženja. Autobusi iz raznih pravaca Nadbiskupije ne trebaju ulaziti u Zadar, nego zaobila znim cestama: iz pravca Biograda zaobilaznicom preko Bilog Briga; iz pravca Benkoveca, Obrova, Posedarja putuje se do Murvice, i dalje za Nin; iz pravca Pag-Razanac do Mazija, i dalje do Nina. Neka se Odboru prijavljuje broj autobusa, automobila i približni broj hodočasnika.

Hodočasnici treba staviti na srce dostojanstvo i disciplinu, da se slavje doživi u vjeri i pobožnosti.

Autobusi iz Zadra za Nin polaze u 7 sati, i prometuju do Nina uobičajenim gradskim pravcima, svakih 15 minuta. Mjesto polazišta autobusa u Zadru su: Novi autobusni kolodvor i Stari autobusni kolodvor na rivi. Mjesto za ukrcaj putnika još su sva regularna gradska stajališta. Karte se naplaćuju u autobusu. Povratak

iz Nina za Zadar, nakon svršetka slavlja, je u 12 sati.

Nadbiskup Ivan Prena, počte sve Nadbiskupijskom slavju - 20. Branimitrove godine u Ninu. U našem hrvatskom i krajevskom gradu Ninu, gdje su korijeni kršćanstva i drzavotvornosti u Hrvata, svi smo mi domaći i dužnost nam je da brojno, radosno i svećano u tom slavju sudjelujemo, i u vjeri i ljubavi dočekamo hodočasnike iz drugih biskupija ako dodu u Nin. Nadbiskupijsko slavje 20. BRANIMITROVE GODINE skladno se uključuje u sveopću proslavu Velikog Jubiileja Katoličke Crkve 2000. Objelnicu rođenja Isus Krista.

Poznavajući dosadašnje svećeničko iskustvo i zauzetost u organiziranju prijašnjih slavja u Ninu, i dokazano odusjevljenje svega vjerničkog puka Nadbiskupije zadarske, očekujemo i sada brojno, radosno i svećano vjerničko sudjelovanje u Ninu.

don Nedjeljko Zubović,
cancelar Nadbiskupije

UVODNI TEKST

I. SLUŽBA SVJETLA

II. HIMAN - 'KRIŽ KNEZA VIŠESLAVA' (Pjesmarica: Slavim Bogu, br. 635 ili neki drugi)

III. SLUŽBA ČITANJA

A. PSALAM 113. s antifonom: Hvali dušo moja Gospoda ili kojom pjesmom ČITANJE : Rim 6, 1-11 (Krištenje sjedinjuje s Kristom)

B. PSALAM 23. s antifonom ili pjesmom Spasitelj dobru Isukrstie ili dr. pjesmom ČITANJE: Tertio milenio adventiente, odlomak iz poglavja o Godini Boga Oca

PRISJEDLOG ZA BDJENJE UOČI SLAVLJA BRANIMITROVE GODINE U NINU, 11. 09. 1999.

C. HVALOSPJEV 'veliča'

ČITANJE: Odlomak iz poslanice hrvatskih biskupa Dan Gospodnji

D. EVANĐELJE

Nakon Evandelja, po izboru: homilija, meditacija, prigodna pjesma ili obnova krsnih obćanja.

IV. MOLITVA VJERNIKA (Prigodna)

V. HVALOSPJEV: TEBE BOGA HVALIMO (Liturgijski ili u prijevodu M. Pavelića: Tebe Bože hvalimo u Bozanskom časoslovu, str. 183).

VII. ZAKLJUČNA MOLITVA: Božanski časoslov str. 840 ili 878.

pamet da budu vjerni svome krištenju. "Obitelj

koja s Bogom živi neće okaljati sakramentalnu ženidbenu vezu nikakvim pilulama, nikakvim protiv života. Čistoća braka je dostojanstvo sakramentalne veze u ženidbi, a to se dobiva snagom Duha Svetog", poručio je kardinal, istaknuvši ponovo potrebu obiteljske molitve i života prema sakramentima i postovanje njihove darove (vino, domaći kruh, grožde) primijeli su mladi odjeveni u tradi-cijsku nošnju Paga i Polaće. Uime Caritasa Zadarske nadbiskupije darovan je novčani dar za djecu s poteškoćama u razvoju iz Zadra.

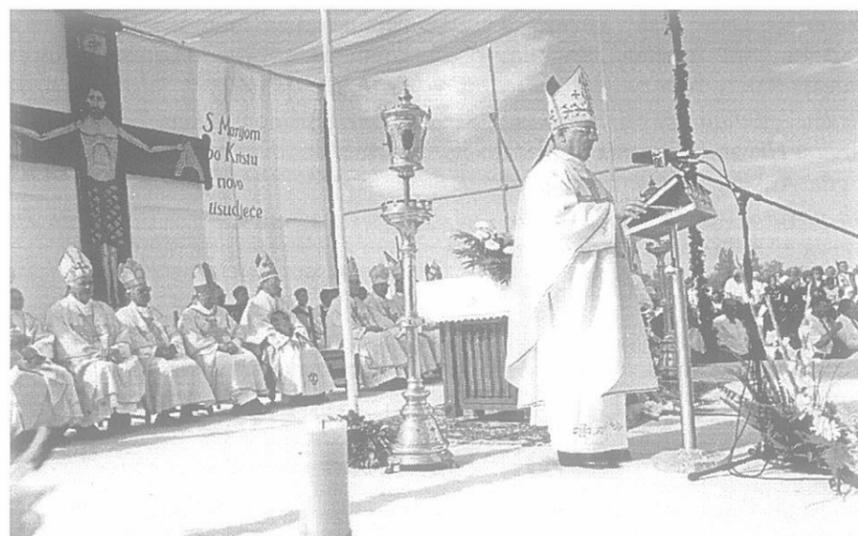
KATHEHTSKI DAN ZADARSKJE NADBISKUPIJE "VJEROUČITELJ - SVJEDOK VJERE"

Nedjeljko Zubović

Od predstavnička građanskih vlasti na proslavi, izaslanstvo zadarske županije predvodio je župan Šime Prtenjača, a uime grada Zadra građonačelnik Božidar Kalmeta. Billi su također nazočni predstavnici grada Nina, predstavnici gradova Paga, Obrova, Benkoveca i Biograda, te načelnici općina Privlake i Vira. Na misi su pjevali združeni zborovi raznih župa Zadarske nadbiskupije. Liturgijski animatori bili su prior benediktinskog samostana na Čokovcu o. Jozo Mila-nović i tajnik zadarskog nadbiskupa prof. Livio Marijan koji su uoči misnog slavja predvodili prigodni duhovno-meditativni program. Oltar je uredio akademski slikar Mojmir Mihatov. Uoči proslave, 10. rujna, održana su molitveno-liturgijska bdjenja u Zadru, Ninu, Benkovcu, Biogradu, Obrovcu i Pagu.

Sve nazočne sudionike 23. Katehetskog uvjerljivo je odgovarao predavač.

U srijedu 15. rujna 1999. godine, u organizaciji Povyerenstva za katehizaciju Zadarske nadbiskupije, po 23. puta, održao se stručni studentski skup pod naslovom "DUBČEZANSKI KATHEHTSKI DAN", koji se odvijao u prostorijama župnog pastoralnog centra "Uznesenja Blažene Djevice Marije" na Belafuzi u Zadru. Središnja misao koja je prožimala radni dio tematike studentskog okupljenih vjeroučitelja Zadarske nadbiskupije: svećenika, redovnika, redovnica i vjernika laika raspravljalo je na teme predavanja koja je u prijepodnevnom radnom dijelu studentskog dana izlagao prof. dr. Milan Šimunović, predstojnik Nacionalnog katehetskog ureda (NKU) u Zagrebu: "Važnji didaktičko-metodički aspekti realizacije vjeronauka u školi" i "Koja i kakva župna kateheza". Predavač je među ostalim istaknuo važnost vjeronauka kao školskog predmeta, koji ima svoje posebne parametre, kao što su milost i

Europi i svijetu, onda ovaj skup smijemo nazvati događajem odgovornosti naše zadarske Crkve pred Kristom, pred svijetom i samim sobom za Evanđelje Božje". Nuncij Einaudi pročitao je poruku pape Ivana Pavla II. koju je uputio putem državnog tajnika Svete Stolice kardinala Angela Sodana.

Na početku propovijedi kardinal Kuharić je istaknuo kako se misno slavlje slavi za domovinu koja se treba graditi na čvrstim temeljima istine i boljih načela života. Kardinal se osvrnuo na pripreme za Veliki jubilej 2000. godine, te na značenje simbola križa, posebno istaknuvši spomen-križ Branimirove godine. Prisjetio se i velikih hrvatskih crkvenih slavlja u tijeku 13-stoljetnog kršćanstva u Hrvata, koja su bila ispit savjesti za hrvatske katolike u jačini

njihove žive vjere. Na poseban način spomenuo se slavlja u svetištu Gospe od Otoka u Solinu 1976. godine, Branimirove godine 1979. godine u Ninu, Nacionalnoga euharistijskog kongresa 1984. godine u Mariji Bistrici, prvoga i drugog Papina pohoda Hrvatskoj 1994. i 1998. godine. Podsjećajući da je u Branimirovoj godini odlučeno da hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi misu, kardinal je istaknuo da je ta odluka zahtjevna ali kratka te da je bezvrijedno govoriti o obitelji i dostojanstvu ljudske osobe ako obitelj ne moli. Govoreći o propovijedi kardinala Franje Šepera koji je bio izaslanik Svetoga Oca na proslavi Branimirove godine 1979. godine, kardinal Kuharić je istaknuo kako je u obitelji i svim ostalim oblicima života važno krštenima dozvati u

CRKVENO-PASTORALNI ZNAČAJ PROSLAVE

Prošlo je dvadeset godina od velebnog crkvenog veleslavlja u Ninu 1979. godine, kada je zadarska Crkva, u zajedništvu sa svom Crkvom u Hrvata, slavila 1100 godina obnovljene i nikad prekinute vjernosti Bogu i Petrovu tronu. Hrvatski knez Branimir je daleke 879. godine definitivno upravio kormilo hrvatske državnosti, zajedno s ninskim biskupom Teodozijem, i hrvatske crkvenosti, prema katolicizmu i zapadnoj vjerskoj, kulturnoj i povijesnoj usmjerenosti. Dosljednoj, hrabroj i providencijalnoj usmjerenosti, i svjetovnih i duhovnih vođa, i obratno, Hrvati su kroz burna stoljeća sačuvali svoju državnost i crkvenost, i pod tim blagotvornim suncem, crkvene i političke svjesti, sačuvali se, unatoč daleko nadmoćnijim neprijateljima. I s pravom se je to proslavilo, uz prisutnost stotina tisuća vjernika iz čitave Hrvatske, predvođeni svojim duhovnim pastirima, papinim legatorn i gostima izvana. Tada smo svečano obećali i plebiscitarno prihvatili svete zavjete naše vjere i crkvenosti:

1. Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi.
2. Hrvatski zavjetni križ u svaku kuću.
3. Ispovijed vjere Hrvata katolika.
4. Obnova krsne vjernosti.

Četiri stožera, četiri temeljna kamena sigurne sadašnjosti i blagoslovljene budućnosti. Sada je vrijeme i prilika kada slavimo 20. godišnjicu velebnog ninskog slavlja, "20. Branimirovu godinu"; i temeljnih vjerskih i nacionalnih vrednota, plebiscitarno tada prihvaćenih, da ih se ponovno sjećamo, obnavljamo i u život provodimo. I Branimirova Hrvatska i Teodozijeva Crkva u Hrvata, naša današnja Hrvatska ponovno kao i nekada, priznata najprije od Petrovih nasljednika, bit će čvrsta i blagoslovljena, ako i danas kao i nekad, odlučno i ustrajno, provodimo u djelo svete zavjete naše vjere, kao trajne odluke za sadašnjost i budućnost.

1. Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi.

Obveza i poruka dovoljno konkretna i jasna. Bog je kroz mukotrpnju i mučeničku

povijest Hrvate štitio i zaštitio, kako je to još 679. godine zajamčio papa Agaton Hrvatima, a oni njemu svečano obećali da nikad "preko svojih međa nikog napadati neće": To obećanje su mogli ispuniti jer je molilva bila sastavnica hrvatskog nacionalnog bića, a nedjelja dan Gospodnji, dan kada "ne djela"- ne radi, nego zajednički sudjeluje na svetoj misi. Želimo li sretnu i blagoslovljenu budućnost svome narodu ujedinito se u obiteljskoj molitvi i u nedjeljnoj svetoj misi.

2. Hrvatski zavjetni križ u svaku kuću.

On nas podsjeća na pra početke hrvatskog katolištva, na Bogorodicu Mariju, Majku Velikog Hrvatskog Zavjeta, na povezanost Hrvata sa Svetom Stolicom. Hrvatski zavjetni križ je znakovni katekizam naše vjere, naše crkvenosti i povijesti spasenja. Znak je da smo kao narod davno kršteni, da nam je kroz burna stoljeća križ bio jedini znak spasenja i garancija budućnosti. Znakovi skladno utkani u "Hrvatskom zavjetnom križu" pokazuju da smo narod koji je u svoju narodnu dušu kao bitni element spasenja utkao pobožnost prema Isusu Kristu, Bogorodici Mariji i Petrovom nasljedniku u Rimu.

3. Ispovijed vjere Hrvata katolika.

U molitvi "Ispovijed vjere Hrvata katolika"; koju vjerni puk hrvatski zajedno sa svojim duhovnim pastirima svakodnevno, u 21 sat moli, kratko i sažeto iznesene su temeljne vjerske istine koje nas kroz život vode do Boga.

"Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno Srce presvete Bogorodice Marije. Amen".

4. Obnova krsne vjernosti.

Kada smo bili djeca na našem krštenju, tu krsnu vjernost u naše su ime izgovarali naši roditelji i kumovi. Svjesno tu

vjernost obnavljamo na prvaj svetoj pričesti, na svetoj potrdi, i u drugim crkvenim slavljinama... No, to nije dovoljno, ako svijest krsnih obećanja vjernosti Bogu ne prožima svaki naš dan, čitav naš život. Nalazimo se u Velikog Jubitelja - 2000 godina od rođenja Isusa Krista, pred jubilejem koji treba imati prvenstvenu odluku prave i pune vjernosti i predanja Onome koji nas je svojom smrću otkupio i otvorio nam izvore milosti zemalj-

skog i nebeskog života. Stoga, sjećajući se danas, i kneza Branimira i biskupa Teodozija i povijesne vjernosti Hrvata kršćanskim nacelima, obnove i proslave, svega toga, u Ninu 1979. godine, krenimo odlučno naprijed. Snagom krsne vjernosti, čvrstom vjeron, s križem, molitvom i nedjeljnom svetom misom, kao temeljem obiteljske sreće i blagoslova ovdje na zemlji i sigurne vječnosti u Bogu.

KRATKI POVJESNI OSVRT

Za naše je krajeve bilo presudno što su se našli pod utjecajem najjačih kršćanskih središta ondanšnjega svijeta. Na zapadu je bio Rim s Petrovom apostolskom stolicom, na istoku moćni Carigrad, na sjeverozapadu tranakca država s utjecajnim crkvenim centrima kao što su Aquileja, Salzburg i sl. Za Hrvate je na prvom mjestu bio vjersko-kulturni utjecaj koji je dolazio sa zapada, navlastito iz Rima.

Tome su dokazom i veze koje su službeno potvrđene prije 11. stoljeća, što ove jubilarne godine upravo i slavimo.

Poslije svrgavanja svog predšasnika, kneza Zdeslava (878-879), koji se politički priklonio istočnoj metropoli u Carigradu, njegov nasljednik knez Branimir (879-892) odmah po dolasku na vlast stupa u pismenu i diplomatsku vezu s papom Ivanom VIII. (872-882) da stekne, što bismo danas rekli, međunarodno priznanje hrvatske države. To je i postigao, dakako u okviru ondanje opće političke situacije gdje se njegov narod nalazio na obrubu složenih interesa velikih sila: istočnog rimskog carstva na istoku i tranakčkog carstva na zapadu. Branimir se u tom času priklonio papi u Rimu. Njegov nam se list nije sačuvao, ali imamo papin odgovor njemu. Evo ga u prijevodu:

SVEČANA PROSLAVA 20. BRANIMIROVE

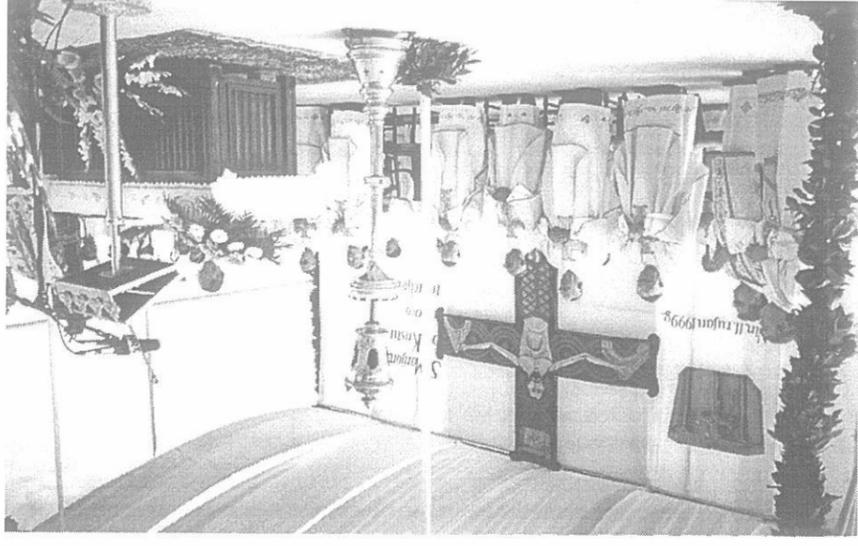
GODINE U NINU

Na kraju koncerta, kao znak pažnje i poštovanja, gostima su uručeni prigodni darovi. U ime mjesta Sali g. Ante Mihić uručio je knjigu "Tisuću godina prvog pisanog spomena ribarstva u Hrvata", Zbornik HAZU i *Općine Sali*, a gđa Anka Piasvoli svoje tri knjige: "Rječnik govora mjesta Sali", "Četvrtice, grozdi i ružice" i "Salska intrada" za

župnu knjižnicu u V. Izu. Goste su počastili kolačima salske domaćice i župnik ručkom u restoranu "Tamaris". Susret je završio zajedničkom pjesmom Izana i Sališana u salskom portu.

Don Jure Zubović

Svečana proslava 20. Branimirove godine pod geslom: *S Marjom po Kristu u novo tisuljeće* održana je u subotu 11. rujna 1999. godine u Ninu, a u spomen 1120. obljetnice izmjene pisanja između pape Ivana VIII. i hrvatskoga kneza Branimira i ninskoga biskupa Teodozija, čime su udareni temelji hrvatske crkvenosti i državnosti. Svečano misno slavlje u staroj jezgri grada Nina predvodio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, nadbiskup Giulio Einaudi, zajedno s kardinalom Franjom Kuharićem, koji je propovijedao, nadbiskupima zadarskim Ivanom Prendom, umirovljenim Marijanom Oblakom, splitsko-makarskim Antonom Jurčevićem i riječko-senjskim Antonom Tamarutom, biskupima vojnim Jurjem Jezerincem, siben-skim Antom Ivasom, splitsko-makarskim pomoćnim Marinom Barišićem i zagrebačkim Na početku misnog slavlja sve je okupljene pozdravio nadbiskup Prenda, istaknuvši da "ako Branimirovu godinu 1979. godine nazivamo godinom buđenja naše ponosne vjere, Branimirovu godinu 1989. godine događajem učvršćene vjere i slinjom nade u predvečerje povijesnih promjena u

svete mise također i na sve marijanske blagdane tijekom godine”.

Na kraju liturgijskog slavlja riječi zahvale don Šimiu u ime vjernika Poljane uputila je Petra Kolega, uručivši mu pritom prigodni poklon za 82. rođendan i za dar nove crkve, a radošću ozareni vjernici uz prigodni

BLAGDAN KRALJICE MIRA

U povodu blagdana Marije, Kraljice mira, 22. kolovoza, svečano misno slavlje u istoimenoj zadarskoj župi na Stanovima, zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je svečano misno slavlje. Na početku propovijedi nadbiskup Prenda osvrnuo se na misna čitanja, razložio je teologiju Isusa Krista našega Spasitelja i Otkupitelja te je protumačio zašto je Marija kraljica. Zapitao je koliko je čovjekovo dioništvo u kraljevskoj službi i poslanju u svijetu, te je istaknuo da je ono toliko koliko je čovjek Božji i koliko je jaka njegova vjera. Podsjetio je na protekle ratne godine, kako se mnogo utjecalo Bogu i Mariji za pomoć, no istodobno je istaknuo kako se u posljednje doba sve više primjećuje kako čovjek odgovore na svoja životna pitanja i probleme ne traži u Bogu, nego u praznovjerju,

KONCERT PJEVAČA IZ IŽA U SALIMA

U župi Sali, 22. kolovoza 1999., gostovali su crkveni pjevači iz Velog Iža, njih pedesetak, sa svojim župnikom don Stanislavom Wielinskim. Mlađi pjevači i pjevačice nosili su tradicijsku nošnju. Svečana sveta misa bila je "glagoljaška" - na staroslavenskom jeziku. Veloizani, kao i Saljani, sačuvali su u liturgiji izvorno starocrkveno pjevanje i misno slavlje. Don Stanislav Wielinski, kao predvoditelj slavlja, u prigodnoj propovijedi stavio naglasak na kršćanina vjernika koji je *osoba koja po primjeru Isusa iz Nazareta prepoznaje Boga u svome bratu i*

domjenak i pučku pjesmu ostali su još dugo družeci se u bratskom zajedništvu oko nove crkve.

Nedjeljko Zubović

okultizmu. Poručio je okupljenim vjernicima da trebaju više biti Božji, potražiti svoj duhovni mir, mir u obitelji, mir u narodu, te postati istinski sudionici u Božjem djelovanju. Jutarnje misno slavlje predvodio je župnik don Mario Soljačić, a večernje sukošanski župnik don Pave Zubčić. Za ovaj blagdan župa se pripremala trodnevnicom od 19. do 21. kolovoza, koju je predvodio domaći župnik.

Blagdan je svečano proslavljen i u župi Marije Kraljice mira u Zemunik. Jutarnje misno slavlje predvodio je župnik don Boris Pedić, do j večernju blagdansku misu slavio ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" don Joso Kokić. U 18 sati bila je misa s blagoslovom djece.

Nedjeljko Zubović

sestri. Crkveni pjevači iz Velog Iža pratili su misno slavlje pjevanjem glavnih djelova: Gospodi, pomiluj, Slava va višnjih Bogu, Vjeruju v jedinago Boga, Svet i Aganče Božji. Vjernici župe Sali aktivno su i pobožno sudjelovali. Nakon misnog slavlja, na koncertu koji je uslijedio, pjevači crkve sv. Petra i Pavla u Velom Ižu izveli su splet crkvenih napjeva kroz liturgijsku godinu, od Došašća do Duhova. Mnogima je ostao osobito u srcu napjev *Puče moj* i dio *Muke po Ivanu*, te pjesma *Ronite suze, o anđela kori* koja se još pjeva na Veliki petak u Velom Ižu i u Salima.

Pismo pape Ivana VIII. knezu Branimiru - 7. lipnja 879.

Dragomu sinu Branimiru.

Čitajući pismo tvoga gospodstva što si ga nama po časnom svećeniku Ivanu, uzdaniku našem, poslao, razabrah jasnije od sunca koliko vjeru i iskreno štovanje gajiš prema Crkvi svetih apostola Petra i Pavla i prema nama. Pa jer s voljom Božjom ponizno ispovijedaš i želiš kao dragi sin biti u svemu vjeran i pokoran svetomu Petru i nama, koji smo po milosti Božjoj namjesto njega: zato uvelike zahvaljujemo gospodstvu tvojemu ovim našim pismom apostolskim, pa te s očinskom ljubavlju kao najmilijega sina primamo i u duhu grlimo, gdje se vraćaš u krilo svete stolice apostolske, majke tvoje u kojoj su se i preci tvoji iz najbistrijega vrela pojili slatkim napitkom svetoga nauka; i bit ćemo ti skloni apostolskom dobrotom, da bi vazda lebdjela nad tobom milost i blagoslov od apostolskih glava sv. Petra i Pavla, pa i danas, e da bi uvijek bio čitav i siguran od vidljivih i nevidljivih neprijatelja, koji neprestano ljudskom spasu zasjedaju i staju na put i da bi lakše stekao žuđenu pobjedu nad neprijateljima ... Pa kako si preko spomenutog već svećenika Ivana od naše vrhovne vlasti molio da te za bolji spas tvoj blagoslovimo našom apostolskom riječju, to smo vrlo rado učinili. Kad smo naime na dan Uzašašća Gospodnjega služili misu na žrtveniku sv. Petra, digosmo ruke uvis i blagoslovismo tebe, i cio narod tvoj i cijelu zemlju tvoju, da možeš ovdje uvijek spašen tijelom i dušom sretno i sigurno vladati zemaljskom kneževinom, a poslije smrti da se na nebesima veseliš s Bogom i da vječno vladaš. A budući da smo spoznali da je ovaj isti svećenik Ivan u svemu tebi i nama uistinu vjeran, podali smo mu naše apostolsko pismo, da ga preda bugarskom kralju (tj. Borisu 852-889): Stoga te molimo, daj za ljubav svetome Petru i nama da s tvojim dopuštanjem obavi to poslanstvo bez otezanja, pa zato tebi za ljubav tvoju mnogo puta zahvaljujemo.

Dano 7. dan mjeseca lipnja, 12. indikcije.

Kako se iz Papina pisma hrvatskom knezu Branimiru razabire:

1. Pismo je izdano 7. lipnja godine, kojoj je indikcija bila 12, ili prve nedjelje po Duhovima 879.

2. Papu je prethodno posjetio prezbiter Ivan u svojstvu opunomoćenog izaslanika noseći mu pismo kneza Branimira. To nam se kneževo pismo, nažalost, nije sačuvalo.

3. U pismu je Branimir izrazio ne samo svoju vjeru i privrženost Crkvi svetih apostola Petra i Pavla i papi osobno, nego i odluku da se prikloni Rimskoj crkvi i njenoj zaštiti. Kako ističe Papa, time se Branimir sa svojim narodom "vratio u krilo svete apostolske (rimске) stolice", jer je za prethodne vladavine kneza Zdeslava očito bio pod utjecajem carigradske Crkve.

4. U tom sklopu Papa veli kako je na prošli blagdan Spasova, tj. 21. svibnja, služeći misno slavlje na oltaru svetog Petra u Rimu, dakle u ondašnjoj vatikanskoj bazilici, blagoslovio i kneza Branimira i sav njegov narod, njegovu zemlju i državu.

5. Papa po prezbiteru Ivanu, uz ovo pismo Branimiru i pismo za bugarskog kralja Borisa, šalje još dva pisma u Hrvatsku: jedno novoizabranom biskupu ninskom, đakonu Teodoziju, i drugo "svim časnim svećenicima i svekolikom narodu" kneza Branimira, tj. hrvatskoj Crkvi. Oba su nam se pisma sačuvala. Izdana su istog dana kad i gore doneseno pismo Branimiru.

Što dakle slavimo ove godine?

Slavimo značajan korak jednog hrvatskog vladara u 9. stoljeću kojim se zajedno sa svojim narodom i Crkvom odlučio vratiti i čvrsto vezati uz rimsku apostolsku stolicu na čelu s papom. Na toj će crti hrvatski narod i njegova Crkva ostati tijekom svoje dugovjeke povijesti na ovim nemirnim prostorima svijeta. U trajnoj propetosti između velikih sila, skoro u pravilu na rubovima njihovih područja, Hrvati su se oprli i održali zahvaljujući također svojoj vjerskoj opredijeljenosti za duhovnu, po tom i kulturnu pa i političku, navezanost uz Rimsku Crkvu. Spočetka su se borili za moguću nezavisnost između Bizanta i Franačkog carstva, a kasnije između Venecije na moru i njemačko-ugarskog posizanja sa sjevera te osmanlijskog s istoka... Ali, ni danas nije nam lako opstati i ostati slobodnima i nezavisnima.

Put u posjet rimskoj apostolskoj stolici i njezinu današnjem predvodniku, papi Ivanu Pavlu II. (30. travnja 1979.) koji je po prvi puta u povijesti Crkve nad grobom sv. Petra

slavio svetu misu na hrvatskom jeziku, pred mnoštvom hrvatskih hodočasnika, sabranih u Rimu sa svih strana svijeta, imao je mnogo-struko značenje koje ni ovog trenutka ne možemo lako procijeniti.

Ako naš hrvatski narod živi danas u mnogo drukčijim prilikama, nije ni papinstvo danas onakvo kakvo je bilo u nestalnim tjkovima kraja IX. stoljeća, onda je bilo posjednik zemaljske države u srednjoj Italiji ("Papinska država"), danas je ono prvenstveno duhovna veličina opće svjetskog značenja; onda je papa bio rođeni Rimljanin, danas je to Poljak, prvi Slaven koji je zasjeo na Petrovu stolicu, k tome čovjek koji potječe iz negdanje Bijele Hrvatske, oko Krakowa; onda je, u skladu s tadašnjim gledanjem i učenjem, Papa latinski jezik prepostavljao drugim jezicima u bogoslužju, tako da je sveti Metod (+885.), imao mnogo neprilika oko odobrenja staro-slavenskog jezika u liturgiji, današnji je rimski papa odlučio da na istom mjestu s kojega je nekć za nas molio njegov predsjednik Ivan VIII. slavi svećanu hodočasniku misu na hrvatskom jeziku, bio je to prvi put da jedan Papa nad grobom svetog Petra slavi euharistiju riječju našega naroda.

Ovaj se Branimirov jubilej nadovezuje na proslavu 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata, što se slavila u povodu 1000. obljetnice svetišta kraljice Jelene u Solinu (1976), kao i na proslavu Zvonimirove bazilike u Biskupiji kraj Knina (1978.), kojima je kao i ovom, zajedničko to da nastojimo zaroniti u povijest svog naroda tražajući u njoj za elementima "povijesti spasenja", jer doista je prošlost

BRANIMIR

Noć burna kida i šumom raznosi
Opjelo muko; vjetar hući i cvijet
krvav i ćadav na zubljama kosi.

- Pomiluj!... On nam mir i pravdu kroji.
- Pomiluj!... Rim ga dvaput blagoslovi.
- Pomiluj!... Mlečić i Grk ga se boji.

I vodom škropljen i kaden tamjanom
Mrtvac je sišao u raku mramornu,
A ban ga pokri maslinovom gramom.

Branimir jezdi svojoj kući. Neko
Za njime ide ... korak tih mu, lagan,
Ko da se vuče kroz maglu, daleko.

Vladimir Nazor

naroda neprekidni slijed Božjeg spasavanja njegovih sinova i kćeri. U tim su tjkovima neki ljudi odigrali sudbonosnu ulogu, bili su svjesno i slobodno oruđe Božjeg Duha, obnovitelja lica zemlje. Čini nam se da u tu povorku velikana idu neki hrvatski narodni vladari i niz biskupa Rimske Crkve.

"Narod koji ne poštuje svojih predaka i ne nastoji sačuvati i usavršiti plodove njihovih muka, ne može dugo živjeti ...

Hrvatskih Domagoja, Branimira, Tomislava, Kresimira, Zvonimira nije nestalo s njihovim va, Kresimira, Zvonimira nije nestalo s njihovim prahom, baš kao ni onih znanih i nezvanih junaka iz redova seljaka i mukotrpane raje, koji su s Kristom poput Simuna iz Cirenne nosili kriz, a onda zajedno s njime bili proslavljeni ...

Ta Bog nije Bog mrtvih, nego živih.

Jer za njega svi žive (Lk 20, 38)."

Hrvatski biskupi, 1939.

"Mi smo baklju vjere primili od naših otaca: oni su nam je kroz mučna i duga stoljeća sačuvali i prenijeli, ne bez tjeskobnih kušnja i golemih zrtava, nasmrzani slabostima ljudske naravi i često gnječeni nemilim vremenima ...

Potrebno je da o svenu tome razmi-

slimo u duhu istinske obnove i obraćenja, kako bi se ... povijest Božjega spasenja i oslobodjenja mogla na ovom tlu i u našem narodu nastaviti novom duhovnom snagom i u budućnosti ...; obogaćena svime što Bog hoće i trazi od nas, današnjih vjernika, i što njegov Duh danas, govori Crkvama" (Otk 2, 7).

Hrvatski biskupi, 1976.

školu. Nakon osnoven škole, oduševljen svećeništvom, došao je u Nadbiskupsko sjemenište "Zmajević" u Zadru, a maturirao je u Pazinu kamo se zbog ratnih neprilika preselio zadarsko sjemenište. Put prema ostvarenju svećeništva odveo ga je u Zagreb na studij filozofije i teologije kod ocaca Isusovaca na Jordanovcu, gdje je na Filozofsko-teološkom Institutu i diplomirao. Za dakona je zaređen po rukama mons. Ivana Prende u Zadru, u novoposvećenju župnoj crkvi blaženoga Alojzija Stepinca, 14. veljače 1999. Posedarju, u nedjelju 29. kolovoza. Prije svoje svećeničkog ređenja don Krešo je izjavio: "Kad se vratim mislima unatrag, nastojeći otkriti početke Njegovog poziva, teško ih pronalazim. Medutim, otkrijem stotinu malih stinih životnih situacija kroz koje sam otkrivao ljepotu svećeničkog poziva. Kroz te životne zgrade je rastao moj odaziv da budem svećenik. On koji me je pozvao nek ubere propovijedi Nadbiskup je pozvao okupljene svećenike da podžu novozaređenog mladomisnika u svojim molitvama, svojim

U nedjelju 22. kolovoza, na blagdan Blažene Djevice Marije Kraljice, Zadarska nadbiskupija obogaćena je još jednom novoposvećenu na čast "MARIJI KRALJICI MIRA" je blagoslovio don Tito Šarin, župnik u Preki i dekan Ugljanskog dekanata. Uz mnoštvo vjernika koji su prebivali tom svećanom blagoslovu, nazočili su još svećenici rodom iz te župe: don Nedjeljko Ivanov, don Sime Perić, don Miladen Kačan, te svećenici oloka Ugljana don Emil Bilaver,

BLAGOSLOV NOVE CRKVE "KRALJICE MIRA" U POLJANI NA UGLJANU

Nedjeljko Zubović

iskustvom i primjerom. Zatim je Nadbiskup istaknuo kako smo svi ovdje večeras svjesni da Bog poziva našeg mladog brata, videći u njemu prisutnost Božju. Naša je radost velika jer u njemu vidimo Krista. Bog našem Kresli želi podariti svećeništvo i poslati ga svome narodu. On je svoj život podredio samo jednomu, a to je rast kraljevstva Božjeg i da on bude sudionikom toga rasta. Pozvan si, kazao je Nadbiskup, da budeš slika Kristova i zato se nikad nemoj osjetiti osamljenim i klonuti u kušnjama i patnjama koje će Bog staviti na tvom putu, ili kako je to rekao jedan crkveni otac, "ne budimo mekušasti pod tmovom glavom". Slijem te uskoro tvojim župama, tvojim novim zajednicama i zato budi jedan od članova koji će izgrađivati naše zajedništvo. Neka tvoje svećeništvo bude plodno i neka ti Bog bude na pomoći, zaključio je nadbiskup Prenda.

Duhovno ozračje i radost zbog dobrih mladog svećenika prenijela se i za bratskim stolom, koji je mladomisniku u čast prereden u dvorištu Svećeničkog doma "Zmajević".

župnik Kali i Kukuljice i o. Jozo Milano-vić, prior benediktinskog samostana na Čo-kovcu.

Don Sime Sturnela, nakon dugogodišnje svećeničke službe u Zadarskoj nadbiskupiji, pošto je sagrađio i obnovio više crkava u župama gdje je službovao, kao na primjer: pastoralni centar sv. Josipa na Plovaniji u Zadru; Marije Kraljice Mira na Stanovima u Zadru; zatim crkvu na groblju u Lukoranu, prije svećanog blagoslova izjavio je: "Došao je red i na moju rodnju Poljanu da ovdje sagrađim crkvu. Sada nakon svetog blagoslova u crkvi će se održavati svete mise za sve one stare, bolesne i nemoćne koji ne mogu ići na nedjeljnu misu u Sutomišćicu, u čiju župu spada i mjesto Poljana. Ovdje će se govoriti

Livio Marijan. Kancelar Zubović uveo je nazočne novinare u sadržaj konferencije i podijelio im tiskane materijale s opširnim informacijama i tekstovima vezano uz proslavu.

Svečanim euharistijskim slavljem kojega će predvoditi mons. Giulio Einaudi, apostolski nuncij u svojstvu izaslanika pape Ivana Pavla II., proslavit će se 20. obljetnica velebnog slavlja Branimirove godine koja se 1979. godine održala u Ninu, te ujedno i 1120. obljetnica izmjene pisama između pape Ivana VIII., hrvatskog kneza Branimira i ninskog biskupa Teodozija. Zadarska nadbiskupija svake je godine od 1979. godine na ovamo, u mjesecu rujnu obilježavala uspomenu na "Branimirovu godinu" hodočašćem mladih u Nin.

Nadbiskup Prenda je istakao: *"Branimirova godina 1979. održala se u posve drugačijim prilikama nego što su danas. Tada smo nastojali potaći vjersku i nacionalnu svijest našega naroda s obzirom na tadašnja teška vremena. Ova proslava dvadesete 'Branimirove godine' želi staviti naglasak na našu vjersku sadašnjost i budućnost i zapravo je svojevrsna priprava naše Nadbiskupije na proslavu Velikoga jubileja 2000. godine kršćanstva. Želimo procijeniti kako živimo svoje kršćanstvo danas, na pragu novog tisućljeća, u novim povijesnim prilikama te sagledati koliko smo ostvarili preuzeti program Branimirove godine iz 1979. kojeg smo skraćeno izrekli u poticaju: 'Hrvatska katolička obitelj dnevno molí i nedjeljom slavi misu!' Danas želimo naglasiti i druge bitne momente našeg poslanja u svijetu i zahvatiti područja kao što su javni moral, socijalna pravda, ukorijenjenost i prisutnost kršćanskih vrednota kod pojedinaca i obitelji. Ukratko - na pragu novog milenija naša se Crkva pita:*

kako produbiti i osnažiti vjeru u Isusa Krista, kako pomoći današnjem čovjeku i društvu, kako poslužiti općem dobru u svjetlu Evanđelja. I geslo proslave nas na to upućuje, a ono glasi: 'S Marijom po Kristu u novo tisućljeće!'

Na konferenciji su iznijete i pojedinosti o samom slavlju. U petak, uoči slavlja, u večernjim satima, održat će se duhovno-molitvena bdjenja u svih pet gradova na području Zadarske nadbiskupije kao duhovna priprava. Misno slavlje održat će se u samom gradu Ninu, u staroj jezgri. Premda ninsko slavlje ostaje zapravo na razini Zadarske nadbiskupije, pozivu su se odazvali mnogi hrvatski biskupi koji će uveličati misno slavlje na kojem će propovijedati kardinal Franjo Kuharić. Izrađen je ponovno i "ninski križ" za koji je 1979. godine rečeno da bi se trebao naći u svakoj našoj katoličkoj obitelji. U organizaciji same proslave u Ninu nesebično su izišli ususret i Gradsko poglavarstvo grada Nina, autobusno poduzeće "Liburnija" te Policijska uprava u Zadru. Hodočasnici iz Zadra moći će toga dana autobusima stići do Nina i natrag svakih deset minuta. Misnom slavlju, kojega će prenositi i Hrvatska radio-televizija, neposredno će predhoditi duhovni program molitve i pjesme.

Nadbiskup Prenda pozvao je osobito vjernike Zadarske nadbiskupije, ali i drugih naših krajeva, na ninsko slavlje koje se, kako je jedan od nazočnih novinara primjetio, održava upravo 11. rujna, na petu godišnjicu prve posjete pape Ivana Pavla II Hrvatskoj.

*Nedjeljko Zubović,
kancelar*

SVEĆENIČKO REĐENJE

U katedrali sv. Stošije u Zadru, u subotu 21. kolovoza, zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda zaredio je za svećenika, na koncelebriranoj svetoj misi u zajedništvu trideset i petorice svećenika, roditelja, rodbine, sumješтана ređenika od kojih je većina bila skladno odjevena u svojim narodnim nošnjama

i velikog broja ostalih vjernika, đakona zadarske nadbiskupije don KREŠU ĆIRKA, rodom iz župe Posedarje. Mladomisnik Krešo jedini je ređenik zadarske nadbiskupije u 1999. godini. Rođen je u Zadru 1974. godine. U svojoj župi Posedarje, gdje je proveo djetinjstvo i mladenaštvo, završio je osnovnu

HRVATSKI ZAVJETNI KRIŽ

Zavjetni križ "Branimirove godine" je znakovni katekizam naše vjere i naše povijesti spasenja. Znak da smo mi Hrvati kao narod davno kršteni, da nam je kroz burna stoljeća križ bio znak spasenja i garancija budućnosti, da smo narod koji je u svoju narodnu dušu kao bitni element utkao pobožnost prema Bogorodici Mariji i da smo kroz čitavu svoju povijest bili narod katolički u jedinstvu s papom koji zauzvrat s posebnom ljubavlju bdije nad nam.

Svi navedeni elementi skladno su utkani u Zavjetnom križu.

Preko cijelog raspela je starohrvatski troplet, stari znak veze božanskog i ljudskog, neba i zemlje. Križem dominira lik Isusa koji smrću smrt nadvlada i raširenim rukama prima vjerni narod Hrvata. Lik Isusa uzet je s raspela iz XII. stoljeća koje se čuva u samostanu sv. Frane u Zadru. To je najstarija figuralno-plastična autohtona obrada Isusova lika u drvu kod nas.

Na vrhu križa je krstionica kneza Višeslava iz Nina (oko 800. god.), simbol pokrštenja Hrvata, kojim smo ušli u zajedništvo s Isusom Kristom i u krug europske uljudbe i kršćanske kulture.

Uz Isusovu desnu ruku je spomenik kneza Branimira iz Šopota kod Benkovca s najstarijim, u kamenu uklesanim, spomenom imena Hrvat: "(Branimir) DVX CRVATORVM"

i križem koji dominira mišlju kneževom i poviješću njegova naroda.

Uz lijevu Isusovu ruku je pralik Gospe Velikoga zavjeta, kako ga je s predanom nježnošću i rustičnom snagom izražaja u kamenu uklesao nepoznati majstor XI. stoljeća za crkvu u Biskupiji kod Knina. Lik kojeg smo na solinskim slavljinama pretočili u zlato i srebro kao trajni spomen ljubavi i vjernosti Onoj koja nam je donijela Spasitelja i koja je "Najvjernija Odvjetnica Hrvatske".

Na podnožju križa je znak "Branimirove godine" - Branimirov križ, ključevi sv. Petra, jubilarne godine 879 -1979. Za vladanja kneza Branimira, potvrdi narod Hrvata vjernost Kristu i Katoličkoj Crkvi na čelu s papom Ivanom VIII., koji blagoslovi kneza, narod i zemlju njegovu, priznavši im samobitnost. Slaveći, spomenuti jubilej, papa Ivan Pavao II. ponovno blagoslovi i utvrdi u vjeri narod Hrvata. Na slavljinama u Rimu, i u svim crkvama, i posebice u Ninu - 1979. godine, obnovili smo svete pradjedovske zavjete vjere svoje.

Pisane materijale pripremio:

*Nedjeljko Zubović,
kancelar Nadbiskupije*

II. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT

ZADAR

Broj: 1368/1999. Zadar, 25. kolovoza 1999.

XXIII. KATEHETSKI DAN

- 15. rujna 1999; Zadar-Belafuža

SVIM VJEROUČITELJIMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI:

Braço i sestre!

Srdačno Vas pozivam na XXIII. katehetski dan Zadarske nadbiskupije koji će se održati 15. rujna 1999. godine, u prostorijama Zupe Uznesenja Marijina, Zadar-Belafuža, sa sljedećim programom:

Program: 9 sati: SRLEDNJI ČAS
Nadbiskupov pozdrav na početku nove školske godine
Dr. Milan Šimunović: *Koja i kakva župna kateheza?*
Diskusija; O d m o r

11, 00 sati: Dr. Milan Šimunović: *Vaznji didaktičko-metodički aspekti realizacije vjeronauka u školi*

Diskusija
RUČAK (restoran)
KAVA
Kratki prikaz rada KLUŠ
15,00 sati: 16,00 sati: 18,00 sati: EUHARISTIJA

KATEHETSKI DAN je obvezujući za sve vjeroučitelje i vrednuje se kao stručni skup i prilog je stručnom ispitu, kako traži Ministarstvo prosvjete RH. Svi vjeroučitelji u školama neka toga dana nadu zamjenu. Svećenici za Euharistiju neka ponesu misno ruho bijele boje. Ponesite svoje časoslove za Srednji čas.

Sve Vas pozdravljam i blagoslivljam

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

je kulturno-umjetnička druga "Zora" iz

Oiba izvela vrlo uspješno dramsko skazanje "Kmetstvo", u domaćoj oipskoj čakavštini. U drami se govori o slozi Oibljana koji su se 1900. godine, pod vodstvom don Vice Puljića, kasnijeg zadarskog nadbiskupa, uspjeli otkupiti od tadašnjeg gospodara otko, Dunata Filippija, za 50,000 austrijskih forinti.

U nedjelju, na svetkovinu Velike Gospe, bilo je naročito svečano. Crkva, koja je za tu prigodu bila bogato okićena, uz zvučkove novih orgulja – poklonjenim od gosp. Marijana Cukara – dočekala je mnogobrojni puk oibski i hodočasnike iz susjednih otoka Silbe, Premude, Ista i Sestrinja. U koncelebraciji su sudjelovala tri svećenika iz SAD koji djeluju među našim iseljenicima: fra Marko Puljić, župnik hrvatske župe sv. Cirila i Metoda u New Yorku, don Robert Zubović, svećenik koji djeluje među našim iseljenicima u Astoriji (New York) i don Janko Segarić, donedavno dugogodišnji župnik hrvatske župe sv. Ante u Los Angelesu. Koncelebrirala su četvorica domaćih žvučih svećenika Oibljana: franjevac-trečoredac o. Vinko Puljić, dugogodišnji misionar, don Mihovil Cukar, župnik Oiba, don Tomislav Bondulić, ravnatelj VTKŠ u Zadru i mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar. Uz njih još su bili don Pavao Sindija, župnik Silbe i Premude i don Kornelije Stefić, umirovljeni svećenik iz Malog Lošinja. Svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio g. Nadbiskup uzveličao je svojim pjevanjem Središnji gradski crkveni zbor iz Zadra. Nakon mise isti je zbor izveo više glazbenih izvedbi u sklopu prigodnog

U utorak, 7. rujna 1999. godine, u Nadbiskupskom domu u Zadru, mons. Ivan Prenda, zajedno s najužim suradnicima, održao je konferenciju za pisane i elektronske medije u Zadru povodom proslave dvadesete "Branimi-

KONFERENCIJA ZA TISAK POVODOM PROSLAVE DVADESETE "BRANIMIROVE GODINE" 11. RUJNA 1999. U NINU

recitala kojega su pod vodstvom prof. Ivana Puljića iz Oiba izveli domaći ljudi. Poslije misnog slavlja, g. Nadbiskup je otkrio spomen-ploču koja je za ovu prigodu postavljena u crkvi a koja glasi:

U spomen sloznm Oibljanima koji zajedno s vrljednim župnikom don Matom Silvestrićem podigoše ljubavlu ovu crkvu Uznesenja blažene Djevice Marije na nebo, prigodom stote obljetnice njezine izgradnje, Oibljani iz Domovine i svijeta obnoviše je 1999. godine na dik u Oiba i domovine nam Hrvatske

Милош, 1999.

Poslije svečanosti u crkvi, na obnovljenom trgu pred crkvom, uslijedio je agape. Razdragani narod, radostan zbog visoke obljetnice svoje župne crkve, ponosan uspješnom njeznoj obnovi, dugo je ostao na trgu u međusobnom druženju i prijateljskim susretima. Svečano raspoloženje nastavilo se za obiteljskim stolovima i navečer na obali, gdje se sav Oib okupio uz pjesmu, domaće oibsko kolo i tanač. Svojim pjevanjem slavje su uzveličali zadarski pjevači gg. Bepo Matešić i Vedran Ivčić.

Clemens

rove godine" koja će se održati u subotu, 11. rujna 1999. godine, u Ninu. Uz nadbiskupa Prendu, bili su nazočni mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar, don Nedjeljko Zubović, kancelar, te Nadbiskupov tajnik prof.

slavljena je svečana Večernja uz sudjelovanje mnoštva vjernika i pjevača koji su veličali

svoju nebesku zaštitnicu, te Euharistijski blagoslov.

Don Jure Zubović

PROSLAVA 100. OBLJETNICE ŽUPNE CRKVE UZNESENJA BL. DJEVICE MARIJE NA NEBO NA OLIBU

Na svetkovinu Velike Gospe, 15. kolovoza 1999. godine, Olibljani su svečano proslavili svoj glavni župni blagdan i ujedno 100 godina od izgradnje svoje župne crkve. Za taj važan događaj pripremali su se punu godinu dana. Župna crkva slavljena zahtjevala je temeljitu obnovu zbog svoje dotrajalosti. Trebalo je prionuti ozbiljnom i veoma obimnom poslu. Naime, župna crkva na Olibu je, bez sumnje, najveći crkveni objekat na seoskim župama naše Nadbiskupije. Njezine dimenzije su 31 m dužine, 13 m širine i 10 m visine.

Kako bi obnova što bolje i na vrijeme uspjela, gosp. Nadbiskup je imenovao posebnim dekretom domaćeg sina, mons. Milivoja Bolobanića, generalnog vikara Zadarske nadbiskupije, predsjednikom Odbora za obnovu župne crkve na Olibu. Odbor je cijelo vrijeme radova na crkvi bio vrlo aktivan i svojski se zalagao da se obnova na vrijeme završi. Radove je izvodila firma Duca d.o.o. iz Zadra. Sredstava za obnovu prikupljena su dijelom od mještana Oliba (njih trenutno oko 200 na Olibu), a većim dijelom od olipskih iseljenika u Sjedinjenim američkim državama, kojih je po nekim procjenama preko 2000. Uz prikupljanje novaca, održane su i druge akcije za pomoć obnovi crkve. Budući da olipska crkva ima u svom vlasništvu veliki kompleks šume, svi mještani koji su sposobni za rad organizirali su sječu crnike, koja obilno raste na Olibu, i osjekli preko tri vagona drva. Prodajom je dobiven znatan dio sredstava. Uspjeh prikupljanja novčanih priloga kod Olibljana u SAD-u bio je iznad očekivanja.

Crkva je temeljito obnovljena. Postavljena je nova kupa kanalice, zidovi crkve su otučeni do kamena izvana i iznutra i

ponovno žbukani visoko kvalitetnom žbukom terramineral. Stručno je izvedena hidroizolacija, postavljena nova elektroinstalacija, izvedeno novo osvjetljenje a izvana su postavljene reflektori tako da je za svetkovinu Velike Gospe crkva slavljena zasjala u punom sjaju.

U mnogim pismima koji su poslani tijekom godine Olibljanima u inozemstvu, stalno se sve pozivalo da nastoje za ovogodišnju Veliku Gospu doći na Olib. I zaista, nikada do sada nije bilo toliko Olibljana iz SAD na Olibu. U tjednu pred Veliku Gospu bila je organizirana i duhovna obnova u koju su se uključili mnogi Olibljani. Trajala je pet dana, a predvodio je mons. M. Bolobanić. Uoči svetkovine upriličen je svečani doček zadarskog nadbiskupa, mons. Ivana Prende. Sav narod se na znak zvona okupio na obali. Bio je to divan prizor kada su mnogi čamci ukrašeni zastavama isplovili ususret gliseru koji je vozio Nadbiskupa i tijekom vožnje činili počasni krug. Sav je olipski puk s oduševljenjem i pjesmom dočekao svog Natpastira.

Usljedila je u crkvi misa bdjenja svetkovine Uznesenja Marijina koju je predvodio Nadbiskup. Nakon mise, domaći sin dr. Tomislav Bondulić, ravnatelj Visoke teološko-katehetske škole u Zadru, održao je u crkvi predavanje o veoma zaslužnom olipskom župniku don Mati Silvestriću, za čijeg župnikovanja je sagrađena župna crkva, župna kuća, crkva sv. Roka i crkva sv. Nikole. Don Mate je bio župnikom na Olibu 40 godina. Svojim dušobrižničkim radom i svojom neobičnom zauzetošću u mnogome je zadužio Olib i zato je zavrijedio da ga se Olibljani u ovoj svečanoj prigodi posebno sjete. Navečer

NADBISKUPOVA POZDRAVNA RIJEČ NA XXIII. KATEHETSKOM DANU NADBISKUPIJE ZADARSKE

Zadar, Župa Marijina uznesenja, 15. rujna 1999.

Draga braćo i sestre, vjeroučitelji, vjeroučiteljice, poštovani i dragi dr. Milane Šimunoviću, direktore HNKU, današnji voditelju ovoga Dana, dragi članovi Povjerenstva katehetskoga Zadarske nadbiskupije! Srdačno Vas sve pozdravljam. Dobro došli na XXIII. Katehetski dan naše Nadbiskupije.

Ovo je naš prvi plenarni susret, dakako, pastoralni, nakon ljetnih praznika koji su donijeli Nadbiskupiji nove pastoralne djelatnike. Želim ih pozdraviti i spomenuti: Pozdravljam najprije najmlađeg prezbitera, mladomisnika don Krešu Ćirka, župnika Rodaljica, Bruške i Popovića i pastoralnog suradnika u Benkovcu. Pozdravljam zatim vlč. mg. Marka Lončara, župnika Kali i Kuljice, vlč. Augustina Lozića, župnika Slivnice, o. Jakova Ripića, OFM, profesora na VTKŠ u Zadru i župnika Ploče-Zadar, te fra Tomislava Hrštića, đakona, franjevac, katehetu u gradu Zadru.

U našu Nadbiskupiju su došle i tri redovnice, katehistice: s. Marinela Garić, u župu sv. Filip i Jakov, s. Anka Špralja, u Biograd i s. Antoaneta Ugljarević u župu Ražanac, s. Anica Ćurić, u župi sv. Stošije.

Svoje katehetsko poslanje u Nadbiskupiji započinju diplomirani katehete Željko Batur i Harold Vrkić koje srdačno pozdravljam.

Naš XXIII. Katehetski dan odvija se neposredno nakon obnovljene Katehetske ljetne škole koja je od 2-4. rujna održana u Zagrebu pod vodstvom našega gosta dr. Milana Šimunovića i suradnika. Ta Katehetska ljetna škola nadahnula je i tematski sadržaj našega Katehetskoga dana: Župna kateheza i Vjeronauk u školi. Čut ćemo i kratki prikaz rada KLJŠ u Zagrebu i biti sudionicij Okruglog stola koji će voditi dr. Milan Šimunović, predstojnik NKU, dr. Alojzije Hobljaj, viši savjetnik i mr. s. Beata Prkačin, zamjenica predstojnika i stručno pedagoški nadzornik-savjetnik.

Uobičajeno je, već nekoliko godina, naglašavati izmak ovoga stoljeća i nadolazak trećega tisućljeća. Može li se to smatrati dramizacijom, ne znam. Znam samo jedno "da u kršćanstvu vrijeme ima temeljno značenje. Unutar njega biva stvoren svijet, u njemu se odvija povijest spasenja TMA 10, u njemu je Gospodin svakome od nas u svojoj Crkvi povjerio milost navještanja spasenja to jest milost suradnje u djelu spasenja.

Taj navještaj se odvija na dvije razine: u župi i u školi. Tko od nas, ako je kršćanski realan ne bi trebao neprestano ponavljati: "Meni najmanjemu od svih svetih dana je ova milost: poganima biti blagovijesnikom neistraživog bogatstva Kristova" /Ef 3,8/. Začuđenost, poniznost, suradnja, odgovornost.

Znamo s koliko se poteškoća, izazova, pitanja susrećemo u katehizaciji na svim razinama. Znamo kako je današnje pokoljenje posebne psihofizičke strukture. Znamo svijet vrijednosti koji ih zapljuskuje. Znani su nam ambijenti odraslih, bilo obiteljski, školski, radni, javni. Znamo, sada govorim još, uvjerljivije koliko se osjećamo nedorasli situaciji. To vrijedi za naše poznavanje prilika, osoba, potreba, a posebno načina rada s mladima svim uzrasta. To se odnosi i na župni i na školski vjeronauk. Prava poniznost uključuje vlastito nezadovoljstvo s postignutim i otvorenost uvijek novim mogućnostima u radu.

Nadam se da će nam i ovaj, već po najavi, bogat susret pomoći u ostvarivanju nasega poslanja.

Zahvaljujem već sada svima koji su pripremili ovaj dan, našem domaćinu župi i župniku Marijina Uznesenja, a na poseban način predavačima i sudionicima u diskusiji i okruglom stolu.

* * *

VJESTI I DOGADAJI

PROSLAVA 700. OBLJETNICE PRVOGA SPOMENA KALI

Tijekom ljeta Kaljani su nizom kulturnih i vjerskih manifestacija proslavili 700. obljetnicu prvoga poznatoga spomena Kali i kulta Sv. Lovre a njima.

Na sam spomen dan posvete župne crkve Kali i površan pogled na lik don Jose Kristova riječ. "Po plodovima čete ih poznati".

Samo i površan pogled na lik don Jose Kristova riječ. "Po plodovima čete ih poznati". Samozatajan predavao je u sebi erudiciju i solanama. predavao je u sebi erudiciju i solanama. radničkog svijeta, zauzimajući se za njih u pitanja i probleme mladeži. Brantelj vjere i katoličkog čudoreda, te prava maloga

kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti" (Iv 4,20). "I ovu zapovjed imamo od njega: Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga" (Iv 4,21).

U svjetlu tih poruka gledamo lik mons. Jose Felicinovića. Zahvalni smo Bogu za čovjeka koji je shvatio vrijeme i potrebe ljudi u njemu. Zato ga možemo držati učiteljem uzvišenih ideala Evanđelja. Utjelovio je Evanđelje u konkretnoj društvenoj, kulturnoj i političkoj stvarnosti. Njegovu suvremenici, danas svjedoci, tvrde da je njegova osoba bila govor Evanđelja: skroman, samozatajan, ponizan, poštovan. To se odnosi u prvom redu na njegovo karitativno - socijalno djelovanje. Neumorno se kroz pisanu riječ, bilo tisk dnevnih ili periodičkih, bilo po knjigama, borio za maloga, konkretnoga čovjeka. U uvodniku prvoga broja *Katolika*, 12. lipnja 1930. pod naslovom "Što hoćemo?" iznosi svoj Credo. "A socijalno pitanje? Davno je rećeno da je čovjek živi stvor koji vjeruje (animal religiosum). To znači da mu je po naravi potrebna vjera. No kao čovjek živi u obitelji, društvu, državi. Zato treba da vjera nadahnjuje, vodi i ravna ne samo njegov odnos naprama njegovoj vlastitoj duši, nego i prema drugima: obitelji, društvu i državi.

Čovjek treba reda, rada, zakona,

kruha, ruha, slobode, bez čega ne može niti živjeti niti djelovati po vjeri. Time se bavi tzv. socijalno pitanje. Zato će i socijalno pitanje biti predmetom našega rada, ukoliko pomaze ili privući katoliku da živi i radi prema svojoj vjeri."

S takvim stavom je bio zaštitila ugro-

ženih ljudi u koncentracijskom logoru na Pagu. Pomogao je svakom bez razlike vjerske ili nacionalne pripadnosti. Protivio se nep-

ravdi. Bio je protiv nasilja i totalitarizma bilo koje provenijencije. U svijesti Pazana cijeloga stojičea ostavio je pečat kao nitko drugi. "Lako Pagu vjerovati da je Bog dobar kada je među nama hodao dobari don Joso." Takav don Joso je bio autentičan vjeroučitelj i organizator modernog laikata, nadahnitelj i duhovnik mlade referent Velikog krizarskog bratstva... Zato tolika ostavština njegovih predavanja, posebno na krizarskim tečajevima.

Bio je i apostol katoličkoga hrvatskog tiska, autor knjiga koje su tretirale socijalna

8. kolovoza uvečer u župnoj crkvi pisane kurzivnom glagoljicom; kaljski godar sa zadnjim (1873.) sluzbenim zapisom na glagoljici a Hrvatskoj i svijetu; liturgijsko posude i predmeti; liturgijsko ruho; moćnici, zavjetni darovi i slike; sve ono što svjedoci o bogatoj vjerskoj i kulturnoj prekovisućljivoj povijesti Kali. Uz izložbu, što se mogla posjetiti do konca rujna, tiskan je katalog kojeg su pripremili Venci Rakvin i Edo Končurat.

7. kolovoza u organizaciji Općine Kali, hrvatske, započeo je znanstveni skup o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti župe i mjesta na kojem je sudjelovalo šesnaest uglednih predavača. Od nama zanimljivijih izlaganja ističemo ono o Kalima u najstarijim razdobljima prošlosti mr. Marije Kolega, zatim o kaljskim crkama u srednjem vijeku prof. dr. Emilia Hije, izlaganje o dvama gotičkim procesijskim križevima u Kalima akademika Iva Petricolija, o oltarnim slikama slikara G. Barulića prof. Joje Ricova. Predvideno je uskoro objelodaniti zbornik radova predavača s ovoga skupa. Skup se nastavio i 9. kolovoza

8. kolovoza uvečer u župnoj crkvi dupkom ispunjenoj slušačima izvedeno je kaljsko povijesno glagoljanje "Lovrinski memento" Joje Ricova, u adaptaciji i režiji glumice zadarskog kazališta lutaka Milene Dundov koja ga je protkala dijalektalnim pjesništvom domaćih pjesnika Slavka Petrovića, Joje Ricova, Milene Rakvin-Mišlov, Zorana Perina Džoa i Slavka Ivoša. U ovom zaista dojmljivom i uspješnom skazanju krasnoslovlji su Ines Kolega, Slavko Ivoš, Blaž Ricov, Zdenko Longin, Katarina Vitlov i Kristina Mišlov. Pjesma "Sveti naš Lovre" što su je za ovaj jubilej ispjevali svome zaštitniku Zoran Perin Džo i Slavko Ivoš, a uglazbio Martinko Rušev Bepo, premijerno je izvedena. Zbornskim pjesmama i crkvenim himnama posvećenima Bogu, Gospi i Sv. Lovri sudjelovao je još župni zbor i Kaljske posestrine i pobratimi pod vodstvom č.s. Bosiljke Haluzan. Svečanom večernjom u čast Sv. Lovre započelo je 9. kolovoza u kasnim popodnevnim satima slavje župne svetkovine Lovrinje, ujedno središnje slavje 700. obljetnice Kali. Večernju je predvodio g. Nadbiskup. Uz Kaljane, posebno Kvaljske posestrine i pobratine, a svojoj tradicijskoj nošnji još su u uzvratnom posjetu sudjelovali gosti, članovi folklorne skupine iz Banja to veća grupa

NAŠI JUBILARCI

ZLATOMISNIČKI JUBILEJ DON ANĐELA KOLIĆA

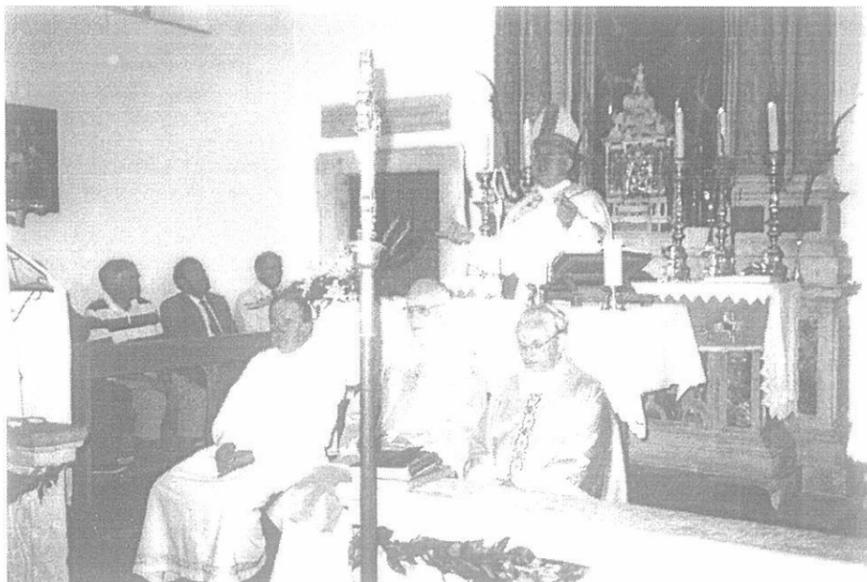
U nedjelju, 5. rujna 1999. godine, svoju zlatnu misu proslavio je don Anđeo Kolić, župnik župe sv. Nikole na otoku Ištu u Zadarskoj nadbiskupiji. Svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi na Ištu, koje je predvodio sam svečar a na kojem su sudjelovali zadarski nadbiskup mons. Ivan Pređa i don Janko Segarić, Išćanin i župnik hrvatske župe sv. Ante u Los Angelesu, župa Ist proslavila je pedeset godina misništva svoga župnika.

Don Anđeo Kolić rodio se 26. rujna 1923. godine, u Solinama na Dugom otoku, od majke Matije rod. Kolić i oca Ivana. Nakon svršene gimnazije i kasnije teološkog studija u Đakovu, za svećenika je zaređen 10. srpnja 1949. godine. Svoju mladu misu slavio je u rodnom Solinama (župa sv. Jakova) 11. rujna 1949. godine. Kao župnik službovao je u župama Setrunj, Ugljan, Vrsi, Kukljica i Ist gdje je već 25 godina župnik. Od 1963. do 1966. godine bio je vice-rektorom bogoslovne škole u Zadru.

Pred svečano misno slavlje, gotovo svi župljani Ista okupili su se pred župnim dvorom i u svečanoj procesiji dopratili svog svečara do župne. U prepunoj crkvi don Anđela su najprije pozdravila djeca recitiranjem prigodnih pjesama. Čestitku u ime župe uputila je gospođica Sonja Matunić koja je naglasila i to da se ove godine navršava 25 godina zlatomisnikove župničke službe na Ištu. Prigodni dar svečaru je uručio član Župnoga vijeća gosp. Branko Smoljan. Sav je puk sudjelovao u svečanom pjevanju Adamičeve mise na staroslavenskom, koju u ovdašnjim župama glagoljaške baštine nazivaju i "senjskom" misom. Svoju riječ na sv. misi uputio je svečaru i nadbiskup Ivan istaknuvši veliki Božji dar vjernosti Gospodinu, Crkvi i narodu što ga je svećenik Anđeo Kolić živio i gajio unatoč zdravstvenim poteškoćama koje su ga kroz život pratile. Nakon mise, svečar se zahvalio svima, podijelivši prigodne sličice i primivši osobne čestitke gotovo svih nazočnih župljana Ista.

Srdačno i molitveno čestitamo!

L.M.

IV. PROSLAVA 250. OBLJETNICE OTVARANJA SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

POČASNI ODBOR:

Mons. Ivan Pređa, nadbiskup zadarski; mr. Božidar Pugelnik, ministar prosvjete i športa RH; Šime Prtenjača, župan zadarski; Božidar Kalmeta, gradonačelnik Zadra; mons. marijan Oblak, nadbiskup zadarski u miru; Vinko kard. Puljić, nadbiskup vrhbosanski; mons. Anton Tamarut, nadbiskup riječko-senjski; mons. Valter Župan, biskup krčki; mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki; mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski; o. Bernardin Škunca, provincijal franjevačke provincije sv. Jeronima; dr. Dragomir Mađerić, direktor "Školske knjige"; prof. Šime Vučkov.

PRIPREMNI ODBOR:

Don Joso Kokić, ravnatelj sjemeništa "Zmajević", dr. Eduard Peričić, mons. Rozario Šutrin, dr. Tomislav Bondulić, prof. Miljenko Marinović, dr. Stijepo Obad, mr. Serdo Dokoza, prof. Jozo Dragić.

PROGRAM ZNANSTVENOG SKUPA

Petak, 24. rujna 1999.

9 sati - Početak radnog dijela Znanstvenog skupa

Dr. Stijepo Obad, Zadar za trajanja sjemeništa "Zmajević"

Dr. Vinko Kraljević, Nadbiskup Vicko Zmajević - utemeljitelj i naslovnik sjemeništa "Zmajević"

Dr. Mile Bogović, Vicko Zmajević i pravoslavci

Dr. Tomislav Mrkonjić, Zmajević u Vatikanskim arhivima
Rasprava

14 sati - Nastavak rada

Dr. Eduard Peričić, Gojenci sjemeništa "Zmajević" od osnutka do 1918.

Dr. Slavko Kovačić, Školovanje svećenika pripravnika dalmatinskih biskupija u 18. stoljeću

Prof. Rozario Šutrin, Zaslužni ljudi - gojenci sjemeništa "Zmajević"

Dr. Mile Mamić, Prinos sjemeništa "Zmajević" hrvatskom jeziku i jezikoslovlju

Prof. Mirisa Katić, Nastavni predmeti i udžbenici u sjemeništu "Zmajević"

Rasprava

19 sati - Svečana akademija u katedrali sv. Stošije

Subota, 25. rujna 1999.

Nastavak rada

Prof. Joso Kokić, Odgojitelj, profesori i učenici sjemeništa "Zmajević" od 1948./49. - 1998./99. školske godine

Prof. Livio Marijan, Razvoj glagoljaškog bogoslužja na Zadarskom području u svjetlu sjemeništa "Zmajević"

Prof. Elvira Katić, Oblici, sadržaj, metode i način provođenja izvannastavnih aktivnosti u sjemeništu "Zmajević"

Dr. Pavuša Vežić, Arhitektura nadbiskupskog kompleksa u Zadru

Prof. Slavko Ražov, Izvori u Državnom arhivu u Zadru o sjemeništu Zmajević do 1918.

Mr. Serdo Dokoza, Arbanaški svećenici u sjemeništu "Zmajević"

Rasprava

11,30 Završna riječ

12,30 Prijam za sudionike i goste

18 sati Otkrivanje spomen-ploča na zgradi Svećeničkog doma (prvotnog sjemeništa)

19 sati Sveta misa zahvalnica, katedrala sv. Stošije

ČESTITKA SVETOGA OCA IVANA PAVLA II.

DRŽAVNO TAJNIŠTVO

Br. 459.602

Vatikan, 24. rujna 1999.

Preuzvišeni Gospodine,

ugodna mi je dužnost priopćiti Vam sljedeću poruku Kardinala Državnog Tajnika:

"Vrhovni Svećenik u povodu jubileja otaranja Sjemeništa 'Zmajević' u Zadru od svega srca želi da ta svećana zгода bude plodonosan trenutak za nastatak uvijek sve većege zaštiteljstva Crke zadarske za odgoj novih naraštaja, posebno pak mladića koji pokazuju spremnost da se posvete svetećeničkoj službi. Kao što je već istaknuto i za vrijeme svojege nedavnog pastirskog pohoda Hrvatskoj, Sveti Otac podsjća da su u sadašnjem poviješnom trenutku, obilježenu starim i novim izazovima, potrebni pastiri i vjernici svjetovnjaci koji su spremni cjelovito i dosljedno pružati kršćansko svjedočanstvo života. Njegova Svetost sve sjemenišne poglavare, profesore, osoblje, sjemeništarce i ostale učenike povjerava zaštiti Presvete Djevice Marije, koja je nenadmašivi uzor kako valja odgovoriti na Božji poziv, te vrlo rado i od srca, kao zalog svega najboljeg i najljepšeg što se može poželjeti, udjeljuje zamojleni apostolski blagoslov Vama, sudionicima prigo-dnoga slavlja i cijeloj Vašoj Nadbiskupiji.

*Kardinal Angelo Sodano,
državni tajnik Njegove Svetosti."*

I ja sa svoje strane čestitam jubilej te Vas, uz veliko poštovanje, srdačno pozdravljam, Vašem preuzvišenome gospodstvu odani u Kristu Isusu

*nadbiskup Giovanni Battista Re,
zamjenik*

POZDRAV RAVNATELJA SJEMENIŠTA

Pozdravljam nadbiskupe i biskupe: nadbiskupa splitskoga, nadbiskupa barskoga, nadbiskupa zadarskog u miru, biskupa šiben-skog, hvarsko-bracko-viškog, porečko-pulskog i krčkog.

Pozdravljam poglavare i poglavarice redovničkih zajednica i njihove delegate: provincijala Franjevačke provincije sv. Jeronima iz Zadra, provincije Presvetog Okupitelja, delegata Hrvatske salezijanske provincije i provincijalnu poglavaricu Sestara kraljice svijeta. Pozdravljam gospodina Marijana Vajmeta, tajnika Ministra prosvjete i športa Repu-blike Hrvatske.

Pozdravljam gospodina Radovana Duna-tova, dogradonačelnika, predstavnik sudbene vlasti, Hrvatske vojske i policije. Pozdravljam braću svećenike, redov-nike i redovnice, bogoslove i sjemeništarce.

Postovani i dragi nazočnici!

Zadarska Crkva ovih dana, pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske, s ponosom slavi 250. obljetnicu života i rada svoga Sjemeništa i Nadbiskupske klasične gimnazije. U ime te drevne i časne odgojno-obrazovne ustanove, najstarije postojeće takove vrste u našem gradu, želim pozdraviti i izreći dobrodošlicu svima vama, okupljenima pod svodovima slavljenska, a preko Vas cijeloj našoj domo-vinskoj Crkvi, našoj Domovini, Zupaniji i Gradu Zadru, kojima je Sjemeništa s ljubavlju u službi već četvrt tisućljeća.

Pozdravljam mons. Ivana Prendu, nad-biskupa zadarske Crke, biskupa zadarskog kardinala Vinka Puljića, nad-

III. RAZRED

1. Ante Bratović - Podgradina
2. Ante Sorić - Bibinje

IV. RAZRED

1. Ante Barać - Ražanac-Jovići
2. Valter Kotlar - Privlaka
3. Ivan Mitrović - Tinj
4. Josip Vuleta - Ražanac-Jovići

VIŠOKA TEOLOŠKO-KATEHETSKA ŠKOLA U ZADRU

Školska godina 1999/2000

I. GODINA - 14 studenata, svi iz Zadarske nadbiskupije.

Zadarski dekanat - 6: po jedan iz Sv. Stošije, Sv. Sime, Srca Isusova, Kraljice mira, Bokanjac i Ploče; Pridraga - 2; po jedan iz Murvice, Tinja, Vlašića, Vinjerca, Zaglava i Zemunika.

II. GODINA - 10 studenata

III. GODINA - 11 studenata

IV. GODINA - 14 studenata

UKUPNO: 49 studenata

BOGOSLOVI ZADARSKE NADBISKUPIJE

Školska godina 1999/2000

I. GODINA

1. Vjekoslav Dapić - Zadar
2. Ivo Pogorilić - Pag-Gorica
3. Petar Ruić - Zadar
4. Denis Zunić - Slivnica

II. GODINA

1. Domagoj Kelava - Osijek
2. Stipe Rogić - Biograd

III. GODINA

(na odsluženju vojnog roka u Hrvatskoj vojsci)

1. Ante Gruban - Ražanac
2. Mate Lisica - Bibinje
3. Dario Matak - Ražanac
4. Mate Mustać - Ražanac
5. Ivan Rončević - Zadar

IV. GODINA

1. Ante Gverić - Bibinje
2. Josip Lisica - Bibinje

VI. GODINA

1. Dario Tričić, đakon - Pag

OBAVIJESTI

TEČAJEVI PRIPRAVE NA BRAK
U PASTORALNOJ GODINI 1999/2000:

Mjesec:	Rujan	Studeni	Prosinac*	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj
Dani:	12	15	3	14	11	10	7	12	16
	19	22	4	21	18	17	14	19	23
	20	23	10	22	19	18	15	20	24

Početak tečaja: Petkom u 18,00 sati
Subotom u 9,00 sati

Tečajevi se održavaju u prostorijama Župe Bezgrešnog Začeca BDM, Zadar-Puntamika, ulica Augusta Šenoa bb.

* U prosincu je redoviti raspored izmijenjen radi blagoslova obitelji.

STATISTIKA:

NADBISKUPSKA KLASIČNA GIMNAZIJA
Školska godina 1999/2000

I. RAZRED

Broj učenika: 24
Sjemeništarci: 14 (Zadar: 9, Krk: 3,
Pula: 2)
Vanjski đaci: 10

II. RAZRED:

Broj učenika: 17
Sjemeništarci: 14 (Zadar: 9, Rijeka: 3,
Krk: 1, Franjevci: 1)
Vanjski: 3

III. RAZRED

Broj učenika: 11
Sjemeništarci: 9 (Zadar: 2, Skopje: 3, Krk: 2,
Rijeka: 1, Franjevci: 1)
Vanjski: 2

IV. RAZRED

Broj učenika: 16
Sjemeništarci: 15 (Zadar: 4, Sarajevo: 9,
Banja Luka 1, Rijeka 1)
Hospitant: 1

Ukupno: 67 učenika, 1 hospitant

SJEMENIŠTARCI ZADARSKE NADBISKUPIJE

Školska godina 1999/2000

I. RAZRED

- Milan Brčić - Dobra Voda
- Mirko Buconjić - Zadar-Ploče
- Šime Jović - Starigrad-Paklenica
- Ante Lepur - Zadar-Ploče
- Stipe Lilić - Bibinje
- Pavle Mijović - Starigrad-Paklenica
- Krešimir Mikić - Karin
- Tomislav Vidulić - Žman
- Jerko Vuleta - Ražanac - Jovići

II. RAZRED

- Damir Barać - Ražanac-Jovići
- Božo Barišić - Dinjiška
- Ante Jović - Ražanac-Jovići
- Ante Knežević - Suhovare
- Marko Maksan - Pakoštane
- Stipe Mustapić - Bibinje
- Bože Sikirić - Bibinje
- Josip Vedrić - Poličnik-Lovinac
- Matej Zrilić - Poličnik

Pozdravljam odgojitelje, profesore i djelatnike Sjemeništa i Klasične gimnazije, nekadašnje i sadašnje.

Pozdravljam predstavnike Filozofskog fakulteta u Zadru, Visoke učiteljske škole, Visoke katehetsko-teološke škole kao i ravnatelje srednjih škole i Đačkog i doma.

Pozdravljam ravnatelje sjemeništa i katoličkih srednjih škola u RH.

Pozdravljam predstavnike svih kulturnih, zdravstvenih, socijalnih, karitativnih i gospodarskih institucija te predstavnike mass-medija, kao i sve Vas, nazočni gosti, a posebno ovom prilikom želim pozdraviti sve one koji su bili pitomci ovoga zavoda - jednom rječju sve Zmajevićevce (ma gdje bili).

Cijenjeni nazočnici!

Ovom proslavom obilježavanja 250 godina nazočnosti našeg Sjemeništa u životu ovoga grada, pa i šire, Zadarska nadbiskupija želi:

- prvo, svima nama i našoj javnosti otkriti, bolje rečeno, početi otkrivati lik i djelo nadbiskupa Vicka Zmajevića, utemeljitelja našega Sjemeništa. Lik čovjeka "širokog duha i znanja, promicatelja hrvatske knjige i kulture, zaštitnika naše vjekovne glagoljaške baštine i staroslavenskog bogoslužja, plodna teološkog pisca i pjesnika latinskih i hrvatskih stihova, čovjeka europskog formata," kako prigodom 250. obljetnice njegove smrti, sabirući misli o nadbiskupu Zmajeviću, napisao dugo-

godišnji odgojitelj u Sjemeništu i ravnatelj gimnazije don Rozario Šutrin (*Narodni list, br 22, rujan 1995*);

- drugo, svima nama danas otkriti i približiti Sjemenište kao odgojno-obrazovni zavod, koji ima zadaću odgajati čestite ljude i kršćane, svjetlonoše u vjeri, znanosti i kulturi, te kroz 250 godina života i rada Sjemeništa prepoznati kako je to bilo Božje i naše vrijeme. Vrijeme našeg naroda, vrijeme u kojem nas je Bog vodio i darivao, podizao i blagoslivljao na životnom križnom putu, našem i sjemenišnom, u kojem je još jednom potvrđena istina da se sloboda uvijek plaća žrtvama ili kako pjesnik reče: "A bez žrtve za budućnost sva je povijest mrtva" (Kranjčević).

Svega toga valja se prisjetiti ne zato da učinimo korak natrag, već da nam spominjanje prošlosti bude poticaj na neprestano traženje novih oblika djelovanja, prikladnih čovjeku ovoga vremena kako bi mu se pomoglo da raste i sazrijeva u vjernosti Evanđelju i u ljubavi. Dakle, ovih dana smo tu ne da povijest postane šutljiva, nego da nastavi govoriti.

Dragi gosti, još jednom pozdravljajući vas, želim vam obilje duhovnog i kulturnog osvježenja i dobro došli!

Zadar, 24. rujna 1999.

*Don Josko Kokić,
ravnatelj Sjemeništa i Gimnazije*

NADBISKUPOV POZDRAV

Zadar, 24. rujna 1999.

Nadbiskupov pozdrav gostima, voditeljima i sudionicima na Znanstvenom skupu: 250. obljetnica otvaranja Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević", 1748-1998/1999.

Danas velika "Zmajevićeva obitelj" započinje značajnu obljetnicu otvaranja hrvatskog glagoljaškog sjemeništa i škole, što Crkvi i rodu na korist i čast, nadbiskup Vicko Zmajević, Božjim duhom potaknut osnova.

Poštovana braćo u biskupstvu, počašćeni smo i obradovani Vašom nazočnošću. Stoga harna srca pozdravljam uzoritog kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog i metropolitu. Devet punih godina vodio je

vjerom, srcem i umom devet pokoljenja svećeničkih kandidata u Zmajeviću. Pozdravljam današnjeg nasljednika nadbiskupa Zmajevića, u Baru, mons. Zeffa Gašija. Vaša prisutnost pojačava povijesne veze dviju nadbiskupija. Hvala Vam. Pozdravljam mons. Antu Jurića, nadbiskupa i metropolitu splitsko-makarskoga. U jednom teškom, nedavnom času Vaše Nadbiskupije, trudili smo se svojim sjemeništem pomoći koliko smo mogli. Te veze su se stalno ispreplitale. Ocu nadbiskupu Marijanu Oblaku, donedavnom nasljedniku nadbiskupa Zmajevića, na stolici zadarskih biskupa i nadbiskupa i obnovitelju obaju sjemenišnih zgrada, staroga

i novoga "Zmajevića", iskreni i zahvalan

pozdrav.

Pozdravljam oca biskupa Franju Komari-

ću, banjalučkog biskupa. Vi ste jedan od biskupa

aktualnih sjemeništaraca. Gotovo tridaset godina

ste nam povjeravali svoje kandidate. Želim sada

pozdraviti odlične plodove sjemeništa "Zmaje-

vić", braću u biskupstvu mons. Slobodana

Štambuka, biskupa hvarsko-bracko-viškoga koji

je ovdje završio klasičnu gimnaziju i svoj

teološki studij, mons. Antu Ivasa, šibenskog

biskupa, koji je završio ovdje kao sjemeništarac

svoju klasičnu izobrazbu.

Mons. Ivana Milovana, biskupa pore-

čko-pulskoga pozdravljam kao biskupa aktualnih

sjemeništaraca i onih nekadašnjih. Vaš predho-

dnik mons. Antun Bogačić je primio za vrijeme

domovinskog rata cijelu sjemenišnu obitelj u

zgradu pazninskog sjemeništa-kolegija kroz dvije

školske godine: 1991/92. i 1992/93. Mons. Josipa

Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa i nekod

ordinarija dijele naših sjemeništaraca zastupa

mons. Juraj Batej, rektor Dječakog sjemeništa

na Šalati i kroz četiri godine duhovnik našega

sjemeništa "Zmajević. Svog vrlog suradnika kroz

to vrijeme srdačno pozdravljam.

S osobitim poštovanjem pozdravljam

mnogopopisivanog provincijala o. Franjevacu

iz Zadra, dr. Bernardina Škuncu, učenika

Zmajevićeve gimnazije, suradnika u odgoju

sjemeništaraca, njegovih i naših u Zmajeviću.

Iskreno pozdravljam članove Počasnog odbora,

na poseban način članove Pripravnog odbora

na čelu s preč. o. ravnateljem Josom Kokićem.

Mož pozdrav svima Vama, dragi Zmaje-

vićevci, svećenici i redovnici, sadašnji sjeme-

ništarsi i vama dragi odgovitelji u sjemeništu

Pozdrav zahvalnosti i svim sestrama koje

su ovdje, nama je znano, kroz proteklih pedeset

godina dali nemjerljiv doprinos životu "Zmaje-

vića". Današnjim sestrama u "Zmajeviću", naj-

novijima poseban pozdrav i iskreni hvala za

velikodušnost i hrabrost u odluci da se ugrade u

Crkvu Kristovu kroz žrtve za sjemeništarce.

Pozdravljam s poštovanjem i predstav-

nike Ministarstva prosvjete, našega pokrovitelja,

predstavnička Zupanije zadarske, grada Zadra i

predstavničke zadarskih srednjih i osnovnih škola.

Predstavnicima elektronskih i pisanih

medija iskren pozdrav. Svim prijateljima i dobro-

tvorima dugujemo poseban pozdrav i zahvalnost.

Sjemenište "Zmajević" je svojim dopri-

nosom kroz dva i po stoljeća ispreplelo našu

Crkvu, ali isto tako naše školstvo i našu kulturu.

Dao je nemjerljiv udio rastu vjere i domoljublja.

U vrijeme i nevjernosti nastajalo je i

živjelo, djelovalo i bilo ometano, nosilo je

svoje žrtve i svoje rane. Nikad usutkano i

nikad zaboravljeno. Njegov utemeljitelj, nje-

govo vrijeme i njegov život bit će predmet

znanstvenog skupa i naših sjećanja. Želim

svima uspješan rad izričući duboku zahvalnost

što će se i u ovom djelu Bog proslaviti, mi pak

"Zmajević" za svoje traganje.

Primio sam Vaš poziv na znanstveni

skup prigodom 250. obljetnice otvaranja Nad-

biskupskog sjemeništa "Zmajević". Zahvalju-

jući Vam na Vašem cijeljenom pozivu, od

Vašeg sjemeništa. Neka ova Ustanova bude i

nadašnje ključalište svećeničkih zvanja i nepre-

Preuzvišeni gospodine Nadbiskuppe!

Broj:1004/1999-Prez

Zagreb, 22. rujna 1999.

PISMENA ČESTITKA MONS. JOSIPA BOZANIĆA, NADBISKUPA METROPOLITE ZAGREBAČKOG

nadbiskupiju kao i sveopću Crkvu u hrvatskom

narodu.

Kako mi osobno nije moguće prisustvo-

vati svečanostima, pozdravljam sve sudionike

proslave i znanstvenog skupa, a kao moj delegat

na svečanosti će sudjelovati mons. dr. Juraj Bate-

lja, rektor Nadbiskupskog dječakog sjemeništa.

Bratski Vas u Gospodinu pozdravljam,

+ Josip Bozanić,

nadbiskup zagrebački

IMENOVANJA

1. Don Kreso Ćirak, mladomisnik, imenovan je župnikom Bruske, Popovice i Rodaljica, te vjeroučiteljem u Srednjoj školi u Benkovcu.

2. Mr. o. Jakov Ripić imenovan je župnikom župe Sv. Petra, Zadar-Ploče, i profesorom na Visokoj

teološko-katehetskoj školi u Zadru za kolegij Teološka antropologija, Milost Kristova, Eshatologija.

3. Mr. Marko Lončar imenovan je profesorom na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru

za kolegij Apostolat-Pastoral, Pastoral župne zajednice - službe i djelatnici

4. Dr. Špiro Marasović, OFM Conv, imenovan je profesorom na Visokoj teološko-katehetskoj

školi u Zadru za kolegij Katolička društvena nauka.

5. Dr. Ante Uglešić imenovan je profesorom na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru za

kolegij sakralna umjetnost.

MANDATI ZA ŠKOLSKI VJERONAVUK - Školska godina 1999/2000

I. REDOVNICE

1. Anda Anđelić (s. Amata)

2. Burdica Borščak (s. Danijela)

3. Katarina Borščak (s. Zvonimira)

4. Ana Bota (s. Tamara)

5. Mirjana Delonga (s. Blaženka)

6. Ruška Dizdar (s. Davida)

7. Marijeta Dukić (s. Marijeta)

8. Šima Đerek (s. Agneta)

9. Anda Garić (s. Marinela)

10. Antonija Haluzan (s. Bosiljka)

11. Luca Ivandić (s. Laura)

12. Anica Jurić (s. Lucija)

13. Anica Jurić (s. Lucija)

14. Anica Jurić (s. Lucija)

1. Neda Anzulović

2. Marija Barčević

3. Nada Barčević

4. Nedička Batur

5. Željko Batur

6. Marija Bilokapić

7. Željko Bobanović

8. Orijana Bobić

9. Ivan Bucić

10. Mirjana Buljat

11. Ozana Črnogorac

12. Vesna Ćirjak

13. Ljiljana Ćuković

14. Ante Coza

15. Krešimir Erić

16. Zrinka Grbin

17. Gabrijela Gređelj

18. Slavko Ivoš

19. Boris Jelenković

20. Frano Jozić

21. Marija Klanač-Jozić

22. Elizabeta Kačmarčik

23. Dijana Karamarko

24. Melanija Kikić

25. Klauđija Magaš

26. Marija Matoković

27. Olivija Mihairov

28. Sinija Misić

II. VJEROUČITELJI/VJEROUČITELJICE LAICI

29. Svyetlana Mišković

30. Biserka Novaković

31. Stanko Pavković

32. Dragica Perica

33. Lenka Perović

34. Lenka Radić

35. Darija Santini

36. Barbara Sipina

37. Slobodan Sarić

38. Anita Šerer

39. Marija Šimunić

40. Anamarija Sindija

41. Harold Vrklić

ODREDBE

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1740/1999
Datum: 12. listopada 1999.

PAPIN DAN

Draga braćo svećenici!

Ovogodišnji Papin dan slavi se XXVIII. nedjelje kroz crkvenu godinu, 17. listopada. S obzirom na sveto bogoslužje toga dana, pogledajte u Direktorij na stranici 207. i Dodatak br. 26. Svima nama duboko na srcu leži osoba i služba sadašnjeg Petrova nasljednika i Kristova namjesnika na zemlji Svetoga Oca Ivana Pavla II., koji je dva puta do sada (1994. i 1998) pohodio našu domovinu Hrvatsku.

Sveti Otac papa Ivan Pavao II. izabran je na Petrovu stolicu za Kristova namjesnika na zemlji 16. listopada 1978. godine, a 22. listopada, iste godine, ustoličen za vrhovnog poglavara Katoličke crkve. Stoga Papin dan za nas vjernike ima prvenstveno molitveni karakter. Svoju ljubav i vjernost Svetome Ocu pretočimo toga dana zajedno sa svojim vjernicima u žarku molitvu za njegovu osobu, posebno u molitvi vjernika na svim misama, a svoju propovijed, nagovor ili katehezu o Petrovom nasljedniku izrecimo o biblijsko-dogmatskom značenju Papine službe u zajednici apostolskog zbora i cijele Crkve. Na kraju svete mise neka se pjeva himan "Tebe Boga hvalimo".

U Kristu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1781/1999
Datum: 19. listopada 1999.

NEDJELJNA VEČERNJA U KATEDRALI

SVIM ŽUPNIM UREDIMA U GRADU ZADRU, SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ"
SVIM REDOVNIČKIM ZAJEDNICAMA U GRADU ZADRU

Neka se pročita s oltara na svim svetim misama s narodom, u nedjelju, 24. listopada 1999. godine.

Draga braći i sestre!

Potaknut željom Crkve, radostan sam što vas mogu obavijestiti da sa slijedećom nedjeljom, 31. listopada ove godine, započinjemo u našem gradu, u stolnoj crkvi svete Stošije, svake nedjelje slaviti svečanu Večernju u 17,30 sati. Od sada će Večernju u katedrali predmoliti uglavnom naši sjemeništarci.

Poznato vam je da je Hrvatski institut za liturgijski pastoral u Zadru nedavno izdao "Božanski časoslov" liturgijski molitvenik za puk Božji, koji smo toliko očekivali. Još Drugi vatikanski sabor naglašava: "Neka pastiri duša nastoje da se nedjeljom, i o svečanijim blagdanima u crkvi zajednički proslave glavni časovi, naročito Večernja" (SC 100).

Pozivam na poseban način sve Bogu posvećene osobe kao i sve Kristove vjernike laike našega grada, a naročito članove pojedinih duhovnih pokreta, da nabave kod svojih župnika "Božanski časoslov" i da se nedjeljom uključe u zajedničko slavlje u Katedrali. Čvrsto vjerujem da će ta, najodličnija molitva Crkve, uroditi obilnim plodovima i blagoslovom za cijelu našu Nadbiskupiju, za naš grad Zadar, za naše obitelji, kao i za svakog pojedinog molitelja. Neka to bude naš molitveni ulazak u Veliki jubilej kršćanstva.

Na sve vas i na svakog pojedinog zazivam Božji blagoslov.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

RIJEČ POZDRAVA I ČESTITKE NA PROSLAVI
250. OBLJETNICE OTVARANJA

Dr. Juraj Batelja

Dragi slavljenici i čestitari, domaćini i gosti!

Pružam ruku na pozdrav svima Vama koje objedinjuje ljubav prema Crkvi zadarskoj i "Zmajeviću" mezimčetu njezinom.

U ime mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog, Zagrebačke nadbiskupije, Dječaćkog sjemeništa te u svoje osobno ime čestitku kličem Tebi, Crkvo zadarska, i Tebi oče Ivane, pastiru njezin kao i uzdanici Vašoj kojaje prošla ili prolazi Zmajevićevim malim, velikim i obnovljenim domom.

Pozdravljaju Vas i s Vama dijele radost 250. obljetnice ove dične ustanove poglavari i sjemeništarci Dječaćkog sjemeništa na Šalati u Zagrebu te profesori i učenici Nadbiskupske klasične gimnazije.

Svjesni naputka 2. vatikanskog sabora da "obnova sve Crkve u najvećem dijelu ovisi o svećeničkom služenju" (OT) želimo da i "Zmajević" proslijedi svoje hrabro navještanje i služenje Crkvi u hrvatskom narodu. Svima nam je jasno da je sve manje sela poput Arsa, ili ih uopće više nema, ali svi znamo da nam

treba svećenika poput Arškog župnika: gorljivih apostola! Ne ljudi bez značaja, već, neka mi po imenu utemeljitelja ovog sjemeništa bude dopušteno parafrazirati, zmajeva, hrabrih Kristovih svjedoka, koji će neustrašivo i samozatajno biti bojeve kroz navještaj evanđeoske istine, pravde i ljubavi.

U Nadbiskupskom dječaćkom sjemeništu i njegovoj gimnaziji se kroz njihovu 70. godišnju povijest pripremalo za život oko 6.100 sjemeništaraca. U Zagrebu je maturiralo njih oko 2.700. To je plemenit dar Crkvi i hrvatskom narodu. A naš

"Zmajević" kroz 250 godina, darovaše po latinskim slovima i glagoljskim pismenima sigurno koju tisuću više.

Gospodine neka to djelo nikad ne prestane. Čega bismo se bojali kad si ti s nama do svršetka svijeta (usp. Mt 28, 20). Čestitam!

U Zagrebu, 24. rujna 1999.

Dr. Juraj Batelja,
rektor

NADBISKUPOVA HOMILIJA NA MISI ZAHVALNICI
Katedrala sv. Stošije, 25. rujna 1999.

"U početku bijaše Riječ. I Riječ bijaše Bog. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa" (Iv 1, 1-3).

Draga braćo i sestre!

Ni nas večeras, ovdje ne bi bilo, bili bismo ništa, da Bog, Otac naš nije, po svojoj Riječi, Sinu svome, po kome sve stvori, htio da živimo i da se ovih dana radujemo njegovim darovima Crkvi zadarskoj i da mu ovom Euharistijom zahvaljujemo za sve.

"Svemu što postade u Riječi bijaše život" (Iv 1,4).

Mi smo kroz dva dana na Znanstvenom skupu o 250. godišnjici otvorenja sjemeništa

"Zmajević" otkrivali njegovu povijest, njegov put i njegov život. Njegova pak povijest jesu utemeljitelji nadbiskup Vicko Zmajević, naš nadbiskup od 1713-1745; odjelotvoritelj njegove zamisli naš nadbiskup Mate Karaman, njegov nasljednik, svi dosadašnji natpastiri naše Zadarske crkve. Oni su mu bili branitelji, zagovornici, obnovitelji. U njemu su zasigurno vidjeli "srce svoje Crkve i zjenicu svoga oka" kako se jezgrovito izražava Koncil, govoreći o sjemeništima u Crkvi (usp. OT 5).

I nije bitno je li se u hodu vremena zvalo malo ili veliko sjemenište, humanističko, klasično ili teološko ili oboje zajedno. Važno je bilo to da je zaista bilo neophodno za odgoj i izobrazbu svećenika i da je išlo za tim da se

oni izgrade kao pravi pastiri duša po uzoru našega Gospodina Isusa Krista, Učitelja, Svećenika i Pastira (usp. OT 4). Ljubavju i marom naših nadbiskupa bio je rasadiste vrtjednih, poznatih i priznatih svećenika od kojih su mnogi prešli svojim značenjem granice Nadbiskupije, regije, a neki i Domovine. To su svi redom shvaćali i činili sve za njegovo treetanje i plodan život. "Zmajević" je također kroz dva i po stoljeća bio rasadnik brojnih djelatnika, Kristovih vjernih laika, u društvu i Crkvi. Stoga svim našim, pastirima dugujemo poštovanje i zahvalnost. I svima, od Vika Zmajevića do nadbiskupa Mate Garkovica, molimo za vječni život u neprolaznom Božjem Svjetlu.

Povijest "Zmajevića" jesu svi njegovi voditelji, ravnatelji, odgovitelji, učitelji, profesori. Velika povorka u dva i po stoljeća. Mrtvima molimo za pokoj u zajedništvu svetih. Sadašnjem ravnatelju i suradnicima oizričenom zahvalnost, priznanje i podršku u njihovom naporu da se svakodnevno ostvaruju programi duhovnog, intelektualnog i disciplin-skog odgoja u životu sadašnjih pokoljenja svećeničkih kandidata. Nikada im neće uzmanjkati dužno poštovanje, pomoć, podrška i zajedništvo sa strane biskupa ove Crkve.

Povijest "Zmajevića" jesu i duga povorka Marti, ponajviše redovnica ali i drugih Kristovih vjernih, osoba koje su ugradile vale sebe u njegov život samozatajom, skrom-nošću, nepoznatim, a možda i nepriznatim naporima, da se djelo Božje održi, raste i napreduje te tako ispuna svoje poslanje u Crkvi zadarskoj. Bez njih baš kao i bez majki ne može se zamisliti život u takvoj ustanovi. I za one koje su otišle s ovoga svijeta molimo Svjetlost vječnu. Živima pak, koje su u zadnjih pedeset teških godina, u teškom okruženju, a to su školske sestre franjevske, splitske provin-cije, do nedavno, i sada sestre Družbe Kraljice svijeta iz Zagreba, naša iskrena zahvalnost, zajedno s osobljem naše škole i sjemenista koje dolazi iz redova Kristovih vjernih.

Povijest "Zmajevića", posebno željena i očekivana od svih biskupa, jesu brojni svećenici-pastiri našega naroda. Oni su naj-ljepši plod svih napora i vidljivih i nevidljivih. Oni su ti tajanstveni likovi, predodređeni, izabrani i poslani na njivu Crkve zadarske i drugih biskupija. Oni su smisao svih učilišnih

programa, svih zaklada, svih ustrojstava i uređaba koje Crkva iznova oblikuje u svakom vremenu. Za njih se sve poduzima i čini da bi Krist po njima i oni s Kristom mogli ponavljati svakom pokoljenju vjernika: "došao sam da imaju život i da ga imaju" (Iv 10,10). Svima koji su se preselili u vječnost molimo neka dobri Pastir primi pastire Crkve svoje u puninu života Oca, Sina i Duha Svetoga. Sadašnjim prezbiterima, izniklima iz "Zmajevića", koji nose dragi teret života Crkve zadarske i drugih crkava u hrvatskom narodu, izričen svoj solidarnost, zahvalnost i puno zajedništvo u ljubavi prema Kristu i Crkvi.

Povijest i život "Zmajevića" jest i sadašnje pokoljenje "Zmajevića" i njegove Klasične gimnazije. To su sjemenistari, svećenički kandidati. To su također i mladići koji dolaze iz svojih obitelji u našu Klasičnu gimnaziju. Ona sada, u slobodnoj Domovini, s pravom javnost, može dati i kršćanski odgoj i izobrazbu onima koji će sebe jednoga dana ugraditi u život Domovine, u svjetov-nom društvu ili u život Crkve u različitim područjima. To mladi trebaju znati. To im treba prenijeti u svakoj prigodi. Ovo pokoljenje "Zmajevića" posebno pozdravljam i unosim ih u ovu zahvalnu žrtvu Kristovu s posebnom molitvom Gospodinu da ih Duh Sveti uvede u tajnu poziva i odabranja u Crkvi kako bi shvatili što im veliko sprema Dobri Pastir.

U zajednicu "Zmajevića" spadaju obite-lji, župe, prijatelji, dobrotvori, molitelji za naše sjemenište. Svima večeras izričen riječ zahvalnosti.

Svi mi braćo i sestre, ovdje okupljeni i svi s nama u duhu povezani, možemo ponoviti s Bernanosom: "Sve je milost". "Sve je dar odzgor od Oca svjetila" (Iak 1,17). Jednako tako sa sigurnošću vjerujem i tvrdim: svemu što "Zmajević" jest, i što čini, smisao daje ljubav: i zavodu i školi, i svim duhovnim i materijalnim pregnućima. Da, baš svemu! Jer...

"Kad bih sve jezike ljudske govorio i andeoske, a ljubavi ne bih imao bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči. Kad bih imao dar protokovanja i znao sva otajstva i sve spozna-nje; i kad bih imao vjernu da bih i gore premještao a ljubavi ne bih imao - ništa sam. I kad bih razdao sav svoj imetak i kad bih predao tijelo svoje da se sažez, a ljubavi ne bih imao - ništa mi ne bi koristilo." (1 Kor 13, 1-3).

Ta ljubav je nosila. Ona nosi i vodit će sjemenište "Zmajević" u nova desetljeća njegove budućnosti.

Sa zahvalnošću i ljubavlju izručujem naše sjemenište "Zmajević" Majci Crkve, Bezgrešnoj Djevici, i njegovoj zaštitnici,

moleći zajedno sa svima vama da se trajno ispunjaju želje Utemeljitelja da naše sjemenište "vazda bude na rasti svete vjere u hrvatskom narodu." Amen.

Tekst spomen ploče na zgradi Svećeničkog doma (prema trgu):

ZASLUGOM ZADARSKOGA NADBISKUPA VICKA ZMAJEVIĆA, PODRIJELOM PERAŠTANINA, SAGRABENA JE OVA ZGRADA U KOJOJ JE UTEMELJENO HRVATSKO SJEMENIŠTE. KOJI SU NA HRVATSKOM JEZIKU VRŠILI SLUŽBU BOŽJU I ČUVALI U PUKU KATOLIČKU VJERU I NARODNU PRIPADNOST. U POVODU 250 GODINA TRAJANJA ZMAJEVIĆEVA SJEMENIŠTA OVU SPOMEN-PLOČU POSTAVLJA NADBISKUPIJA ZADARSKA U ZADRU, RUJNA 1999.

Tekst spomen ploče na zgradi Svećeničkog doma (u dvorištu):

SEMINARIUM ARCHIEPISCOPALE ILLYRICUM
CLERO ILLYRICO DIOCESANO
VINCENTIUS ARCHIEPISCOPUS ZMAJEVICH
ABRE PROPRIO EXSTRUXIT
AC SUCCESSORUM AUCTORIATI ET
CHARITATI COMENDAVIT
MDCCXXXVII